

Ir. J.J. de Vlieger

No. 1.12

DE AFZETSTRUCTUUR VAN KALVEREN
EN KALFSVLEES IN 1970

L26
1.12e

September 1973

Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Algemeen Economisch Onderzoek

367221

Overzicht van uitgebrachte verwante publikaties

Publikatie	No. 1.8	Enkele aspecten van de afzetstructuur van fruit in Nederland. Drs. G.C. de Graaff Oktober 1971	uitverkocht
Publikatie	No. 1.9	Afzetstructuur van varkens in Nederland. Onderzoek naar de toestand in 1968. Drs. G.C. de Graaff Januari 1972	uitverkocht
Publikatie	No. 1.11	Afzet af boerderij van kalveren. Drs. G.C. de Graaff Juni 1973	f 5,50
Publikatie	No. 3.39	10 jaar kalfsvleesproductie. Resultaten van studiebedrijven in de periode 1962-1971. Ir. C.A.S. Zwetsloot April 1973	f 6,50
Meded. en Overdrukken	No. 42	Vertikale integratie in de veehouderij. Drs. G.C. de Graaff	uitverkocht
Meded. en Overdrukken	No. 76	De varkenshouder en zijn marktpartner. Drs. G.C. de Graaff	uitverkocht
Meded. en Overdrukken	No. 81	De aardappeltelers en hun marktpartners. Drs. G.C. de Graaff, J.W. Egberink	uitverkocht

Inhoud

	Blz.
WOORD VOORAF	5
SAMENVATTING	7
HOOFDSTUK I	
INLEIDING	16
§ 1. Doel en werkwijze	16
§ 2. De gevraagde gegevens	17
§ 3. De steekproef	18
HOOFDSTUK II	
DE AFZETSTRUCTUUR VAN KALVEREN:	
EEN TOTAAL OVERZICHT	20
§ 1. Inleiding	20
§ 2. Een totaal overzicht van het afzet-	
patroon	22
§ 3. Het ontstaan van het mesten van kal-	
veren op contract en de gebruikte	
contracten	27
HOOFDSTUK III	
AAN- EN VERKOOP VAN NUCHTERE	
KALVEREN	29
§ 1. De veehandelaren	29
a. Herkomst en bestemming van de	
nuchtere kalveren	29
b. Commissiehandel en aan- en ver-	
kooppatroon van grote en kleine	
kalverhandelaren	32
c. regionale verschillen	33
§ 2. De markten	33
a. Aanbod en vraag op markten	35
b. De interne markthandel	35
§ 3. De veevoerleveranciers	37
a. Herkomst en bestemming van de	
nuchtere kalveren	37
b. Commissiehandel en contractuele	
relaties	40
c. Omzetklassen nuka's bij veevoer-	
veranciers, aan- en verkooppa-	
troon	41
d. Regionale aspecten	42
§ 4. De vleesgroothandelaren	42
a. Herkomst en bestemming van de	
nuchtere kalveren	45
b. Commissiehandel en contractuele	
relaties	45
§ 5. De vleeswarenfabrikanten	45

INHOUD (vervolg)

	Blz.
HOOFDSTUK IV	
AAN- EN VERKOOP VAN VETTE KAL- VEREN	48
§ 1. De veehandelaren	48
a. Herkomst en bestemming van de vette kalveren. Commissiehandel	51
b. Omzetklassen kalverhandelaren	51
c. Regionale aspecten	52
§ 2. De markten	55
§ 3. De veevoerleveranciers	55
a. Herkomst en bestemming van de vette kalveren	55
b. Commissiehandel en contractuele relaties	58
c. Omzetklassen veka's bij veevoer- leveranciers, aan- en verkooppa- troon	58
d. Regionale aspecten	59
§ 4. De vleesgroothandelaren	61
a. Herkomst en bestemming van de vette kalveren	61
b. Omzetklassen veka's bij vlees- groothandelaren, aan- en ver- kooppatroon	61
c. Regionale aspecten	63
§ 5. De vleeswarenfabrikanten	63
HOOFDSTUK V	
DE AFZETSTRUCTUUR VAN VETKALFS- VLEES	66
§ 1. Een totaal overzicht van het afzetpa- troon	66
§ 2. De vleesgroothandelaren	69
a. Herkomst en bestemming van het vetkalfsvlees	69
b. Omzetklassen vetkalfsvlees bij vleesgroothandelaren, aan- en verkooppatroon	72
c. Regionale aspecten	73
§ 3. De vleeswarenfabrikanten	73
§ 4. De afnemers van vetkalfsvlees	73
a. De export van vetkalfsvlees	76
b. Grootwinkelbedrijven als afnemers van vetkalfsvlees	76
c. Slagers en slagersinkoopcombina- ties als afnemers van vetkalfsvlees	77
BIJLAGEN	80

Woord vooraf

Deze studie over de afzetstructuur in 1970 van kalveren en kalfsvlees bij veehandelaren, veevoerleveranciers, vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten, is een onderdeel van een veel omvattend onderzoek - op initiatief van het Ministerie van Landbouw en Visserij - naar de structuur van agrarische markten. Doel van het onderzoek is het verschaffen van inzicht in de wegen die land- en tuinbouwproducten volgen van producent naar detailhandel. Het onderzoek richt zich daarbij vooral op de kwantitatieve betekenis en de functies van de daarbij betrokken categorieën van bedrijven, waarbij de onderlinge verhoudingen en de vertikale integratie centraal staan.

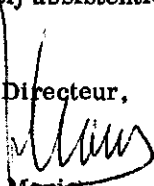
De desbetreffende gegevens werden verkregen door middel van een enquête bij willekeurig gekozen veehandelaren, veevoerleveranciers, vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten. De enquête werd in de loop van 1971 uitgevoerd door de districtbureauhouders van de Stichting tot Uitvoering van Landbouwmaatregelen, alsmede door medewerkers van het Produktschap voor Vee en Vlees en het Voedselvoorzienings In- en Verkoopbureau. Ook de medewerkers van de sectie Marktstructuuronderzoek van het Landbouw-Economisch Instituut hebben een aantal ondernemingen geënquêteerd.

Een woord van dank aan de districtbureauhouders en de medewerkers van het Produktschap voor Vee en Vlees en het Voedselvoorzienings In- en Verkoopbureau voor de wijze waarop zij deze omvangrijke enquête destijds hebben uitgevoerd is hier zeer zeker op zijn plaats.

In het kader van het onderzoek naar de afzetstructuur van slacht- en mestvee, vlees en vleeswaren bij handelaren, veevoerleveranciers, vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten zullen in de loop van 1973 nog twee publikaties verschijnen resp. over runderen en rundvlees alsmede over varkens, varkensvlees en vleeswaren, beide eveneens betrekking hebbend op de situatie in 1970.

Het onderhavig onderzoek is verricht op de afdeling Algemeen-Economisch Onderzoek, sectie Marktstructuur door ir. J.J. de Vlieger. Voor de verwerking van het cijfermateriaal is daarbij assistentie verleend door enkele medewerkers van de afdeling.

De Directeur,

(A. Maris)

Den Haag, september 1973

Samenvatting

Het onderzoek

In dit rapport zijn de resultaten weergegeven van een onderzoek naar de afzetstructuur van kalveren en kalfsvlees bij handelaren en verwerkende ondernemingen in 1970. Het is gebaseerd op een in 1971 gehouden enquête bij veehandelaren, veevoerleveranciers, vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten (incl. hun inkoopverenigingen).

De afzetstructuur van nuchtere kalveren (zie fig. 1, blz. 15)

Van de 2 140 000 in 1970 geboren kalveren werden er 1 288 215 verhandeld als nuchtere kalveren bestemd voor de mesterij of de slacht. De veehandelaren verzamelden ruim driekwart van het totaal aantal verhandelde nuchtere kalveren; de overige kalveren werden door de rundveehouders verkocht aan kalvermesters en aan coöp. veeafzetverenigingen; danwel door hen op markten verhandeld. Ongeveer 1 900 van de ruim 2 000 kalverhandelaren waren bij de verzameling van nuka's betrokken. De ca. 500 distribuerende veehandelaren verhandelden ruim de helft van het aantal nuka's. De conclusie mag dan ook zijn, dat een groot aantal nuka's voor een tweede maal door een veehandelaar werd verhandeld.

De collecterende veehandelaren kochten nuchtere kalveren van rundveehouders en van buitenlandse leveranciers en verkochten deze nuka's in hoofdzaak op markten. De distribuerende veehandelaren kochten op hun beurt de nuka's voornamelijk op markten en verkochten deze aan veevoerleveranciers, loonmesters, zelfstandige mesters, eigen mestbedrijven en buitenlandse afnemers.

De veehandelaren verhandelden 28% van het totaal aantal door hen omgezette nuka's in commissie voor veevoerleveranciers en rundveehouders.

Ca. 90% van de kalverhandelaren had een jaaromzet van minder dan 1 000 kalveren. Deze voornamelijk collecterende handelaren verhandelden in totaal 34% van de door veehandelaren omgezette nuka's. Slechts 3% van de kalverhandelaren zetten ieder meer dan 10 000 kalveren per jaar om. Deze voornamelijk distribuerende groep verhandelde 45% van de door veehandelaren omgezette nuka's.

In regio Oost (Overijssel en Gelderland m.u.v. Rijk van Nijmegen en Land van Maas en Waal) - het belangrijkste produktiegebied van vette kalveren - waren veel distribuerende veehandelaren gevestigd. In "Noord" (Groningen, Friesland en Drenthe) - een belangrijk rundveehouderijgebied - kwamen veel collecterende veehandelaren voor. In "West" (Utrecht, Noord- en Zuid-Holland) werden relatief veel nuka's verkocht aan de vele in dit gebied gevestigde veevoerleveranciers.

Ruim de helft van de verhandelde nuka's passeerde de kalvermarkt; de aanbieders waren collecterende veehandelaren en rundveehouders, de

kopers waren distribuerende veehandelaren, veevoerleveranciers, kalvermesters en vleesgroothandelaren. Een aantal dieren werd meerdere keren op markten verhandeld (interne markthandel; ongeveer twee derde van deze handel kwam voor rekening van de z.g. "schossers").

De ruim 60 bij de handel in nuchtere kalveren betrokken veevoerleveranciers (wederverkopers en producenten van kunstkalvermelk) distribueerden 43% van het totaal aantal nuka's. Ze kochten deze van veehandelaren, op markten en van vleeswarenfabrikanten c.q. coöp. veeafzetverenigingen en leverden de nuka's aan zelfstandige kalvermesters, loonmesters en eigen mesterijen.

Van de door veevoerleveranciers verhandelde nuka's werd 30% in commissie gekocht t.b.v. kalvermesters. De veevoerleveranciers verkochten 65% van hun nuka-omzet aan loonmesters. Bovendien hadden zij financierings- en prijsgarantiecontracten met zelfstandige kalvermesters. De veevoerleveranciers zijn dan ook de belangrijkste contractpartners van de kalvermesters.

Hoewel slechts 15% van de veevoerleveranciers (voornamelijk producenten) behoorde tot de grote bedrijven (> 10 000 kalveren), verhandelde deze groep 84% van het totale aantal door veevoerleveranciers verhandelde nuka's. De grote veevoerleveranciers - voornamelijk in de regio's Noord en West gevestigd - kochten relatief veel nuka's van veehandelaren (76%) en verkochten betrekkelijk veel nuka's aan zelfstandige kalvermesters (38%). De middelgrote (1 000 - < 10 000 kalveren) - voornamelijk in regio Oost gevestigd - en de kleine (< 1 000 kalveren) veevoerleveranciers leverden daarentegen relatief veel nuchtere kalveren aan loonmesters en aan eigen mesterijen.

Ook een aantal (50) vleesgroothandelaren annex kalverslachterijen kochten nuka's (5% van het totaal aantal verhandelde nuka's) en wel op markten en van veehandelaren; deze dieren werden aan loonmesters geleverd of geslacht.

De grote vleesgroothandelaren (> 500 ton kalfsvlees) - in hoofdzaak in regio Oost en West gevestigd - verkochten de nuka's vooral aan loonmesters, terwijl de kleine vleesgroothandelaren (< 100 ton kalfsvlees) de nuka's veelal slachtten.

Bij vleeswarenfabrikanten loopt de handel in nuka's in hoofdzaak via hun coöperatieve veeafzetverenigingen (5% van het totaal aantal verhandelde nuka's). Bijna alle door vleeswarenfabrikanten gekochte nuka's werden door hen verkocht aan veevoerleveranciers.

De afzetstructuur van vette kalveren (zie fig. 1)

Het totaal aantal in 1970 gemeste verhandelde vette kalveren bedroeg 1 087 187 stuks. Ruim 50% hiervan werd geproduceerd door kalvermesters die daartoe loonmestcontracten waren aangegaan met veevoerleveranciers (30%), veehandelaren (16,5%) en vleesgroothandelaren (4%). De omvang van de totale contractmesterij is hiermede overigens niet volledig weergegeven, aangezien ook nog kalveren werden gemest op basis van andere dan loonmestcontracten (vnl. financieringscontracten).

De ongeveer 400 veehandelaren verhandeldden bijna twee derde deel van het totaal aantal gemeste vette kalveren. Bijna alle veehandelaren waren zowel bij de verzameling als bij de distributie van vette kalveren betrokken. De veehandelaren verkregen de veka's van zelfstandige kalvermesters, loonmesters, eigen mesterijen en veevoerleveranciers, en verkochten ze grotendeels aan vleesgroothandelaren annex slachterijen; slechts een klein aantal werd aan buitenlandse afnemers, vleeswarenfabrikanten en op markten afgezet.

Van de door veehandelaren omgezette vette kalveren betrof ca. de helft commissiehandel t.b.v. veevoerleveranciers, zelfstandige kalvermesters en vleesgroothandelaren.

Van de handelaren in vette kalveren behoorde 58% tot de kleine ondernemingen (< 1 000 kalveren) en 16% tot de grote (> 10 000 kalveren), deze groepen verhandeldden resp. 2% en 85% van de door veehandelaren omgezette veka's. De grote veehandelaren kochten de vette kalveren in hoofdzaak van veevoerleveranciers (commissie) en verkochten ze vooral aan vleesgroothandelaren (85%). De kleine veehandelaren kochten naar verhouding veel vette kalveren van zelfstandige kalvermesters (47%) en verkochten relatief veel veka's op markten (48%).

In "Oost" - waar de belangrijkste kalvermarkt is gevestigd - verkochten de veehandelaren relatief veel vette kalveren op markten en in "West" aan vleesgroothandelaren (97%). In laatstgenoemd gebied werden relatief veel veka's gekocht van de vele in dit gebied gevestigde veevoerleveranciers (68%), terwijl in "Noord", waar eerst sinds enkele jaren vette kalveren worden gemest, de veehandelaren relatief veel veka's van loonmesters kochten.

Slechts 6% van alle vette kalveren werd in 1970 op markten verhandeld. Dit, in vergelijking met nuchtere kalveren, geringe percentage houdt verband met de concentratie van een groot deel van de vette kalverproductie in bepaalde gebieden, alsmede met het feit dat, veelvuldig transport van vette kalveren bezwaarlijk is, gezien hun gezondheidstoestand (bloedarmoede).

De ruim 60 veevoerleveranciers zijn voornamelijk uit hoofde van hun contracten met kalvermesters, betrokken bij de handel in vette kalveren. Ze verhandelden in 1970 bijna 50% van de totale veka-omzet. Het merendeel van de door hen verhandelde vette kalveren was afkomstig van loonmesters. Verder kochten ze een aantal veka's van zelfstandige kalvermesters. De veevoerleveranciers verkochten de dieren voornamelijk aan vleesgroothandelaren annex slachterijen en aan veehandelaren.

Van het totaal aantal door veevoerleveranciers verhandelde veka's, betrof 29% commissiehandel t.b.v. zelfstandige kalvermesters. Ongeveer twee derde van hun veka-omzet was afkomstig van loonmesters. Bovendien hadden zij financierings- en prijsgarantiecontracten met zelfstandige kalvermesters.

De handel in vette kalveren was voornamelijk geconcentreerd (85%) bij de grote veevoerleveranciers (> 10 000 kalveren). Deze groep (voornamelijk producenten) kocht relatief veel vette kalveren van zelfstandige kalvermesters (40,5%) en verkocht deze in hoofdzaak aan veehandelaren (64%). De middelgrote (1 000 - < 10 000 kalveren) en kleine (< 1 000 kalveren) veevoerleveranciers verkregen relatief veel vette kalveren van loonmesters en van eigen mesterijen en verkochten relatief veel veka's aan vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten.

In de regio's Noord en West waar veel grote veevoerleveranciers zijn gevestigd, werden relatief veel veka's van zelfstandige kalvermesters gekocht. In "Oost" met veel middelgrote veevoerleveranciers, werden betrekkelijk veel veka's van loonmesters gekocht.

De vleesgroothandelaren annex slachterijen (184 in aantal) kochten 94,5% van het totaal aantal verhandelde veka's. Ze kochten de veka's van loonmesters, zelfstandige kalvermesters, veevoerleveranciers, veehandelaren en op markten. Slechts voor een klein aantal van de van veevoerleveranciers gekochte vette kalveren was de aankoop contractueel vastgelegd.

Van het totaal aantal door vleesgroothandelaren aangekochte vette kalveren kwam ruim 95% voor rekening van de grote bedrijven met jaaromzetten van ≥ 500 ton kalfsvlees; ze kochten de vette kalveren in hoofdzaak van veehandelaren (63%). De kleine vleesgroothandelaren (< 100 ton kalfsvlees) kochten relatief veel vette kalveren van zelfstandige kalvermesters (28%) en veevoerleveranciers (25%).

In Gelderland (m.u.v. Rijk van Nijmegen en Land van Maas en Waal) - waar de belangrijkste vette kalvermarkt is gevestigd - kochten de vleesgroothandelaren betrekkelijk veel vette kalveren op markten (12%). In Zuid-Holland, waar nogal wat grote veevoerleveranciers zijn gevestigd, kochten de vleesgroothandelaren relatief veel vette kalveren van veevoerleveranciers. In "Zuid" (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg) kochten veel (kleine) vleesgroothandelaren naar verhouding veel vette kalveren van zelfstandige kalvermesters (10%).

De vleeswarenfabrikanten kochten in 1970 via hun coöperatieve veeafzetverenigingen 2,5% van de totale veka-omzet. Zij betrokken de veka's van veevoerleveranciers, veehandelaren en zelfstandige kalvermesters. Bijna alle gekochte vette kalveren werden door hen geslacht. Slechts een klein aantal werd als zodanig doorverkocht aan vleesgroothandelaren.

De afzetstructuur van vetkalfsvlees (zie fig. 1)

Het in 1970 beschikbare aantal vette kalveren leverde na slachting 105 843 ton vetkalfsvlees op; hiervan werd 97,5% verhandeld door 189 vleesgroothandelaren en 2,5% door 15 vleeswarenfabrikanten.

De vleesgroothandelaren exporteerden 93% van het door hen verhandelde vetkalfsvlees in hoofdzaak naar Italië, West-Duitsland en Frankrijk. Het in het binnenland afgezette vetkalfsvlees werd door hen in hoofdzaak verkocht aan slagers en slagersinkoopcombinaties. De vleesgroothandelaren verkochten 98,5% van het vetkalfsvlees in de vorm van helften, zodat het uitbenen en verkleinen van het vlees vrijwel uitsluitend werd gedaan door de afnemers.

Slechts 13% van de vleesgroothandelaren behoorde tot de grote ondernemingen (≥ 500 ton kalfsvlees), doch deze groep verhandelde 95% van de door vleesgroothandelaren omgezette hoeveelheid vetkalfsvlees. De grote vleesgroothandelaren exporteerden bijna al hun vetkalfsvlees (97,5%), terwijl de kleinere ondernemingen (< 100 ton kalfsvlees) al hun vetkalfsvlees in het binnenland afzetten.

De in regio Noord en Oost gevestigde vleesgroothandelaren exporteerden al hun vetkalfsvlees. In "West" en "Zuid" - de belangrijkste binnenlandse consumptiecentra - werd relatief veel vetkalfsvlees in het binnenland afgezet.

Ook de vleeswarenfabrikanten verkochten het overgrote deel van het vetkalfsvlees (voornamelijk aan buitenlandse afnemers). Slechts een zeer geringe hoeveelheid werd in eigen bedrijf verwerkt in vleeswaren. De grote vleeswarenfabrikanten (≥ 500 ton kalfsvlees) slachtten zelf vette kalveren en exporteerden het vlees, doch de kleine (< 100 ton kalfsvlees) kochten het vetkalfsvlees van vleesgroothandelaren en verkochten dit in het binnenland of verwerkten het tot vleeswaren. Bovendien verwerkten de vleeswarenfabrikanten nog 197 ton minder dure delen van vette kalveren tot vleeswaren (vetten en eetbare afvallen).

De afnemers van vetkalfsvlees

De buitenlandse afnemers van Nederlands vetkalfsvlees zijn in hoofdzaak in Italië, West-Duitsland en Frankrijk gevestigd. Ze kochten het vlees in hoofdzaak van grote vleesgroothandelaren.

De grootwinkelbedrijven kochten in 1970 ongeveer 17% van het in het binnenland afgezette vetkalfsvlees. Ruim 90% hiervan werd gekocht van vleesgroothandelaren. De grootwinkelbedrijven benen zelf uit en zorgen voor de kleinverpakking. De meeste grossierscentra van grootwinkelbedrijven zijn gevestigd in "West" en "Zuid", men kocht dan ook het grootste deel van het vetkalfsvlees van de in die gebieden gevestigde vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten.

De slagers en slagersinkoopcombinaties zijn nog steeds de belangrijkste binnenlandse vleesdetailisten. Ze kochten in 1970 ca. 70% van het in het binnenland verhandelde vetkalfsvlees en wel bijna uitsluitend van vleesgroothandelaren.

Enkele na 1970 opgetreden veranderingen

Het is aannemelijk, dat zich sinds 1970 in de afzetstructuur van kalveren en vetkalfsvlees veranderingen hebben voorgedaan. In welke mate deze wijzigingen zijn opgetreden kan echter niet worden vastgesteld. Hiervoor zou een herhaling van het onderzoek in details noodzakelijk zijn. Wel kunnen de volgende globale ontwikkelingen sinds 1970 worden gesignaleerd.

Het aantal landbouwbedrijven met melk- en kalfkoeien verminderde ook na 1970 van jaar tot jaar, evenals het aantal bedrijven met vette kalveren. Het gemiddeld aantal per bedrijf aanwezige melk- en kalfkoeien en het aantal veka's nam toe. Ten gevolge van deze ontwikkelingen werden gemiddeld per bedrijf resp. meer nuka's en veka's per jaar verkocht. Als resultante van de toename van het gemiddeld aantal per bedrijf aanwezige veka's en de afname van het aantal bedrijven met veka's vermeerderde van 1970 op 1971 het aantal per jaar geslachte vette kalveren met ca. 20 000 stuks tot rond 970 000 1). Het aantal per jaar geslachte nuchtere kalveren nam in dezelfde periode af met 1 000 stuks ca. 20 000.

Ook in de verzameling en distributie van kalveren hebben zich veranderingen voorgedaan. Zo besloot de Coveco de aanvoer van nuchtere kalveren bestemd voor de mestrij te centraliseren en de dieren te classificeren, terwijl deze vereniging bij de produktie en afzet van veka's samen ging werken met een grote veevoerproducent.

In verband met de huidige hoge prijzen voor nuka's en van de grondstoffen voor de kunstkalvermelkproduktie zijn de kalvermelkproducenten terughoudend geworden met het afsluiten van loonmestcontracten, waarbij het prijsrisico voor kunstmelkgrondstoffen en van vette kalveren geheel voor rekening van de kalvermelkproducent komt. Vermoedelijk is een aantal van deze contracten vervangen door prijsgarantiecontracten - waarbij alleen het prijsrisico van een lagere dan de gegarandeerde

1) Bron: Produktschap voor Vee en Vlees, CBS. De Produktschapscijfers wijken in zekere mate af van de cijfers die uit het Marktstructuuronderzoek resulteerden.

minimumprijs voor rekening van de kunstkalvermelkproducent komt - en financieringscontracten, waardoor de contractproductie in z'n totaliteit zeker niet in betekenis is afgenomen.

De verwachtingen voor de naaste toekomst

a. Contractproductie en bundeling van producenten

De agrarische producenten zullen ten gevolge van de toenemende omvang van de veestapel per bedrijf en de tendentie tot specialisatie, voor hun inkomensvorming steeds meer afhankelijk worden van één productiesector. Ze zullen daarom in toenemende mate hun markt- en prijsrisico zoveel mogelijk willen beperken. Als gevolg hiervan en van de groter wordende financieringsproblemen, zullen de producenten streven naar uitbreiding van de contractproductie van vette kalveren.

Wie de belangrijkste contractpartners van de kalvermesters zullen worden is moeilijk te voorspellen. Aan de ene kant staan de veevoerleveranciers die groot belang hebben bij een regelmatige afzet van hun kunstkalvermelk. Zij kunnen dit verwezenlijken d.m.v. contracten met mesters. Daarnaast staan de kalverslachters die belang hebben bij een regelmatige aanvoer van veka's van goede kwaliteit. Het is niet ondenkbaar, dat ook de kalverslachters - nu binnen de EEG het handelsverkeer minder vaak belemmeringen ondervindt - er meer en meer toe zullen overgaan contracten met mesters af te sluiten ten einde zich van een regelmatige aanvoer van vette kalveren te verzekeren. De nu reeds voorkomende afspraken tussen veevoerleveranciers en kalverslachters zouden daartoe kunnen worden uitgebouwd tot contracten, waarin beide groepen hun belangen combineren 1). Het ligt overigens wel voor de hand, dat ook de kalvermesters door groepsvorming en collectieve contracten hun positie zullen willen versterken. Of bij deze ontwikkelingen de loonmestcontracten hun overheersende positie zullen kunnen handhaven is moeilijk te voorzien. Overigens zijn er weinig redenen om te verwachten dat er een eind zal komen aan de groei van de contractproductie en aan de verticale integratie in de kalversector.

b. Handel en markten

De veevoerleveranciers en kalverslachters zullen vermoedelijk geen groter deel van de kalverhandel (nuka's en veka's) voor hun rekening willen nemen. Ze beschouwen dit nl. als een nevenfunctie, waarmee ze zich zo weinig mogelijk willen belasten. Dit betekent dat de positie van de veehandelaren (commissionairs) bij de afzet van kalveren en met name bij de verzameling van nuka's van die zijde niet bedreigd wordt. Het is echter niet uitgesloten dat boerengroeperingen al dan niet in de vorm van coöperatieve veeafzetverenigingen een groter deel van de kalverhandel voor hun rekening nemen. De onderlinge handel in nuchtere kalveren met name die tussen collecterende en distribuerende kalverhandelaren, welke veelal via de markten tot stand komt, is nogal omvangrijk. Het zou onjuist zijn deze onderlinge handel als overbodig te beschouwen; immers,

1) Na afsluiting van het concept werd bekend dat een aantal veevoerleveranciers en kalverslachters een fusie zijn aangegaan.

ieder van de genoemde categorieën van handelaren vervult in de huidige situatie t.a.v. de doorstroming specifieke en noodzakelijke functies. De noodzakelijkheid van deze functies is sterk afhankelijk van spreiding en concentratie van de produktie over gebieden en agrarische bedrijven.

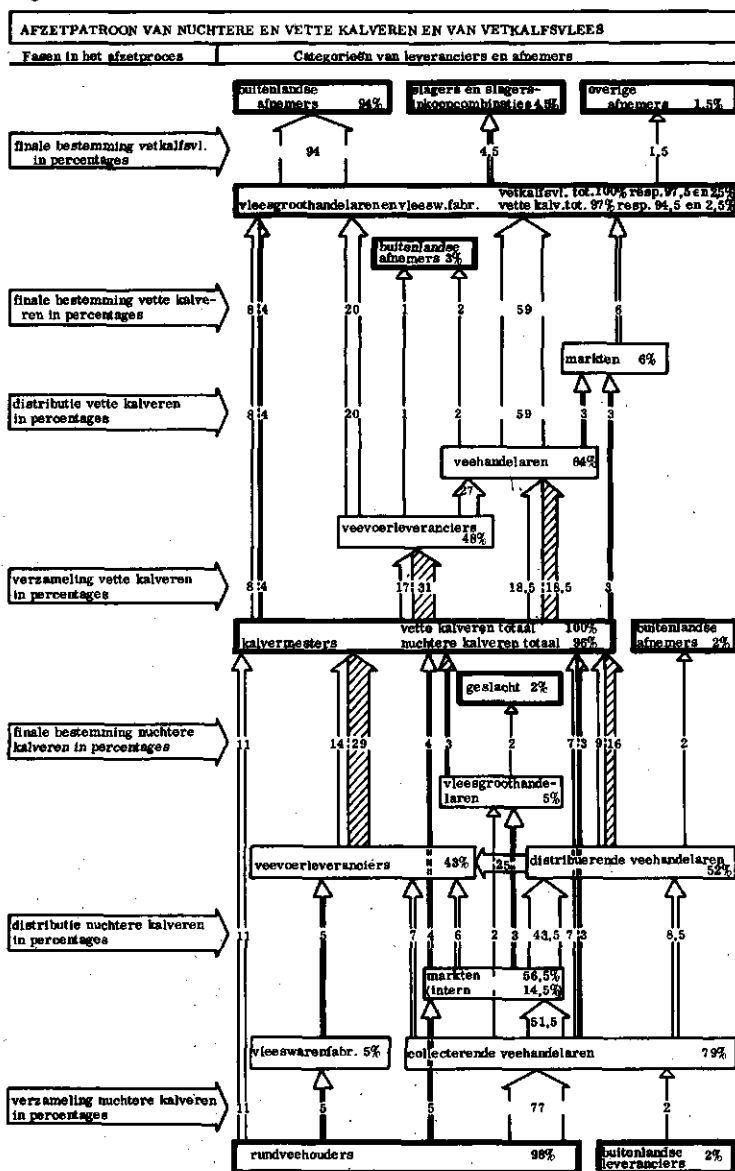
Het percentage nuka's dat op markten wordt verhandeld is in hoge mate afhankelijk van het aandeel van de veehandelaren in de totale nuchtere kalverhandel. De markthandel zou dus in de toekomst kunnen verminderen. De concentratie van de markthandel zal zich in de komende jaren wel voortzetten. Van 1965 tot 1970 nam het aandeel van de belangrijkste markt voor vette kalveren - Barneveld - toe van ca. 35% tot rond 50% van de per jaar op markten aangevoerde veka's. Op de 4 grootste markten voor nuka's steeg het aandeel in de nukamarkthandel van 55% tot 61%.

c. Stagnerende produktie van vette kalveren

Daar de prijzen van vetkalfsvlees voor de binnenlandse consument blijkbaar te hoog zijn, blijft voor de afzet van Nederlands vetkalfsvlees de ontwikkeling van de buitenlandse vraag naar en de produktie van vetkalfsvlees in het buitenland doorslaggevend. Een eventuele uitbreiding van de vetkalfsvleesproduktie in Nederland is in hoofdzaak afhankelijk van de mogelijkheid het aantal van de voor de mesterij beschikbare nuchtere kalveren te vergroten. Dit aantal wordt bepaald door de omvang van de Nederlandse melkveestapel en met name door het aantal niet voor regeneratie van de veestapel nodige nuchtere kalveren. Het aantal geslachte nuchtere kalveren is thans reeds minimaal, zodat uit dien hoofde een uitbreiding van betekenis van de kalvermesterij met Nederlandse kalveren nauwelijks meer mogelijk is. Dit blijkt o.a. uit het snel teruglopend groeitempo van het aantal geproduceerde vette kalveren. Van invoer van nuka's uit het buitenland kan - in verband met de hoge transportkosten, de veterinaire invoerbepkeringen, de algemene nukaschaars- te in de EEG en de aanpassingsproblemen van het kalf - vooralsnog weinig worden verwacht.

Resumerend kan gesteld worden, dat de Nederlandse produktie van vette kalveren zich niet sterk zal uitbreiden. Er zijn geen aanwijzingen, dat de export van vetkalfsvlees gevaar loopt als gevolg van toenemende buitenlandse concurrentie.

Figuur 1

Legenda: Herkomst resp. finale bestemming van nuchtere kalveren, vette kalveren en vetkalfsvlees

Aan- en verkopen voor eigen rekening en commissiehandel

Bestemd voor resp. afkomstig van loonmesterijen en eigen mest-bedrijven

N.B. De belangrijkheid van de kanalen is aangegeven in percentages van de totale hoeveelheid verhandelde nuchtere kalveren resp. vette kalveren en vetkalfsvlees. In 1970 zijn 1288215 nuchtere kalveren, 1087187 vette kalveren en 105843ton vetkalfsvlees verhandeld.

HOOFDSTUK I

Inleiding

§ 1. Doel en werkwijze

In 1969 is het Landbouw-Economisch Instituut in opdracht van het Ministerie van Landbouw en Visserij begonnen met een onderzoek naar de marktstructuur van een groot aantal landbouwprodukten. In dat jaar is gestart met een onderzoek naar de afzet "af boerderij". De via dit onderzoek verkregen gegevens hadden betrekking op het jaar 1968. Bij ca. 8 000 boeren is toen onderzocht onder welke voorwaarden en aan wie ze hun produkten hebben verkocht. Ten einde inzicht te krijgen in de afzetstructuur van landbouwprodukten tot aan de detailhandel was aanvullend onderzoek noodzakelijk bij personen en ondernemingen betrokken bij de verzameling, de distributie en de verwerking.

In 1971 is een dergelijk onderzoek uitgevoerd voor slacht- en mestvee, vlees en vleeswaren 1). De verkregen gegevens hadden betrekking op het jaar 1970. Het onderzoek is verricht d.m.v. een enquête bij een aantal willekeurig gekozen veehandelaren, veevoerleveranciers, vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten. In de onderhavige publikatie zijn de uit dit onderzoek verkregen gegevens met betrekking tot de afzetstructuur van kalveren en kalfsvlees opgenomen. Doordat veevoerleveranciers contracten 2) afsluiten met kalvermesters zijn ze ook betrokken bij de verzameling en distributie van kalveren.

De enquête bij veehandelaren en veevoerleveranciers is gehouden van maart tot en met augustus 1971. Ze is uitgevoerd door de districtbureauhouders van de Stichting tot Uitvoering van Landbouwmaatregelen (STULM) en de medewerkers van de sectie Marktstructuur van het Landbouw-Economisch Instituut. De enquête bij vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten is gehouden van juli tot en met december 1971. Deze enquête is uitgevoerd door een aantal medewerkers van het Produktschap voor Vee en Vlees en het Voedselvoorzienings In- en Verkoopbureau, samen met de medewerkers van de sectie Marktstructuur van het Landbouw-Economisch Instituut.

-
- 1) Gezien deze doelstelling zijn fokdieren en kalveren bestemd voor de aanvulling van de melkveestapel niet in de enquête opgenomen.
 - 2) In Hoofdstuk II § 3 wordt ingegaan op de inhoud van deze contracten.

§ 2. De gevraagde gegevens

De enquête beoogde antwoord te geven op de vraag: Via welke kanalen bereiken kalveren en kalfsvlees de detaillist en welke wijzen van aan- en verkoop komen hierbij voor. De vraagstelling kon daardoor beperkt blijven tot de volgende relevante aspecten.

- a. De aantallen in 1970 ge- en verkochte nuchtere kalveren, graskalveren en vette kalveren (mestkalveren), alsmede de in dat jaar ge- en verkochte hoeveelheden kalfsvlees.
 - De begrippen "gekocht" en "verkocht" dienen te worden opgevat in de zin van "herkomst" en "bestemming" d.w.z. inclusief de "interne leveringen". Zo omvat het begrip "gekocht" ook de kalveren afkomstig uit het eigen landbouwbedrijf van de geënquêteerde veehandelaars, veevoerleveranciers en vleesgroothandelaren. Het begrip "verkocht" omvat ook de kalveren die de geënquêteerde veehandelaars, veevoerleveranciers en vleesgroothandelaren zelf mestten of lieten mesten door loonmesters. Ook de gevallen waarin de geënquêteerde vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten de kalveren slachtten zijn beschouwd als verkopen.
- b. De categorieën van leveranciers van wie en de categorieën van afnemers aan wie de kalveren en het kalfsvlees waren gekocht resp. verkocht. Hierbij werd aan- en verkoop door bemiddeling van een commissionair (veehandelaar) beschouwd als aankoop van resp. verkoop aan deze commissionair (veehandelaar). Deze opdeling van de totale aan- en verkopen naar categorieën van leveranciers en afnemers is niet gevraagd voor de aan- en verkopen op markten.
- c. Commissiehandel en contractuele relaties bij de aan- en verkoop van kalveren.
 - Commissiehandel omvat de kalveren, die de geënquêteerde in opdracht van derden verhandelt. Voor zijn bemiddeling krijgt de commissionair van de opdrachtgever een vergoeding: meestal is dit een bepaald bedrag per verhandeld dier.
 - Contractuele relaties worden geacht aanwezig te zijn, als voor de aanvang van de mestperiode een overeenkomst met een leverancier of afnemer is afgesloten, betreffende de levering of afname van kalveren. Ook z.g. "doorlopende" afspraken vallen hieronder. Onder een "doorlopende" afspraak wordt verstaan een leverings- of afnameovereenkomst voor onbepaalde tijd, waarbij een bepaald aantal kalveren per tijdseenheid zal worden geleverd resp. afgenomen.
- d. Diverse bedrijfsgegevens voor de bedrijfstyperingen.

§ 3. De steekproef

De in 1969 gehouden enquête onder boeren leverde een groot aantal namen en adressen op van veehandelaren en veevoerleveranciers die kalveren bij de boeren kochten. Deze lijst werd uit andere bronnen aangevuld met namen en adressen van vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten. Ten slotte werd uit deze lijsten een representatieve steekproef getrokken. In totaal werden 462 personen en ondernemingen geënkquêteerd.

Van de 62 veevoerleveranciers werden er 49 geënkquêteerd. De non-response bedroeg 3 ondernemingen.

Om ook voor de betrekkelijk kleine groep handelaren in vette kalveren een betrouwbaar beeld te krijgen is van deze groep een relatief groot aantal geënkquêteerd. Er werden 79 veehandelaren geënkquêteerd die in vette kalveren handelen. Deze vertegenwoordigden een populatie van 400 veehandelaren. De non-response bedroeg 7 stuks. Daarnaast werden 257 veehandelaren geënkquêteerd die geen vette kalveren verhandelden. Deze vertegenwoordigden een populatie van 1 754 ondernemingen. Bij deze groep bedroeg de non-response 35 ondernemingen.

Het totale aantal slachtende en niet-slachtende vleesgroothandelaren die kalveren en/of kalfsvlees verhandelden, bedroeg 234. Hiervan werden er 66 geënkquêteerd. De non-response bedroeg 8 stuks.

Het aantal slachtende en niet-slachtende vleeswarenfabrikanten die kalveren en/of kalfsvlees verhandelden, bedroeg 29, waarvan er 11 werden geënkquêteerd. Ten aanzien van de vleeswarenfabrikanten kwam geen non-response voor.

In tabel 1 is weergegeven hoe het totale aantal geënkquêteerde ondernemingen (excl. de non-response) over de verschillende provincies was verdeeld.

Tabel 1. Verdeling van het totaalaantal geënkquêteerde ondernemingen (excl. de non-response), die kalveren en/of kalfsvlees verhandelden per categorie in procenten per provincie.

	Veehan- delaren	Veevoer- leveranciers	Vleesgroot- handelaren	Vleeswaren- fabrikanten
Totale aantal	294	46	58	11
w.v. in % per provincie				
Groningen	5	-	-	-
Friesland	17	9	3	-
Drenthe	4	4	-	9
Overijssel	11	9	9	18
Gelderland	24	43	17	9
Utrecht	5	9	5	-
Noord-Holland	4	2	5	18
Zuid-Holland	10	13	35	9
Zeeland	2	-	2	-
Noord-Brabant	14	11	12	18
Limburg	3	-	12	18

Uit de gegevens verkregen door middel van deze vier afzonderlijke steekproeven is een totaal beeld voor de afzetstructuur van kalveren en kalfsvlees opgebouwd. Daar zowel kopers als verkopers werden geënteerd waren voor een groot aantal transacties 2 bronnen beschikbaar die uiteraard door toevallige steekproefafwijkingen (zie bijlage 1) doch vermoedelijk ook wel door systematische afwijkingen verschillende uitkomsten gaven. In dit geval zijn die uitkomsten (aantallen dieren), die in grootste mate aan administraties werden ontleend, aangehouden. Bij de andere marktpartijen werd de procentuele verdeling van de verkopen (aankopen) over de afnemers (leveranciers) toegepast op de eerder vastgestelde totaalaantallen. De hierna resterende verschillen zijn in tabel 11 en tabel 19 in totalen per categorie vermeld. Vergelijking met andere cijfers liet zien, dat op deze wijze een vrij volledig beeld was verkregen van de aan- en verkoop van kalveren, zij het dat met betrekking tot het relatief geringe aantal graskalveren de nauwkeurigheid te kort schoot.

HOOFDSTUK II

De afzetstructuur van kalveren: een totaal overzicht

§ 1. Inleiding

Kalveren kunnen worden onderscheiden in nuchtere kalveren, graskalveren en vette kalveren (mestkalveren) 1).

Tabel 2. Ontwikkeling van het aantal nuchtere kalveren in 1960-1970
(x 1 000 stuks)

	1960	1965	1968	1969	1970
Geboorten	1 732	1 841	2 046	2 100	2 136
Destructie	125	162	186	186	197
Bestemd voor regeneratie van de melkveestapel	450	530	583	565	579
Export	-	17	30	18	19
Nuchter geslacht	<u>340</u>	<u>61</u>	<u>87</u>	<u>32</u>	<u>22</u>
	915	770	886	801	817
Uit binnenland beschikbaar	817	1 071	1 160	1 299	1 319
Import	-	-	35	43	31
Beschikb. voor mesten	817	1 071	1 195	1 342	1 350
	(47%)	(58%)	(58%)	(64%)	(63%)

Bronnen: Statistische jaaroverzichten van het PVV

Landbouwcijfers 1970 en 1971

LEI-publikatie 3.12 "15 jaar rundveehouderij"

LEI-Medelingen en Overdrukken no. 68 "De Nederlandse rundveestapel sinds 1955".

1) Nuchtere kalveren

Hieronder vallen de nuchtere kalveren bestemd voor de slacht of verder mesten, dus niet de vrouwelijke dieren bestemd voor de vangang van de melkveestapel en evenmin de mannelijke kalveren bestemd voor de fokkerij.

Graskalveren

Dit omvat de vrouwelijke kalveren en de z.g. vleesstiertsjes die op een leeftijd van ca. 6-9 maanden worden verkocht voor de slacht.

Vette kalveren (mestkalveren)

Hieronder vallen de kalveren die geheel met kunstkalvermelk slachtrijp zijn gemaakt en die op een leeftijd van ca. 4 maanden worden verkocht voor de slacht.

Aangezien slechts een gering aantal geënquêteerde ondernemingen graskalveren verhandelden waren de enquête-resultaten daarvan dermate onbetrouwbaar dat besloten werd deze niet verder te verwerken. Overigens kan worden opgemerkt, dat in 1970 slechts 40 000 graskalveren werden geslacht bij een totaalaantal geslachte kalveren van ruim een miljoen.

Voor een juiste interpretatie van de resultaten van de enquête is het wenselijk deze te plaatsen in het kader van de ontwikkelingen die zich binnen de kalversector hebben voorgedaan. Tabel 2 (zie blz. 20) geeft een indruk van de ontwikkeling van het aantal voor de mesterij beschikbare nuchtere kalveren.

Sinds 1960 is het aantal geboren kalveren voortdurend toegenomen door de groei van de melkveestapel. Ook het aantal gedestruëerde nuchtere kalveren is toegenomen. Dit is deels een gevolg van het groter aantal geboren kalveren, en ten dele wordt dit veroorzaakt omdat minder kalveren nuchter worden geslacht, waardoor de kans op een natuurlijke dood toeneemt. Hierop is mede het transport van de nuchtere kalveren van de fokbedrijven naar de mesterijen van invloed. Werd in 1960 ongeveer 7% van de nuchtere kalveren gedestruëerd, in 1965 en daarna was dit gestegen tot 9%.

Het percentage kalveren dat jaarlijks bestemd wordt voor de vervanging van de melkveestapel varieert van 22% tot 29% van het aantal geboren kalveren. Het aantal nuchter geslachte kalveren is in de loop der jaren sterk gedaald. Werd in 1960 nog 20% van het aantal geboren kalveren nuchter geslacht, in 1965 was dit reeds gedaald tot 3%, hoewel het jaar daarop weer een stijging tot bijna 6% optrad; in 1970 tot 1%. Al deze factoren hebben tot gevolg gehad, dat het aantal nuchtere kalveren beschikbaar voor verder mesten meer is toegenomen dan het aantal geboren kalveren. In de periode 1960-1970 nam het aantal geboorten toe met 23%. In dezelfde periode steeg het aantal nuchtere kalveren, beschikbaar voor verder mesten, met 65%.

Tabel 3 geeft de ontwikkeling weer van het aantal gras- en vette kalveren. Omdat het aantal graskalveren in vergelijking met het aantal vette kalveren zeer gering is, geeft tabel 3 in feite een indruk van de ontwikkeling van het aantal vette kalveren. In de periode 1960-1970 blijkt het aantal geproduceerde vette kalveren zowel absoluut als relatief sterk gestegen te zijn. Slechts een gering deel hiervan (ca. 2,5%) wordt gemest op het bedrijf waar het kalf geboren is.

Tabel 3. Ontwikkeling van het aantal gras- en vette kalveren 1)
(x 1 000 st.) in 1960-1970

	1960	1965	1968	1969	1970
1. In Ned. gesl. graskalveren	47	25	23	12	42
2. In Ned. gesl. vette kalveren	347	644	775	863	952
3. Export gras- en vette kalveren	16	12	12	32	34
4. Sterfte gedurende de mestper.	20	30	40	38	33
	430	711	850	945	1 061
5. Import gras- en vette kalveren	-	9	3	2	2
Uit binnenl. geboorten beschikb. voor:					
6. gras- en vette kalvermesterij	430 (53%)	702 (66%)	847 (73%)	943 (73%)	1 059 (80%)
7. andere vormen van mesterij	387	369	313	356	260
8. Totaal uit binnenl. geboorten voor mesterij beschikbaar	817	1 071	1 160	1 299	1 319

Bronnen: Statistische jaaroverzichten van het PVV
Landbouwcijfers 1970 en 1971
LEI-publikatie 3.12 "15 jaar rundveehouderij"
LEI-Mededelingen en Overdrukken no. 68
"De Nederlandse rundveestapel sinds 1955"

1) Excl. na slachting afgekeurde dieren.

§ 2. Een totaal overzicht van het afzetpatroon

Tijdens de doorstroming van kalveren vanaf de boerderij tot en met de verwerkende bedrijven worden de verzameling, distributie en verwerking uitgevoerd door veehandelaren, veevoerleveranciers, vleesgroot-handelaren en vleeswarenfabrikanten.

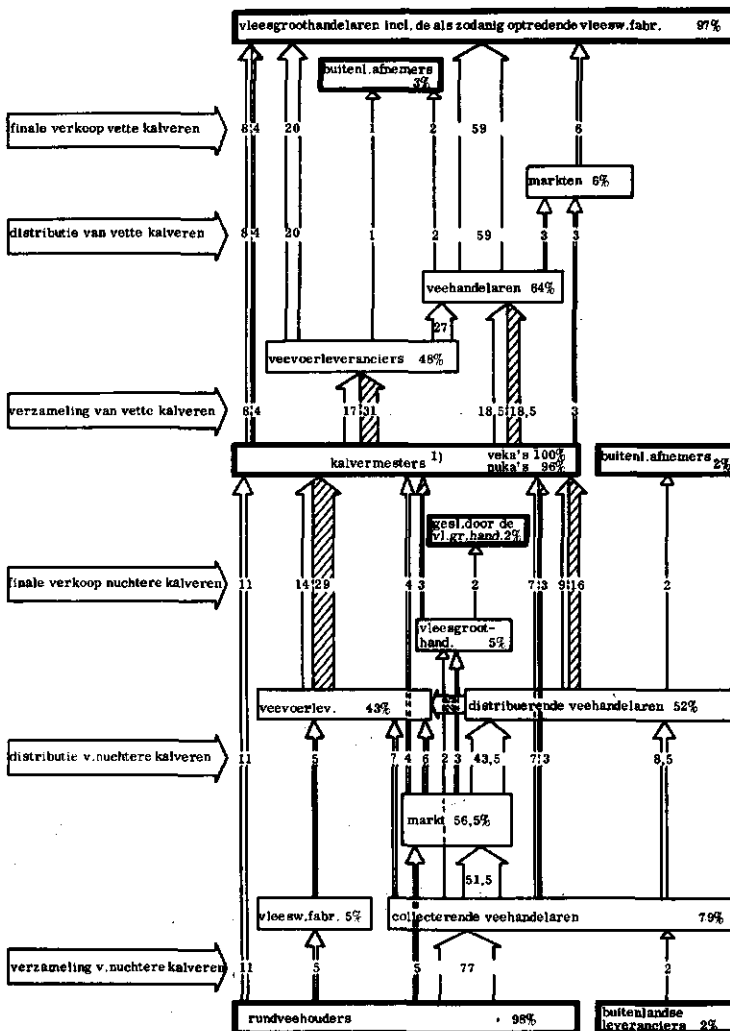
In het doorstromingsmodel (fig. 2) en in de tabellen 4 en 5 is aangegeven wie welke functie vervult en voor welk deel van het totaal. In verband met de leesbaarheid van het model zijn hierin alleen de hoofdstromen weergegeven. Zowel de doorstroming van nuchtere kalveren als van vette kalveren is in deze figuur weergegeven. Het totaalaantal in 1970 verhandelde nuchtere kalveren (incl. geïmporteerde nuchtere kalveren) bedroeg volgens de enquête 1 288 215 1) stuks. Het aandeel van de verschillende afzetkanalen bij nuchtere kalveren is gegeven in percentages van dit totaal. Het totaalaantal in 1970 verhandelde vette kalveren (incl. export) bedroeg volgens de enquête 1 087 187 1) stuks. Ook t.a.v. vette kalveren is het aandeel van de verschillende kanalen gegeven in percentages van dit totaal. De handel met kalvermesters is onderscheiden in handel met z.g. "zelfstandige mesters" en handel op basis van loonmestcontracten of in de vorm van "interne leveringen" bij bv. veehandelaren, die beschikken over eigen mestbedrijven.

1) Niet alle nuka's zijn bestemd voor de mesterij van vette kalveren.
Zie noot bij fig. 2 op blz. 23.

Figuur 2

AFZETPATOON IN DE KALVERENSECTOR IN PERCENTAGES

Fasen in het afzetproces Categorieën van leveranciers en afnemers

Legenda

- a. herkomst nuchtere kalveren
- b. finale bestemming nuchtere kalveren resp. herkomst vette kalveren
- c. finale bestemming vette kalveren

Aan- en verkopen voor eigen rekening en commissie-handel

bestemd voor resp. afkomstig van loonmesterijen en eigen mestbedrijven

1) De levering van nuka's aan kalvermesters omvat ook de verhandelde nuchtere kalveren bestemd voor de jongveemesterij (bv. de ossen- en stierenmesterij). Dit is dan ook de voornaamste oorzaak voor het verschil in aantal verhandelde nuchtere en vette kalveren (zie blz. 22). Tenzij uitdrukkelijk anders is vermeld omvat de afzet van nuka's aan zelfstandige kalvermesters ook steeds de aan jongveemesters verkochte dieren.

De veehandelaren in nuchtere kalveren zijn te onderscheiden in:

a. Collecterende veehandelaren

Deze kopen de nuchtere kalveren bij de rundveehouders in hun werkgebied en verkopen deze dieren op de markten. Het gebied waaruit ze de nuchtere kalveren betrekken is meestal zeer beperkt van omvang.

b. Distribuerende veehandelaren

Deze kopen de nuchtere kalveren hoofdzakelijk op markten en verkopen ze aan veevoerleveranciers en kalvermesters. Hun werkgebied is veelal uitgestrekter dan dat van de collecterende veehandelaren.

Bij handel en verwerking van vee en vlees vindt in sterke mate integratie van functies plaats. In dit geval zijn de betrokken ondernemingen benoemd naar de laatste belangrijke functie die ze in de kolom uitoefenen. Zo zijn bv. zowel de coöperatieve afzetverenigingen als de inkoopcombinaties samen met hun verwerkende bedrijven als een geheel beschouwd en vleeswarenfabrikanten genoemd.

De verzameling van nuchtere kalveren wordt behalve door collecterende veehandelaren ook door vleeswarenfabrikanten verricht. Bij de distributie zijn naast de distribuerende veehandelaren ook de veevoerleveranciers betrokken. Deze laatsten zijn de voornaamste contractpartners van de kalvermesters, hoewel ook veehandelaren en vleesgroothandelaren contracten sluiten met de kalvermesters (loonmestcontracten). In totaal wordt meer dan de helft van het aantal gemeste kalveren gemest op loonmestcontracten of gemest in eigen mestbedrijven van veehandelaren, veevoerleveranciers en vleesgroothandelaren. Bij de afzet van nuchtere kalveren speelt de markt een belangrijke rol. Ruim 56% van de nuchtere kalveren wordt op een markt verhandeld.

De verzameling en distributie van vette kalveren wordt verzorgd door veevoerleveranciers en veehandelaren. De verwerking gebeurt door vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten. Het overgrote deel van de vette kalveren wordt echter verwerkt door vleesgroothandelaren. De markten spelen bij de afzet van vette kalveren een veel minder grote rol dan bij de afzet van nuchtere kalveren. Dat de handel in vette kalveren minder via de markten loopt dan bij nuchtere kalveren is wellicht mede een gevolg van het feit, dat de produktie van vette kalveren per bedrijf - in vergelijking met die van nuchtere kalveren - veel groter is, waardoor een directe relatie zowel voor vragers als aanbieders voordelen oplevert. Ook het feit dat de produktie van vette kalveren voor een belangrijk deel is geconcentreerd in enkele gebieden vergemakkelijkt dit contact.

Tabel 4. Handel in nuchtere kalveren 1)

Verkopers	Kopers	Markten en veehand.	veevoerlev. en vleeshand.	zelfst. kalverm. en eigen mest. 2)	Loon mesters	Totaal
Eerste afzet door veehouders (incl. import)		1 068 162	75 821	144 232		1 288 215
Verdere afzet via veehand. en markten			546 586	301 156	220 420	1 068 162
Verdere afzet door veevoerlev. en vleeshandelaren:						
veevoerleveranciers				195 815	363 657	559 472
vleesgrootchand. en vleesw.fabr.				25 232	37 703	62 935
Totaal		1 068 162	622 407	666 435	621 780	2 978 784
				1 288 215		

1) Bovenstaande tabel geeft sterk samengevat een beeld van de handel in nuchtere kalveren. In deze en volgende tabellen zijn - om steeds een sluitend geheel te houden - geen afrondingen toegepast op de aantallen dieren. De meer of mindere nauwkeurigheid wordt dus niet aangegeven door ronde getallen; men zie voor mogelijke toevallige fouten bijlage 1. Een specificatie van de aantallen verhandelde nuka's geeft tabel 11 in hoofdstuk III.

2) Inclusief nuchter geslachte en geëxporteerde dieren.

Tabel 5. Handel in vette kalveren 1)

Verkopers	Kopers	Markten, vee- hand., veevoerlev.	Vleeshan- laren	Buitenl. afnemers	In Nederl. geslacht ²⁾	Totaal
Eerste afzet door mesters (incl. eigen mest.)		953 118	134 069			1 087 187
Verdere afzet via veehand., markten en veevoerlev.			919 648	33 470		953 118
Verdere afzet door vleeshandelaren				575	1 053 142	1 053 717
Totaal		953 118	1 053 717	34 045	1 053 142	3 094 022
					1 087 187	

1) Bovenstaande tabel geeft sterk samengevat een beeld van de handel in vette kalveren. In deze en volgende tabellen zijn - om steeds een sluitend geheel te houden - geen afrondingen toegepast op de aantallen dieren. De meer of mindere nauwkeurigheid wordt dus niet aangegeven door ronde getallen; men zie voor mogelijke toevallige fouten bijlage 1. Een specificatie van de aantallen verhandelde vette kalveren geeft tabel 19 in hoofdstuk IV.

2) Inclusief aan slagers verkochte dieren.

§ 3. Het ontstaan van het mesten van kalveren op contract en de gebruikte contracten

Rond 1960 onstond t.g.v. de technische vooruitgang, zowel bij de veevoerleveranciers als bij de producenten van veredelingsprodukten een tendens tot vergroting van de produktieomvang, hetgeen met name bij de agrarische producenten gepaard ging met een verdergaande specialisatie. Bij de veevoerleveranciers leidde deze produktievergroting tot de wens vooraf verzekerd te zijn van de afzet van een groot deel van hun veevoederproduktie. Om deze reden ging men over tot het afsluiten van contracten met de agrarische producenten. Tevens gaven deze contracten de veevoerleveranciers de mogelijkheid het door hen verstrekte leverancierskrediet beter te regelen, m.b.t. omvang, aflossing, rentevergoeding en zekerheidsstelling.

De agrarische producenten wilden d.m.v. het afsluiten van contracten met veevoerleveranciers en afnemers van slachtdieren het grote markt- en bedrijfsrisico (prijschommelingen, sterfterisico's) van de agrarische veredelingsproduktie dekken. Bij hen speelde ook de door het zeer kapitaalsintensieve karakter van de veredelingsproduktie, ontstane financieringsbehoefte een rol bij het al of niet afsluiten van contracten. In deze financieringsbehoefte was nl. niet altijd via de normale bankrelaties of uit eigen besparingen te voorzien.

Er ontstonden een groot aantal contractvormen, zoals financieringscontracten, loonmestcontracten en minimum prijsgarantiecontracten. Deze laatste contractvormen kunnen tevens gepaard gaan met een financieringsovereenkomst.

De verschillende contractvormen zullen hieronder in het kort nader worden toegelicht, waarbij vooral wordt ingegaan op de in de contracten voorkomende bepalingen, die betrekking hebben op de aankoop van het uitgangsmateriaal en de verkoop van de gemeste dieren. Bij de produktie van vette kalveren komen de volgende contractvormen voor:

a. Financieringscontracten

Deze kunnen zowel betrekking hebben op de financiering van de nuchtere kalveren als op het gedurende de mestperiode benodigde veevoer. Voor beide kredieten is meestal een maximum bedrag in de contracten vermeld. De kalveren dienen in vele gevallen als onderpand voor het te geven krediet, waarbij de kredietgever de fiduciaire eigenaar van de kalveren wordt. Bij het merendeel van deze contracten dient de mester zelf te zorgen voor de aankoop van nuchtere kalveren. Wel is goedkeuring achteraf door de kredietgever vereist. In enkele contracten komt de bepaling voor, dat de veevoerleveranciers na de mestperiode de verkoop van de mestkalveren zal verzorgen, al of niet tegen een commissievergoeding. In alle contracten komt de bepaling voor, dat de kalveren pas na voorafgaande goedkeuring door de kredietgever mogen worden verkocht.

b. Prijsgarantiecontracten

De overeengekomen garantieprijs kan zijn een prijs per kg levend gewicht of per kg geslacht gewicht. Bij deze contracten heeft de garantiegever veelal uitgebreide bevoegdheden onder andere t.a.v. het tijdstip van de verkoop van de slachtdieren. De garantiegever is bij het bepalen van het tijdstip van verkoop uiteraard gebonden aan bepaalde grenzen, doordat in de contracten een minimum en maximum duur van de mestperiode is aangegeven of doordat er bepaald is, dat de slachtdieren bij verkoop een zeker gewicht moeten hebben bereikt. In de meeste contracten is ook een bepaling opgenomen, die de garantiegever het recht geeft, te bepalen aan welke afnemer de vette kalveren zullen worden verkocht.

c. Loonmestcontracten

De vergoeding die de mester ontvangt, kan als volgt zijn geregeld:

- een bedrag per kg levend gewicht te verrekenen na afloop van de mestperiode;
- een vergoeding per week per opgezet kalf;
- een vergoeding per box.

In alle contracten zijn bepalingen opgenomen, betreffende een minimaal te bereiken voederconversie. Bij loonmestcontracten is de opdrachtgever eigenaar van de kalveren. Dit houdt in, dat hij de aan- en verkoop van kalveren verzorgd 1).

De veevoerleveranciers zijn de belangrijkste contractpartners van de kalvermesters. De contractgevers kopen nuchtere kalveren, die ze op loonmestcontracten uitzetten bij mesters en verkopen de op deze contracten gemeste kalveren. Daarnaast mesten ze een aantal dieren zelf, soms in het kader van voederproeven. Ook in niet loonmestcontracten komen bepalingen voor, waarbij de contractgever verplicht is te zorgen voor de aankoop van nuchtere kalveren en/of de verkoop van de vette kalveren. Ook komt voor dat de mester de contractgever of diens vertegenwoordiger verzoekt zorg te dragen voor de aankoop van nuchtere kalveren en/of de verkoop van de vette kalveren. In dit geval vervult de contractgever dus een bemiddelende rol (commissie).

1) Informatie over de verschillende contractvormen geeft ook het artikel van F. van den Berg: "Contracten in de kalvermesterij". Bedrijfsontwikkeling 2 (1971) 4 (april) p.p. 51-56 Editie Veehouderij.

HOOFDSTUK III

Aan- en verkoop van nuchtere kalveren

§ 1. De veehandelaren

De veehandelaren zijn diegenen die voor eigen rekening en risico handeldrijven in levend vee. Om een volledig beeld te krijgen zijn ook de activiteiten van veehandelaren, die in opdracht van derden levend vee verhandelen (commissionairs) geregistreerd en hier behandeld. Coöperatieve veeafzetverenigingen daarentegen - hoewel handelend in levend vee - zijn niet tot de veehandelaren in engere zin gerekend, evenmin als de z.g. inkoopcombinaties van verwerkende bedrijven zoals HOVA en VAKO. Deze zijn gerekend tot en behandeld bij de fabrikanten.

De veehandel heeft een verzamelende en distribuerende functie. Bij de verzameling zijn aanzienlijk meer veehandelaren betrokken dan bij de distributie. Van de 2 053 veehandelaren in nuchtere kalveren heeft nog geen derdedeel een distribuerende functie; een groot deel hiervan houdt zich overigens ook met de verzameling bezig.

Fig. 3 toont het afzetpatroon van nuchtere kalveren, welke door veehandelaren worden verhandeld. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen aan- en verkopen voor eigen rekening en commissiehandel. Ook de interne leveringen (aan- en verkoop tussen veehandelaren onderling op markten) zijn afzonderlijk vermeld.

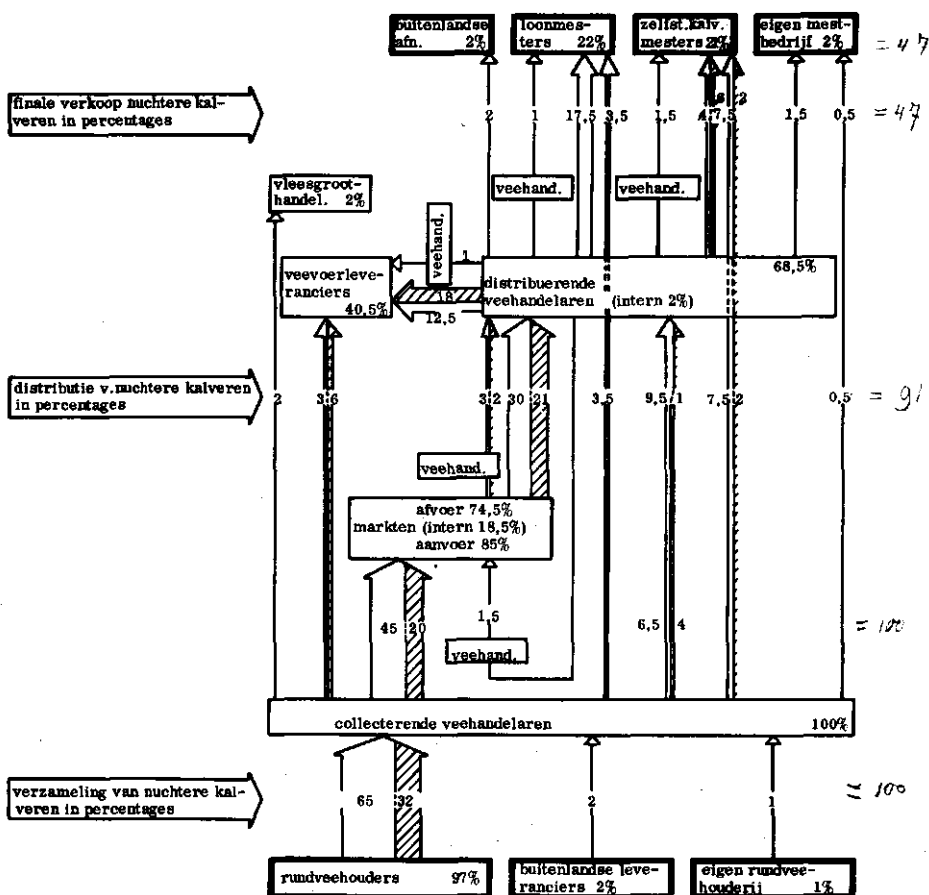
Van de aan- en verkopen op veemarkten is niet bekend van wie gekocht of aan wie verkocht is. Wel is op basis van deze enquête en de "boerenenquête" te bepalen wie op de markten nuchtere kalveren aanbieden en kopen (zie § 2).

a. Herkomst en bestemming van de nuchtere kalveren

De collecterende veehandelaren kochten in 1970 in totaal 1 009 251 nuchtere kalveren, waarvan het grootste deel voor een tweede maal in handen van een veehandelaar kwam (zie tabel 6). De collecterende veehandel blijkt een groot deel van de gekochte dieren (nl. 857 863) via de markten te verkopen. Per saldo werden minimaal 106 000 en maximaal 165 000 nuka's op de markten aan niet-veehandelaren verkocht.

Ca. 430 000 nuka's werden door veehandelaren verkocht aan veevoerleveranciers, vleeswarenfabrikanten en vleesgroothandelaren, terwijl rond 475 000 dieren door veehandelaren aan mesters en aan het buitenland werden geleverd.

AFZETPATROON VAN NUCHTERE KALVEREN VERHANDELD DOOR VEEHANDELAREN	
fasen in het afzetproces	categorieën van leveranciers en afnemers

Herkomst resp. finale bestemming van nuchtere kalveren

Aan- en verkopen voor eigen rekening

Aan- en verkopen in commissie

N.B. De belangrijkheid van de kanalen is aangegeven in percentages van het totaal aantal door collecterende veehandelaren verhandelde nuchtere kalveren (1 009 251 stuks). De in de figuur aangegeven relatie tussen collecterende en distribuerende veehandelaren vermeldt twee verschillende percentages m.b.t. de commissiehandel. De 4% heeft betrekking op de mink's waarvoor de collecterende veehandelaren commissie ontvangen en de 1% op de dieren waarvoor de distribuerende veehandelaren commissie krijgen. Interne leveringen d.w.z. zowel aan- als verkoop bij dezelfde categorie, komen voor bij distribuerende veehandelaren en op markten. Doordat nogal wat distribuerende veehandelaren zich ook bezig houden met de verzameling; geldt de in figuur 3 aangebrachte stringente scheiding tussen collecterende en distribuerende veehandelaren niet zozeer voor de handeldrijvende personen en ondernemingen als wel voor de door hun verhandelde nuchtere kalveren.

Tabel 6. Verdeling van de aan- en verkopen van nuchtere kalveren door veehandelaren in 1970

	Dieren		Veehandelaren		Aant. dieren/hand.p. jaar per koper per verkoper
	aant.	proc. 1)	aantal kopers	aantal verk.	
A. Collecterende veehandel					
gekocht van: rundveehouders	978 973	76	1 938		505
buitenl. leveranciers	20 185	1,5	8		2 523
uit eigen rundveehouderij	10 093	1	298		34
	<u>1 009 251</u>	<u>78,5</u>			
B. Tussenhandel via veehand. en markten					
verkocht aan: markten	857 863	66,5		1 593	539
andere veehandelaren	227 081	17,5		275	826
gekocht van: markten	- 751 892	- 58,5	521		1 443
andere veehandelaren	- 227 081	- 17,5	250		908
	<u>105 971</u>	<u>8</u>			
C. Overige tussenhandel					
verkocht aan: veevoerleveranciers	408 747	32		189	2 163
vleeswarenfabrikanten	02)			-	-
vleesgroothandelaren	20 185	1,5		40	505
	<u>428 932</u>	<u>33,5</u>			
D. Finale afzet nuka's					
verkocht aan: buitenlandse afnemers	21 185	2		24	803
zelfstandige kalvermesters	211 943	16,5		452	469
loommesters	220 420	17		103	2 140
naar eigen mesterij veehand.	20 800	1,5		109	191
	<u>474 348</u>	<u>37</u>			
Dubbeltekening veehandelaren			- 962	- 732	
Totale afzet veehandelaren	<u>1 009 251</u>	<u>78,5</u>	<u>2 053</u>	<u>2 053</u>	<u>968</u>

1) In % van het totaal aantal verhandelde nuchtere kalveren voor vette kalvermesterij (1 288 215 stuks).

2) Volgens de enquête bij vleeswarenfabrikanten kochten deze ca. 2 700 nuchtere kalveren van veehandelaren.

In de 220 000 dieren die aan loonmesters werden geleverd zijn ook de nuka's begrepen die op een contract werden gemest, waarin naast de veehandelaar ook de veevoederfabrikant 1) partij was.

Het gemiddeld per betrokken veehandelaar bij de veehouders gekochte aantal nuka's was gering. De aankoop bij veehouders vormt het leeuwendeel van de totale aankoop door collecterende veehandelaren met als gevolg kleine omzetten per jaar per collecterende handelaar; dit in tegenstelling tot de niet-collecterende handel.

b. Commissiehandel en aan- en verkooppatroon van grote en kleine kalverhandelaren

In 1970 verhandelde de veehandelaren 28% van hun totale aan- en verkopen van nuchtere kalveren in opdracht van derden (bijlage 2). Dit aandeel was vrijwel gelijk voor kleine (tot 1 000 kalveren) voor middelgrote (1 000 - 10 000) en voor grote ($\geq 10\,000$) handelaren 2). Bij de commissiehandel waren 1 128 van de 2 053 handelaren betrokken met een gemiddelde jaarlijkse omzet van 498 in commissie verhandelde nuka's.

Uit de tabel komt tevens naar voren dat de collecterende veehandelaren de nuka's hoofdzakelijk voor de rundveehouders in commissie verkopen. De handelaren verkopen de dieren voor het grootste deel op de markten. De aankopen van nuka's in commissie geschieden voornamelijk in opdracht van veevoerleveranciers en de handelaren verschaffen zich de dieren die ze in commissie kopen, hoofdzakelijk op de markten.

Overigens blijkt uit de tabel duidelijk dat grote handelaren relatief minder nuka's bij rundveehouders kopen (nl. 24%) dan middelgrote (36%) en kleine veehandelaren (90%). De grote handelaren - en in mindere mate de middelgrote handelaren - kopen nl. relatief veel nuka's op markten.

Wat het verkooppatroon betreft, blijken de kleine veehandelaren een veel groter aandeel van hun nuka's (bijna 75%) op markten te verkopen dan de grote handelaren (17%); deze laatste verkopen een groot deel van hun nuka's aan veevoerleveranciers en aan zelfstandige kalvermesters en aan loonmesters.

1) Bij de veevoederfabrikant (§ 3 van dit hoofdstuk) zijn zij daarom buiten beschouwing gelaten.

2) De indeling van kalverhandelaren in omzetklassen is gebaseerd op het aantal door hen in 1970 verhandelde nuchtere-, gras- en vette kalveren. Ten einde nuchtere kalveren te kunnen optellen bij gras- en vette kalveren is een omrekeningsfactor van 0,3 gebruikt. Deze factor is gebaseerd op de waardeverhouding (gemiddelde prijs "af-boerderij" in 1970) tussen nuchtere kalveren en gras- en vette kalveren.

c. Regionale verschillen

Het aantal veehandelaren is op basis van hun vestigingsplaats verdeeld in 4 regio's 1).

In "Oost" werden relatief meer nuka's op markten gekocht (44%) dan in de andere regio's ("Noord" 35%, "West" 36%, "Zuid" 33%) (zie bijlage 3). Waarschijnlijk hangt dit samen met het feit dat in het Oosten van ons land ruim de helft van het totaal aantal in Nederland geproduceerde vette kalveren wordt gemest.

In "Noord" en "West" - typische rundveehouderijgebieden - werden veel nuchtere kalveren bij rundveehouders gekocht (resp. 61% en 50%). In deze regio's was overigens het aandeel van in commissie gekochte en verkochte nuka's hoger dan in de andere gebieden.

In "Zuid" had de commissiehandel een geringe betekenis hetgeen verband houdt met het feit dat in dit gebied de coöperatieve veeafzetverenigingen - die in dit rapport niet tot de veehandelaren zijn gerekend - een belangrijk deel van de commissiehandel verzorgen.

Regionale verschillen in aankooppatroon gaan gepaard met regionale verschillen in verkooppatroon. Door de belangrijke rol die de collecterende veehandelaren in "Noord" en "West" spelen, is het begrijpelijk dat in deze gebieden relatief veel nuchtere kalveren op markten worden verkocht (resp. 68% en 46%) (zie bijlage 3). In "Noord" - waar eerst sinds enkele jaren vette kalveren worden gemest - verkopen de veehandelaren ook veel nuchtere kalveren aan loonmesters. In "West" werden behalve op markten ook relatief veel nuka's verkocht aan de vele in dit gebied gevestigde veevoerleveranciers.

In "Oost" waar relatief veel kalvermesters zijn gevestigd werden in vergelijking met andere gebieden veel nuka's aan kalvermesters verkocht.

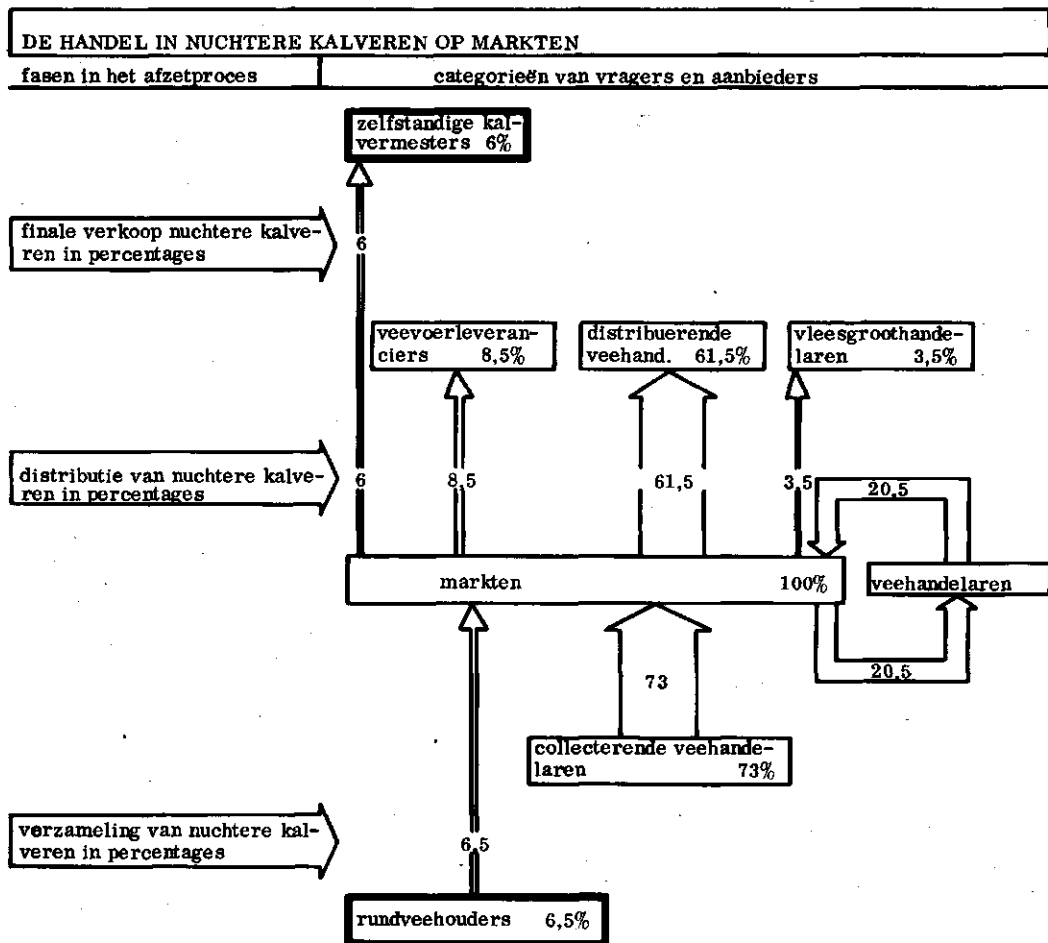
De veehandelaren in "Zuid" verkochten relatief veel nuchtere kalveren naar het buitenland en aan andere veehandelaren en weinig nuka's op markten. Dit laatste betekent, dat in dit regio meer direct contact is tussen collecterende en andere handelaren dan in de overige gebieden.

§ 2. De markten

Op vele van de Nederlandse veemarkten worden ook nuchtere kalveren verhandeld. De belangrijkste markten voor nuka's zijn in volgorde van belangrijkheid: 's-Hertogenbosch, Rotterdam, Leeuwarden, Zwolle, Doetinchem, Groningen, Utrecht, Sneek en Purmerend. Op elk van deze markten werden in 1970 meer dan 30 000 nuka's verhandeld.

-
1) Noord	-	Groningen, Friesland en Drenthe
Oost	-	Overijssel, Gelderland, m.u.v. Rijk van Nijmegen en Land van Maas en Waal
West	-	Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland
Zuid	-	Zeeland, Noord-Brabant, Limburg, Rijk van Nijmegen, Land van Maas en Waal.

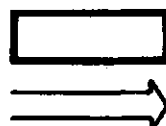
Figuur 4

Legenda:

Herkomst resp. finale bestemming van nuchtere kalveren

Aan- en verkopen

N.B. De belangrijkheid van de verschillende vragers en aanbieders is aangegeven in percentages van de totale aan- en verkopen op markten, nl. 916 774 nuchtere kalveren. De percentages betreffende de verkoop door rundveehouders en de aankoop door kalvermesters zijn afkomstig uit de "boerenenquête", welke betrekking had op het jaar 1968.

De nuka's bestemd voor de mesterij worden op de markten meestal per koppel verhandeld. De handelaren die een distribuerende functie vervullen, stellen uit de door hen gekochte koppels nieuwe meer uniforme koppels samen, welke voornamelijk aan veevoerleveranciers en kalvermesters worden geleverd.

Volgens onze enquête werden in 1970 916 774 nuka's 1) voor de slacht of voor de mesterij op markten verhandeld of te wel 56,5% van het totaalaantal voor de slacht of mesterij bestemde nuka's.

Fig. 4 geeft een overzicht van de handel in nuchtere kalveren op markten.

a. Aanbod en vraag op de markten

Op de markten werden door de collecterende veehandelaren veel meer nuka's aangeboden dan door de rundveehouders, alhoewel hun aantal (1 600) aanzienlijk geringer was dan dat van de rundveehouders (6 000) 2). Van deze laatsten bood elk per jaar nl. gemiddeld slechts 10 nuka's aan op de markten tegen gemiddeld 539 nuka's per veehandelaar (zie tabel 7).

De grootste vraag naar nuka's op markten was afkomstig van (ca. 500) niet-collecterende veehandelaren, die ieder per jaar ruim 1 400 dieren op markten kochten. De (ca. 1 000) kalvermesters 2) kochten op de markten ieder 54 nuka's per jaar terwijl (24) veevoerleveranciers en (6) vleesgroothandelaren ieder resp. 3 200 en 5 500 nuka's per jaar op de markten kochten (zie tabel 7).

Het aantal veehandelaren dat nuka's op markten aanbiedt (ca. 1 600) is veel groter dan het aantal veehandelaren dat nuchtere kalveren vraagt (ca. 500). De laatsten verkopen veelal grote aantallen nuka's aan een beperkt aantal afnemers, die sterk regionaal geconcentreerd zijn.

b. De interne markthandel

Als veehandelaren nuka's op markten kopen en deze weer op dezelfde of andere markten verkopen, kan men spreken van interne markthandel. Deze handel omvatte in 1970 ruim 20% van het totaalaantal op markten verhandelde nuka's.

De interne markthandel is als volgt te onderscheiden:

- het kopen door veehandelaren van nuka's op de ene markt en het verkopen hiervan op een andere markt. De veehandelaren overbruggen hiermede verschillen in plaats tussen vraag en aanbod.
- het kopen door veehandelaren van nuka's op een markt en het verkopen hiervan op dezelfde markt maar op een andere marktdag. De veehandelaren overbruggen hiermede verschillen in tijd tussen vraag en aanbod.

1) Van dit aantal werden 186 711 nuka's (20,5%) door veehandelaren voor de tweede maal intern op markten - al dan niet op dezelfde plaats of dag - verhandeld.

2) Volgens de "boerenenquête" 1968.

Tabel 7. Verdeling van de aan- en verkopen van nuchtere kalveren op markten in 1970

	Dieren		Bedrijven		Aantal dieren per jaar	
	aant.	proc. 1)	aantal verk.	aantal kopers	per verkopers	per kopers
A. Collecterende handel						
verkocht door: rundveehouders	58 911	4,5	5 852		10	
B. Tussenhandel via veehandelaren						
verkocht door: veehandelaren	857 863	66,5	1 593		539	
gekocht door: veehandelaren	-751 892	-58,5		521		1 443
	105 971	8				
C. Overige tussenhandel						
gekocht door: veevoerleveranciers	77 293	6		24		3 221
veesgroothandelaren	33 266	2,5		6		5 544
	110 559	8,5				
D. Finale afzet nuka's						
gekocht door: zelfst. kalvermesters	54 323	4		1 011		54
Totale afzet via markten aan niet-veehandelaren	164 882	12,5				

1) Uitgedrukt in percentages van het totaal aantal verhandelde nuchtere kalveren (1 288 215 stuks).

- het kopen en verkopen op dezelfde markt en op dezelfde marktdag ("schossen"). De "schossers" proberen te profiteren van de ondoorzichtigheid van de markt t.a.v. de omvang van vraag en aanbod bij de aanvang van de markthandel. Ze kopen aan het begin van de markt nuchtere kalveren op en proberen deze aan het einde van de markt tegen een hogere prijs van de hand te doen. Hoewel deze handel speculatief is, heeft het schossen een dempende werking op de prijschommelingen tijdens de marktdag.

De omvang van het schossen kan zeer globaal worden benaderd. Volgens onze enquête betrof in 1970 de totale markthandel incl. schossen 916 774 nuka's. Volgens het CBS was de aanvoer excl. schossen 786 557 nuka's. Ca. 130 000 nuka's d.i. twee derde van de totale interne markthandel, zouden dus door schossers zijn verhandeld.

§ 3. De veevoerleveranciers

De veevoerleveranciers, d.w.z. producenten en wederverkopers van kunstkalvermelk bestemd voor de mesterij, zijn de belangrijkste contractpartners van de kalvermesters. In het raam van de met kalvermesters afgesloten contracten hebben zij een belangrijk aandeel in de distribuerende handel in nuchtere kalveren.

Naast deze rechtstreeks uit de mestcontracten voortvloeiende handel in nuka's voorzien de veevoerleveranciers ook andere kalvermesters - in hoofdzaak in commissie - nog van een vrij groot aantal nuchtere kalveren (zie fig. 5).

De meeste veevoerleveranciers verhandelden naast nuka's ook andere dieren.

De bemoeienis op vrij grote schaal van m.n. de kunstkalvermelkproducenten met de handel in nuka's, hangt samen met hun streven naar een regelmatige en verzekerde afzet van hun melkpoeder. Van de zijde van de veevoerleveranciers is er dan ook een vrijwel constante en grote vraag naar nuka's. Het aanbod van nuka's 1) varieert binnen het jaar daarentegen sterk. Het gevolg van een en ander is dat in de loop van het jaar de prijzen van nuka's sterk uiteenlopen (zie bijlage 4).

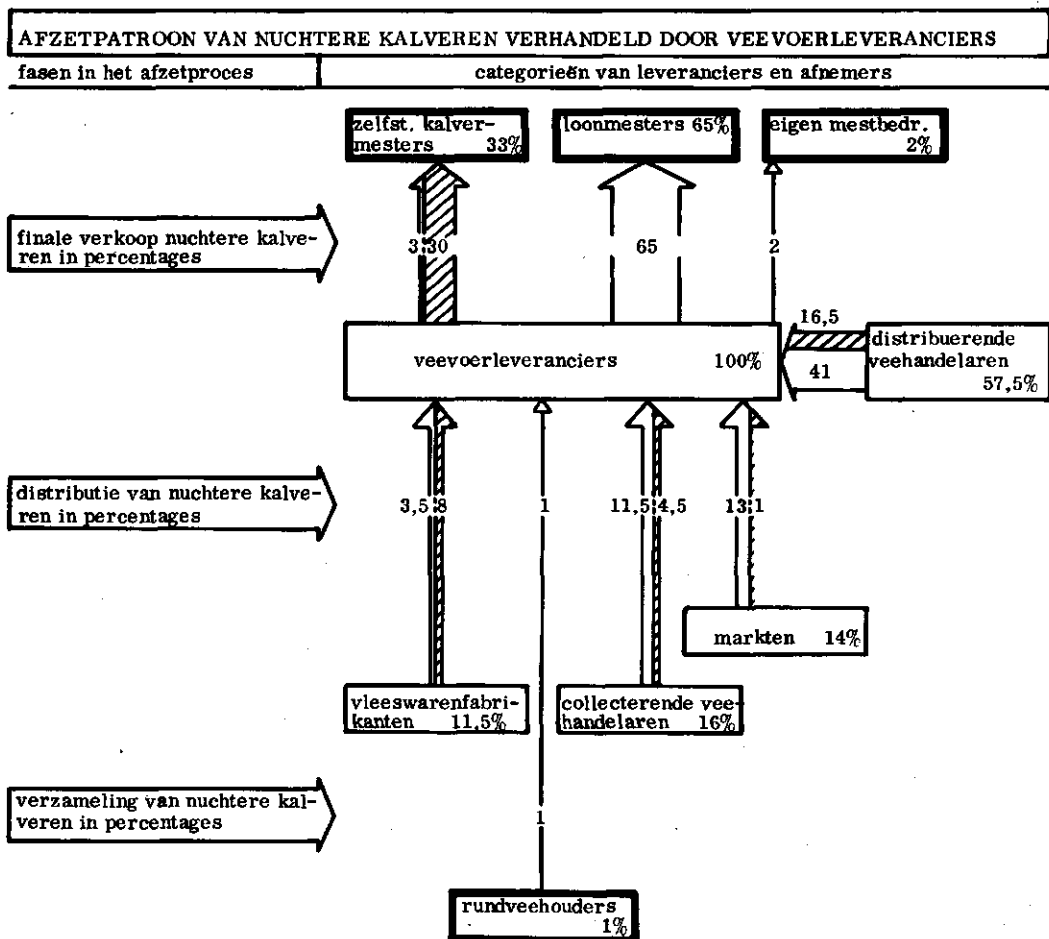
a. Herkomst en bestemming van de nuchtere kalveren

In 1970 verhandelden de veevoerleveranciers 559 472 nuka's. Bij deze handel waren 62 veevoerleveranciers betrokken die in genoemd jaar gemiddeld 9 024 nuchtere kalveren verhandelden (zie tabel 8).

De veevoerleveranciers kochten 73,5% van de nuka's van veehandelaren en wel - volgens de enquête bij veehandelaren - 57,5% van distribuerende en 16% van collecterende veehandelaren. De veevoerleveran-

1) Het aantal per maand geboren kalveren is het grootst in de periode januari t/m april. In deze maanden bereiken de prijzen hun laagste niveau. In de periode juli t/m september daarentegen, wanneer het aantal geboren kalveren gering is, zijn de prijzen het hoogst.

Figuur 5

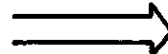

Legenda

Herkomst resp. finale bestemming van nuchtere kalveren

Aan- en verkopen voor eigen rekening

Aan- en verkopen in commissie

N.B. De belangrijkheid van de kanalen is aangegeven in percentages van het totaal-aantal door veevoerleveranciers verhandelde nuchtere kalveren (nl. 559472 st.)

Tabel 8. Verdeling van de aan- en verkopen van nuchtere kalveren door veevoerleveranciers in 1970

	Dieren		Veevoerlev.		Aant. dieren/veevoerlev. p. jaar	
	aant.	proc. 1)	aantal	1)	per koper	per verkoper
			kopers verk.			
A. Collecterende handel						
gekocht van: rundveehouders	5 539	0,5	17		346	
B. Tussenhandel via veehand. en markten						
gekocht van: veehandelaren	412 229	32	40		10 306	
markten	77 293	6	24		3 221	
C. Overige tussenhandel						
gekocht van: vleeswarenfabrikanten	64 411	5	4		16 103	
D. Finale afzet nuka's						
verkocht aan: zelfst. kalvermesters	184 626	14,5	9		20 514	
loonmesters	363 657	28	51		7 131	
naar eigen mesterij						
veevoerlev.	11 189	1	19		589	
Dubbel telling veevoerleveranciers			- 23	- 17		
Totale afzet veevoerleveranciers	559 472	43,5	62	62	9 024	9 024

1) In % van het totaal aantal verhandelde nuchtere kalveren voor vette kalvermesterij (1 288 215 stuks).

ciers kochten de nuka's dus in hoofdzaak bij de grotere, nl. de distribuerende veehandelaren.

Van vleeswarenfabrikanten c.q. hun inkoopverenigingen werd 11,5%, op markten 14% en van rundveehouders 1% van de nuka's gekocht. Ca. 70% van de veevoerleveranciers kocht nuka's bij slechts een categorie leveranciers.

De omvang van de gemiddelde jaarlijkse nuka-aankopen door de veevoerleveranciers loopt sterk uiteen; het aantal van vleeswarenfabrikanten en van veehandelaren gekochte nuka's was aanzienlijk groter dan het aantal van rundveehouders en op markten gekochte nuka's.

De veevoerleveranciers verkochten in 1970 65% van hun nuka's aan loonmesters, 2% was bestemd voor hun eigen mestbedrijven, terwijl 33% aan zelfstandige kalvermesters werd afgezet. De meeste veevoerleveranciers verkochten hun nuka's aan slechts één categorie afnemers; d.w.z. dat deze zich in hoofdzaak richten op de voorziening met nuka's van de met hen contractueel verbonden kalvermesters. Een kleiner aantal (8 van de 62) met een gemiddeld grote nuka-omzet, richt zich voornamelijk op de zelfstandige kalvermesters. Deze laatstgenoemde groep veevoerleveranciers omvat in hoofdzaak kunstkalvermelkproducenten.

Wederverkopers (dus niet-producenten) van kalvermelk worden in hoofdzaak aangetroffen bij de leveranciers van nuka's aan loonmesters en eigen mestbedrijven.

b. Commissiehandel en contractuele relaties

In 1970 werd 30% van de nuka-omzet der veevoerleveranciers in opdracht van derden (in commissie) verhandeld, en wel door de 8 van de 62 veevoerleveranciers die nuchtere kalveren kochten ten behoeve van de zelfstandige kalvermesters. Deze 8 (grote) veevoerleveranciers verhandelden gemiddeld per jaar 20 980 nuka's in commissie.

Van het totaal aantal in commissie door veevoerleveranciers verhandelde nuchtere kalveren, werd 68,5% gekocht van grotere veehandelaren, 27% van vleeswarenfabrikanten c.q. hun inkoopverenigingen en 4,5% op markten. In de commissiehandel gaat het blijkbaar om gemiddeld grote aantallen dieren en om die categorieën leveranciers die over een sterk gebundeld aanbod beschikken.

Contractueel gebonden aankopen kwamen in 1970 weinig voor, slechts één veevoerleverancier had voor 1931 nuka's aankoopcontracten met veehandelaren afgesloten. Het ging hierbij om een iets verdergaande afspraak dan gebruikelijk is. De meeste veevoerleveranciers hebben alleen afspraken met een aantal veehandelaren, waarbij deze laatsten op zich nemen de benodigde nuka's voor de veevoerleveranciers aan te kopen en hiervoor een commissievergoeding ontvangen. Contractueel gebonden verkopen kwamen veel meer voor. In 1970 was 66% van het totale aantal door veevoerleveranciers verkochte nuka's contractueel vastgelegd. Hiervan werd 98,5% afgezet aan loonmesters en 1,5% aan zelfstandige kalvermesters. Bij deze contractueel gebonden verkopen waren 51 van de 62 veevoerleveranciers betrokken.

Met het bovenstaande is de omvang van de contractmesterij nog niet volledig weergegeven. De veevoerleveranciers sluiten nl. ook contracten

af waarbij de kalvermesters zelf voor de aankoop van de benodigde nuka's moeten zorgen. Volgens de "boerenenquête" werd in 1968 nl. 7% van de nuka's waarvoor een contractuele relatie bestond tussen kalvermesters en veevoerleveranciers, op basis van andere dan loonmestcontracten gemest en wel in hoofdzaak op basis van financieringscontracten 1). Overigens is het waarschijnlijk dat sinds 1968 de betekenis van loonmestcontracten enigszins is verminderd.

c. Omzetklassen nuka's veevoerleveranciers, aan- en verkooppatroon

Op basis van het in 1970 verhandelde aantal nuchtere en vette kalveren, zijn de veevoerleveranciers ingedeeld in 3 omzetklassen, nl.:

1. Klein : 1 - < 1 000 kalveren
2. Middelgroot: 1 000 - < 10 000 kalveren
3. Groot : 10 000 en meer kalveren

Hierbij is op grond van de prijsverhouding af boerderij het aantal nuka's voor 0,3 meegerekend.

De handel in nuka's is geconcentreerd bij de veevoerleveranciers uit de grootste kalveromzetklasse, zoals uit onderstaande tabel blijkt.

Tabel 9. Verdeling van het aantal veevoerleveranciers en van de nuka-omzet, naar grootteklasse ondernemingen

	Onderne- mingen	Nuka- omzet	Gemidd. omzet nuka's
Totaal	62	559 472	9 024
waarvan bij jaaromzet kalveren	%	%	
< 1 000	50	1	227
1 000 - < 10 000	35	15	3 700
≥ 10 000	15	84	52 339

Het aankooppatroon in de 3 omzetklassen loopt sterk uiteen. Naarmate de gemiddelde omzet groter is, zijn de - toch al geringe - aankopen bij rundveehouders relatief kleiner. Blijkbaar beschouwen de veevoerleveranciers vooral de collecterende kalverhandel als een nevenfunctie waarbij zij bij voorkeur andere categorieën handelaren inschakelen om zichzelf zo weinig mogelijk te belasten. In dit verband is het opmerkelijk dat middelgrote veevoerleveranciers toch relatief veel nuka's op markten kopen.

Ook het verkooppatroon verschilt per omzetklasse. Zo is het percentage van de - op zichzelf niet zo grote - afzet aan eigen mestbedrijven

1) Bijlage 5 geeft een overzicht van de totale aan- en verkoop van nuka's door veevoerleveranciers, hun commissiehandel en hun contractuele relaties.

hoger, naarmate de gemiddelde omzet geringer is. Ongeveer twee derde van de kleine veevoerleveranciers die per jaar minder dan 1 000 kalveren omzetten, behoort tot de veevoerhandelaren (wederverkopers), die naast kunstkalvermelk ook varkens-, rund- en pluimveevoerders aan boeren verkopen. Aangezien, vooral t.a.v. varkens- en pluimveevoerders door de opkomst van bulkvervoer rechtstreeks van producent naar boer; de positie van de veevoerhandelaren moeilijker wordt, zijn vele van deze handelaren begonnen met het mesten van vee, o.a. van kalveren.

De grote veevoerleveranciers verkopen relatief veel nuka's aan zelfstandige kalvermesters, vooral in commissie. Dit verklaart de relatief hoge gemiddelde verkopen aan deze kalvermesters en voor commissiehandel, alsmede de relatief geringe gemiddelde afzet aan loonmesters. Laatstgenoemde groep is juist belangrijk voor de middelgrote veevoerleveranciers. De betekenis van de loonmesterij in blijkbaar mede afhankelijk van het marktaandeel van grote en middelgrote veevoerleveranciers. Het relatief grote aantal nuka's dat de middelgrote veevoerleveranciers aan loonmesters leveren, kan verband houden met hun streven d.m.v. loonmestcontracten hun marktaandeel te handhaven, terwijl de grote veevoerleveranciers enigszins terughoudend zijn t.a.v. loonmestcontracten.

Voor meer gedetailleerde gegevens over verschillen in aan- en verkoopstructuur van nuka's tussen groepen veevoerleveranciers ingedeeld naar jaaromzetten kalveren wordt verwezen naar bijlage 6.

d. Regionale aspecten

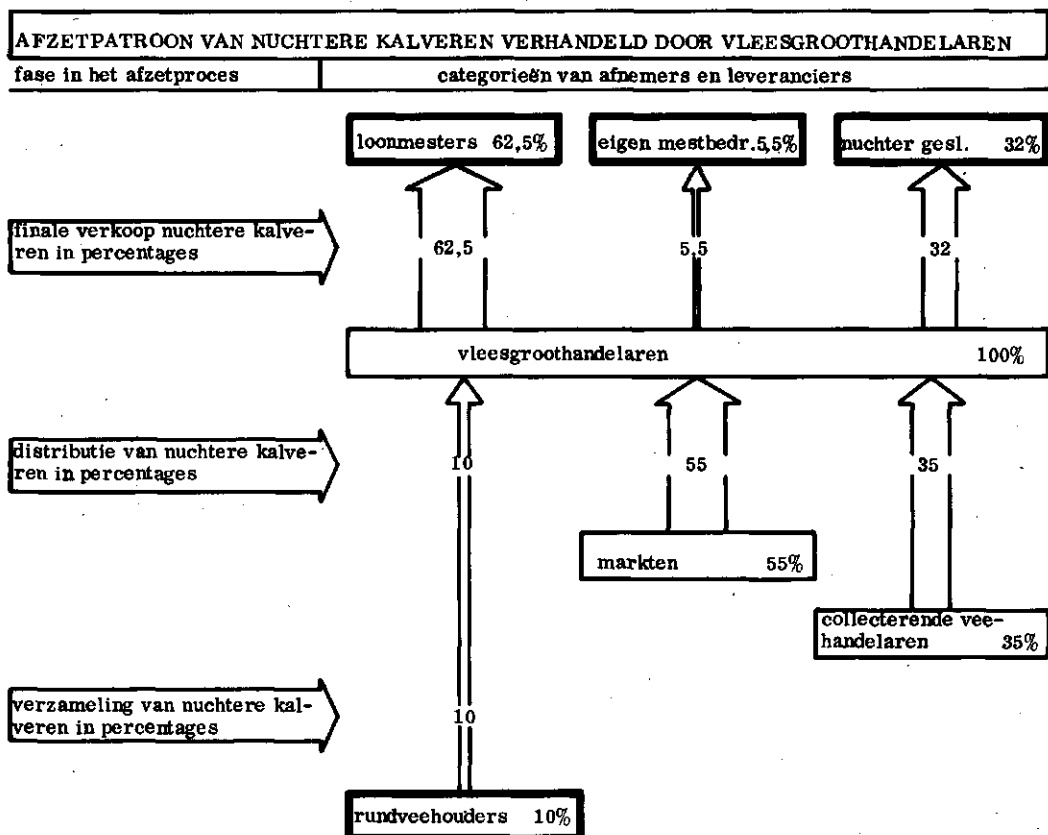
Daar de grote ondernemingen ($\geq 10\,000$ kalveren) voornamelijk in de regio's Noord (Groningen, Friesland en Drenthe) en West (Utrecht, Noord- en Zuid-Holland) zijn gevestigd, werden in deze gebieden relatief veel nuka's aan zelfstandige kalvermesters verkocht. Een groot aantal van de in regio Oost (Overijssel en Gelderland m.u.v. het Land van Maas en Waal en het Rijk van Nijmegen) gevestigde veevoerleveranciers behoort tot de middelgrote ondernemingen met een jaaromzet van $1\,000 - < 10\,000$ kalveren, die daar relatief veel nuchtere kalveren aan loonmesters leveren. Uit de in 1969 uitgevoerde enquête bij boeren is gebleken dat met name in Gelderland relatief veel kalveren door loonmesters worden gemest 1).

§ 4. De vleesgroothandelaren

Een aantal vleesgroothandelaren is betrokken bij de handel in nuchtere kalveren - naast die in andere dieren - bestemd voor de mesterij. De door hen gekochte nuka's worden over het algemeen voor hun eigen rekening en risico gemest in eigen bedrijf of bij loonmesters. Daarnaast slachten ze een aantal kalveren nuchter (zie fig. 6).

1) LEI-publikatie 1.11: "De afzetstructuur van kalveren af boerderij in 1968".

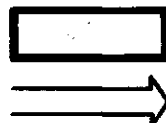
Figuur 6

Legenda

Herkomst resp. finale bestemming van nuchtere kalveren

Aan- en verkopen voor eigen rekening

N.B. De belangrijkheid van de kanalen is aangegeven in percentages van het totaal aantal door vleesgroothandelaren verhandelde nuchtere kalveren. (nl. 60406 stuks).

Tabel 10. Verdeling van de aan- en verkopen van nuchtere kalveren door vleesgroothandelaren in 1970

	Dieren aant. proc. 1)	Vleesgr.hand. aantal	Aant. dieren/vleesgr.hand. p. jaar per koper per verkoper
A. Collecterende handel gekocht van: rundveehouders	6 022 0,5	42	143
B. Tussenhandel via vechand. en mesters gekocht van: veehandelaren markten	21 118 1,5 33 266 2,5	5 6	4 224 5 544
D. Finale afzet nuka's verkocht aan: loonmesters naar eigen mesterij vleesgr.hand. nuchter geslacht	37 703 3,- 3 278 . 19 425 1,5	5 4 41	7 541 820 474
Dubbeltelling vleesgroothandelaren	-3	-	-
Totale afzet vleesgroothandelaren	60 406 4,5	50 50	1 210 1 210

1) In % van het totaal aantal verhandelde nuchtere kalveren voor vette kalvermesterij (1 288 215 stuks).

a. Herkomst en bestemming van de nuchtere kalveren

In 1970 kochten en verkochten de 50 vleesgroothandelaren die bij de handel in nuka's betrokken waren, 60406 nuchtere kalveren, dit is gemiddeld 1210 nuchtere kalveren per vleesgroothandelaar.

Zij kochten 55% van de nuchtere kalveren op markten, 35% bij de collecterende veehandelaren en 10% bij rundveehouders. De vleesgroothandelaren die per jaar een groot aantal kalveren verhandelden, kochten de nuchtere kalveren vooral op markten en van veehandelaren.

De vleesgroothandelaren zetten 62,5% van de nuchtere kalveren af aan loonmesters, 5,5% werd gemest in eigen mestbedrijven en 32% werd als nuchter kalf geslacht. De vleesgroothandelaren die per jaar een groot aantal kalveren verhandelden, leveren nuchtere kalveren aan loonmesters, hetgeen de grote omvang van de gemiddelde afzet aan deze categorie verklaart (zie tabel 10). De slachtingen van nuchtere kalveren vonden plaats bij de vleesgroothandelaren die per jaar een gering aantal kalveren verhandelden.

De vleesgroothandelaren die per jaar een groot aantal kalveren verhandelden, in hoofdzaak in de provincies Gelderland en Zuid-Holland gevestigd, leverden daar relatief veel nuchtere kalveren aan loonmesters. De slachtingen van nuchtere kalveren vonden meestal plaats bij vleesgroothandelaren gevestigd in de overige provincies.

b. Commissiehandel en contractuele relaties

Daar de vleesgroothandelaren nuchtere kalveren kochten om deze voor hun rekening en risico te mesten of te slachten verhandelden zij uiteraard geen nuchtere kalveren in commissie voor derden.

Ook werden geen nuchtere kalveren op contract gekocht. Verkoopcontracten kwamen uiteraard voor bij de "levering" aan loonmesters.

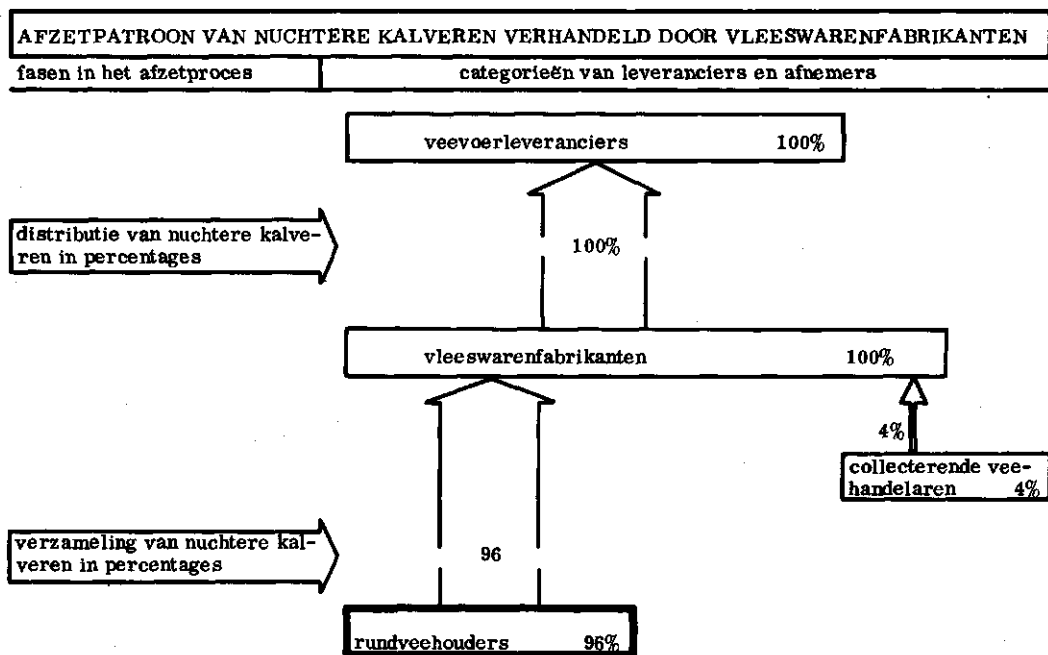
§ 5. De vleeswarenfabrikanten

Enkele vleeswarenfabrikanten zijn betrokken bij de verzameling van nuchtere kalveren, meestal uit hoofde van de handelsactiviteiten van hun coöperatieve veeafzetverenigingen (zie fig. 7).

In 1970 werden door de vleeswarenfabrikanten 66940 nuchtere kalveren verhandeld. De vleeswarenfabrikanten die nuchtere kalveren verhandelden, zetten per jaar meestal een groot aantal nuka's om. Ze verhandelden geen nuchtere kalveren in commissie of op contract. De vleeswarenfabrikanten kochten het overgrote deel van de nuchtere kalveren bij rundveehouders. De rest werd gekocht van collecterende veehandelaren.

Bijna alle door vleeswarenfabrikanten gekochte nuchtere kalveren werden verkocht aan veevoerleveranciers. Slechts een klein aantal (22 dieren) werd nuchter geslacht.

Figuur 7

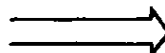

Legenda

Herkomst resp. finale bestemming van de nuchtere kalveren

Aan- en verkopen voor eigen rekening

N.B. De belangrijkheid van de kanalen is aangegeven in percentages van het totaal aantal door vleeswarenfabrikanten (incl. hun inkoopverenigingen) verhandelde nuchtere kalveren (nl. 66 940 stuks).

Tabel 11. Handel in nuchtere kalveren 1) (bestemd voor de mesterij)

Verkopers	Kopers	Markten	Vee-hand.	Veevoer-lev.	Vleesgr.-hand.	Vleesw.fabr.	Nuchter gesl.	Buitenl. afn.	Eigen mest.	Zelfst. kalverm.	Loon- mest.	Ver- schil.	Totaal
Veehouders		58 911	978 973	5 539	6 022	64 260				144 232			1 257 937
Eigen rundveehouderij van veehandelaren			10 093										10 093
Buitenlandse leveranc.			20 185										20 185
Totaal collecterende handel		58 911	1 009 251	5 539	6 022	64 260				144 232			1 288 215
Markten			751 892	77 293	33 266					54 323			916 774
Veehandelaren		857 863	227 081	412 229 *	21 118 *	2 680 *		21 185	20 800	211 943	220 420 - 7 095 *	1 988 224	
Vleeswarenfabrikanten				64 411 *			22				+2 507 *	66 940	
Vleesgroothandelaren							19 425		3 278		37 703	60 406	
Veevoerleveranciers									11 189	184 626	363 657	559 472	
Finale afzet nuka's								19 447	35 267	595 124	621 780 - 4 588	1 288 215	
Overige handel		857 863	928 511	553 933	54 384	2 680						239 731	
Totaal-Generaal		916 774	1 988 224	559 472	60 406	66 940		21 185	35 267	595 124	621 780 - 4 588	488 003	
w.v.: bestemd voor de mesterij									35 267	595 124	621 780 - 4 588	1 247 583	

1) Excl. de in 1970 gedestruëerde nuchtere kalveren (nl. 197 000 stuks).

* De twee beschikbare bronnen gaven een onderling iets verschillende uitkomst.

HOOFDSTUK IV

Aan- en verkoop van vette kalveren

§ 1. De veehandelaren 1)

Bijna alle veehandelaren verzamelen vette kalveren en circa 65% van de veehandelaren is ook betrokken bij de distributie. In tegenstelling tot de situatie bij nuchtere kalveren hebben de meeste handelaren in vette kalveren dus zowel een verzamelende als een distribuerende functie. Hiervoor zijn een drietal redenen aan te voeren, nl.:

- de concentratie van de vette kalverproduktie in een beperkt aantal gebieden;
- de gezondheidstoestand van de vette kalveren (bloedarmoede) maakt veelvuldig transport ongewenst;
- de produktie van vette kalveren vindt in vergelijking met die van nuchtere kalveren plaats in grotere eenheden, waardoor de distribuerende veehandelaren gemakkelijker zelf ook de verzamelende functie kunnen uitoefenen. In 1968 bedroeg de gemiddelde jaarafzet "af boerderij" 109 veka's tegenover slechts 7 nuka's 2).

Fig. 8 toont het afzetpatroon van vette kalveren, welke door veehandelaren worden verhandeld. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen aan- en verkoop voor eigen rekening en commissiehandel. Ook de interne handel (bv. aan- en verkoop tussen veehandelaren onderling op markten) zijn afzonderlijk vermeld.

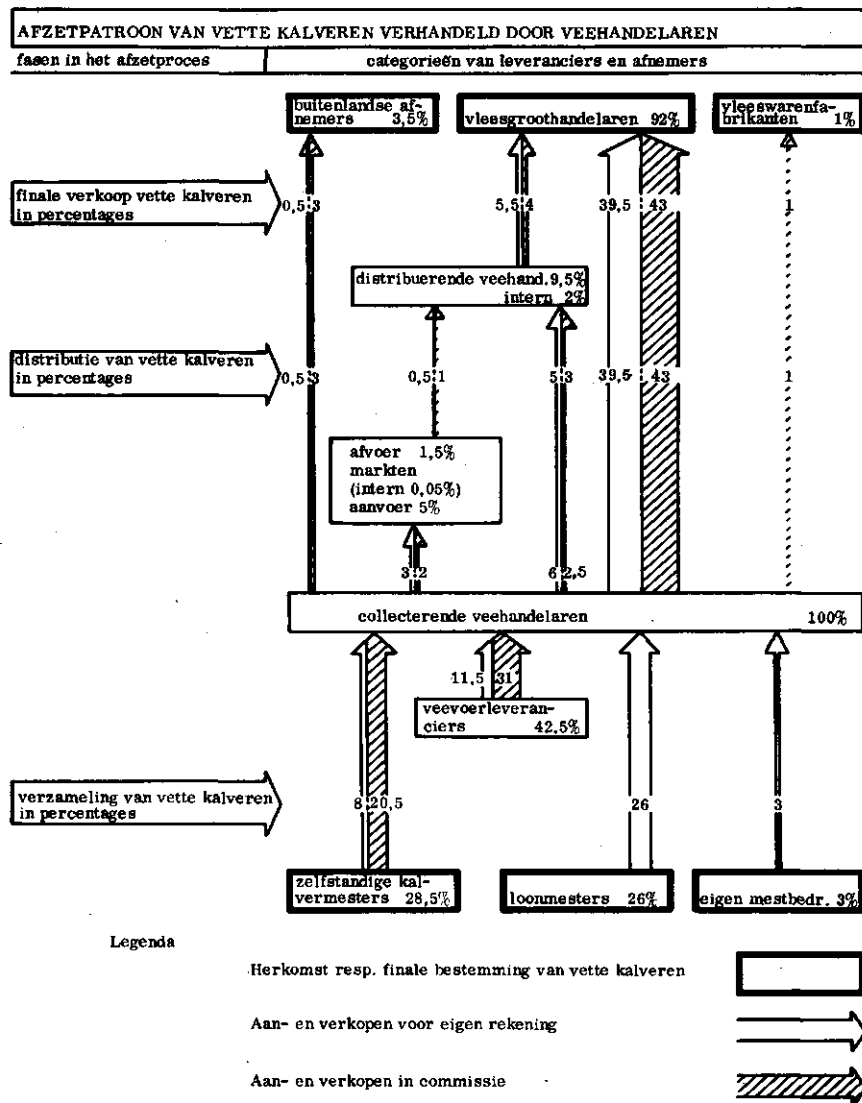
Het aankooppatroon van vette kalveren (fig. 8) wordt tot op zekere hoogte bepaald door het afzetpatroon van nuka's (zie fig. 3): de veehandelaren die nuka's aan veevoerleveranciers en kalvermesters verkopen, zijn nl. ook betrokken bij de afzet van de vette kalveren. Dit geldt uiteraard met name voor de aan loonmesters en eigen mesterijen afgezette nuka's en voor de van deze bedrijven afkomstige vette kalveren.

Van de aan- en verkoop op veemarkten is niet bekend van wie gekocht is. Wel is op basis van deze enquête en de "boerenenquête" te bepalen wie op markten vette kalveren aanbieden en kopen (zie § 2).

1) Voor de omschrijving hiervan, zie blz. 29.

2) LEI-publikatie 1.11: "De afzetstructuur van kalveren af boerderij in 1968".

Figuur 8

N.B. De belangrijkheid van de kanalen is aangegeven in percentages van het totaal aantal door collecterende veehandelaren verhandelde vette kalveren (nl. 694 931 stuks). De in de figuur aangegeven relatie tussen collecterende en distribuerende veehandelaren vermeldt twee verschillende percentages m.b.t. de commissiehandel. De 2,5% heeft betrekking op de vette kalveren waarvoor de collecterende veehandelaren commissie ontvangen en de 3% op de dieren waarvoor de distribuerende veehandelaren commissie krijgen. Interne leveringen d.w.z. zowel aan- als verkoop bij dezelfde categorie, komen voor bij distribuerende veehandelaren en op markten. Doordat nogal wat collecterende veehandelaren zich ook bezig houden met de distributie, geldt de in figuur 8 aangebrachte stringente scheiding tussen collecterende en distribuerende veehandelaren niet zozeer voor de handeldrijvende personen en ondernemingen als wel voor de door hen verhandelde vette kalveren.

Tabel 12. Verdeling van de aan- en verkopen van vette kalveren door veehandelaren in 1970

	Dieren		Veehandelaren		Aant. dieren/veehand. p. jaar per koper per verkoper
	aant.	proc. 1)	aantal kopers	aantal verk.	
A. Collecterende handel					
gekocht van: zelfst. kalvermesters	199 047	18,5	207		972
loonmesters	179 386	16,5	103		1 742
uit eigen mestbedrijf	20 874	2	109		192
B. Tussenhandel via markten en veehand.					
gekocht van: markten	-10 808	-1	31		349
andere veehandelaren	-66 101	-6	42		1 574
verkocht aan: markten	35 162	3		160	220
andere veehandelaren	66 101	6		69	958
	24 354	2			
C. Overige tussenhandel					
gekocht van: veevoerleveranciers	295 624	27	78		3 763
D. Finale afzet vette kalveren					
verkocht aan: vleesgroothandelaren	641 440	59		253	2 535
vleeswarenfabrikanten	4 544	0,5		11	413
buitenlandse afnemers	24 593	22,5		14	1 757
Dubbelteellingen veehandelaren			-170	-107	
Totale afzet veehandelaren	694 931	64	400	400	1 930
					1 930

1) In % van het totaal aantal verhandelde vette kalveren (1 087 187 stuks).

a. Herkomst en bestemming van de vette kalveren. Commissiehandel

In 1970 verkregen de collecterende veehandelaren circa 400 000 vette kalveren van zelfstandige kalvermesters, loonmesters en eigen mestereien en ruim 295 000 veka's van veevoerleveranciers (zie tabel 12). In de 179 000 dieren afkomstig van loonmesters zijn ook de veka's begrepen die op een contract werden gemest, waarin naast de veehandelaar ook de veevoerleverancier 1) partij was.

Een groot deel (87%) van de door collecterende veehandelaren verkregen dieren werd aan finale afnemers (vleesgroothandelaren, vleeswarenfabrikanten en buitenlandse afnemers) verkocht. De distribuerende veka-handel kocht ruim 66 000 veka's van collecterende veehandelaren en bijna 11 000 veka's op markten en verkocht deze dieren aan vleesgroothandelaren.

Het door een handelaar bij de diverse categorieën leveranciers per jaar gekochte aantal veka's loopt sterk uiteen; het gemiddeld aantal bij veevoerleveranciers, loonmesters en andere veehandelaren gekochte veka's was aanzienlijk groter dan dat bij zelfstandige kalvermesters, eigen mestereien en op markten.

In 1970 verhandelden 207 van de 400 veehandelaren vette kalveren in commissie. Deze commissiehandel betrof 384 600 dieren (1 858 veka's per handelaar) en omvatte ruim driekwart van de totale veka-omzet (excl. die uit eigen mestereien en van loonmesters). De commissiehandel vond meestal plaats ten behoeve van veevoerleveranciers, zelfstandige kalvermesters en vleesgroothandelaren. Vooral veevoerleveranciers maakten bij de afzet van vette kalveren vaak gebruik van commissionairs. Ook in het geval dat de veehandelaren alleen het transport verzorgden is dit beschouwd als commissiehandel 2).

b. Omzetklassen kalverhandelaren

De handel in vette kalveren is geconcentreerd bij de veehandelaren uit de grootste kalveromzetklasse, zoals uit onderstaande tabel blijkt.

Tabel 13. Verdeling van het aantal handelaren en van de veka-omzet, naar grootteklasse ondernemingen

	Onderne- mingen	Veka- omzet	Gemidd. omzet veka's
Totaal	400	694 930	1 930
waarvan bij jaaromzet x) kalveren	%	%	
< 1 000	58	2	80
1 000 - < 10 000	26	13	927
≥ 10 000	16	85	10 579

* Zie voor toelichting blz. 32.

- 1) Bij de veevoerleveranciers (§ 3 van dit hoofdstuk) zijn ze daarom buiten beschouwing gelaten.
- 2) Bijlage 7 geeft een overzicht van de totale aan- en verkoop van veka's door veehandelaren en hun commissiehandel.

Het aankooppatroon in de 3 omzetklassen loopt sterk uiteen 1): naarmate de gemiddelde omzet groter is, zijn de aankopen bij zelfstandige kalvermesters en eigen mesterijen relatief kleiner en worden naar verhouding meer vette kalveren gekocht van de loonmesters en veevoerleveranciers.

Ook het verkooppatroon verschilt per omzetklasse: kleine kalverhandelaren verkopen relatief minder veka's aan vleesgroothandelaren (nl. 36%) dan middelgrote (77%) en grote veehandelaren (85%) en verhoudingsgewijs meer op markten. Op markten worden in het algemeen slechts kleine partijen vette kalveren verhandeld, de grote partijen veka's worden buiten de markt om verkocht.

Het aandeel van de commissiehandel was voor een middelgrote en grote handelaren resp. 53,5% en 49,5% en voor kleine veehandelaren slechts 41%.

c. Regionale aspecten

In "Oost" 2) waar relatief veel vette kalvermesters zijn gevestigd, werden in vergelijking met andere gebieden veel vette kalveren van zelfstandige kalvermesters gekocht (zie bijlage 9).

In "Noord" 3) - waar eerst sinds enkele jaren vette kalveren worden gemest - betrokken de veehandelaren betrekkelijk veel vette kalveren van loonmesters en eigen mesterijen. In dit gebied werd dan ook slechts 1% van de dieren in opdracht van derden (commissie) verhandeld.

In "West" 4) werden relatief veel vette kalveren gekocht van de vele in dit gebied gevestigde veevoerleveranciers. Ruim twee derde van de vette kalveren werd in dit gebied in commissie verhandeld.

In "Zuid" 5) werden naar verhouding veel vette kalveren gekocht van andere veehandelaren (19%) en relatief weinig van zelfstandige kalvermesters en veevoerleveranciers.

Ook in het verkooppatroon zijn er belangrijke regionale verschillen. Zo werden in "Oost" - waar de belangrijkste markt voor vette kalveren is gevestigd (Barneveld) - relatief veel vette kalveren op markten en aan andere veehandelaren verkocht.

In "West" - waar veel grote kalverslachterijen gevestigd zijn - werd door handelaren 97% van de veka's aan vleesgroothandelaren verkocht.

De veehandelaren in "Zuid" verkochten relatief veel vette kalveren naar het buitenland en weinig veka's op markten en aan vleesgroothandelaren.

1) Bijlage 8 geeft een overzicht van de verschillen in aan- en verkooppatroon tussen groepen veehandelaren ingedeeld naar jaaromzetten kalveren.

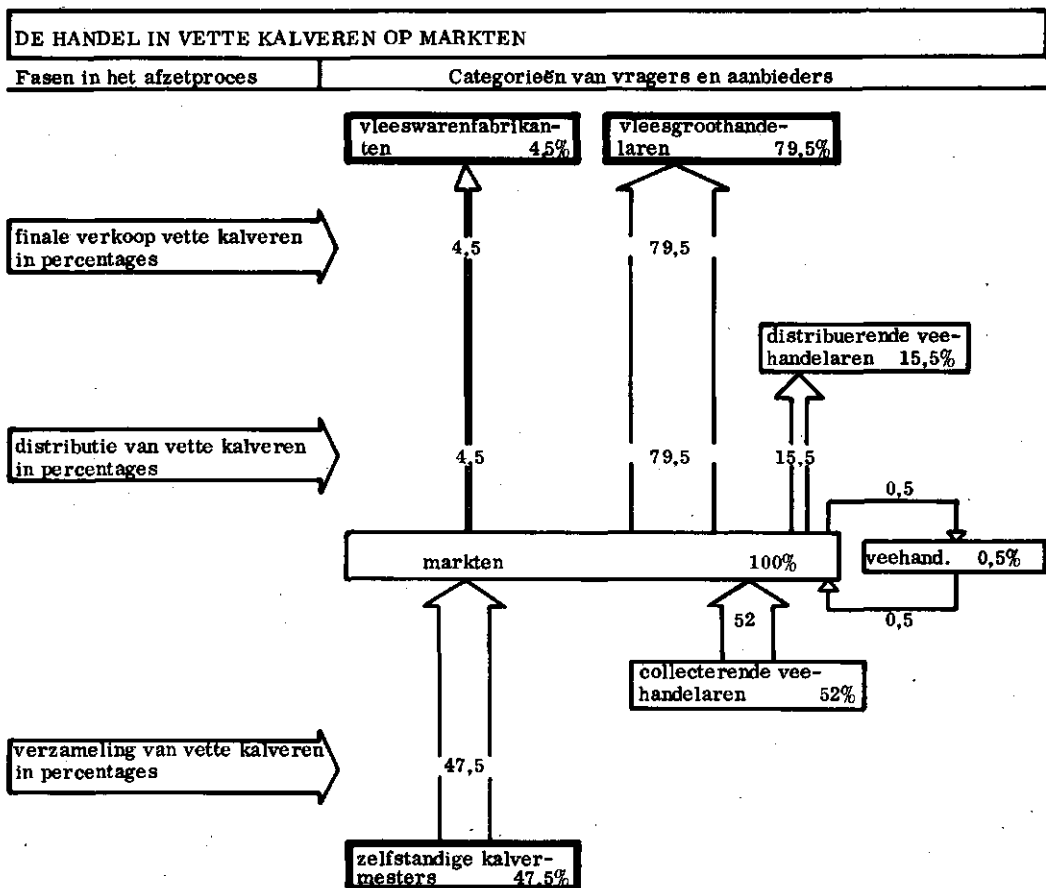
2) Oost - Overijssel, Gelderland m.u.v. Rijk van Nijmegen en Land van Maas en Waal.

3) Noord - Groningen, Friesland en Drenthe.

4) West - Utrecht, Noord- en Zuid-Holland.

5) Zuid - Zeeland, Noord-Brabant, Limburg, Rijk van Nijmegen en Land van Maas en Waal.

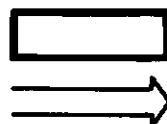
Figuur 9

Legenda

Herkomst resp. finale bestemming van vette kalveren

Aan- en verkopen voor eigen rekening

N.B. De belangrijkheid van de kanalen is aangegeven in percentages van het totaal aantal op markten verhandelde vette kalveren (nl. 67 122 stuks). Het percentage betreffende de verkoop door zelfstandige kalvermesters is afkomstig uit de "boerenenquête", welke betrekking had op het jaar 1968.

Tabel 14. Verdeling van de aan- en verkopen van vette kalveren op markten in 1970

	Dieren		Bedrijven		Aant. dieren/bedrijf p. jaar per verkoper per koper
	aant.	proc. 1)	aantal	aantal	
			verk.	kopers	
A. Collecterende handel					
verkocht door: zelfst. kalvermesters	31 961	3	1 016		31
B. Tussenhandel via veehandelaren					
verkocht door: veehandelaren	35 161	3	160		220
gekocht door: veehandelaren	-10 808	-1		31	349
	24 353	2			
D. Finale afzet vette kalveren					
gekocht door: vleeswarenfabrikanten	3 075	.		1	3 075
vleesgroothandelaren	53 239	5		23	2 315
Totale afzet via markten aan niet-veehand.	56 314	5			

1) In % van het totaal aantal verhandelde vette kalveren (1 087 187 stuks).

§ 2. De markten

De belangrijkste markten voor veka's zijn in volgorde van belangrĳheid: Barneveld, 's-Hertogenbosch en Zwolle. Op elk van deze markten werden in 1970 meer dan 5 000 veka's verhandeld. Volgens onze enquête werden in 1970 67 122 1) veka's op markten verhandeld oftewel 6% van het totaal aantal vette kalveren.

Op de markten werden in 1970 door de 160 collecterende veehandelaren in totaal nog iets meer veka's aangeboden als door de 1 016 2) zelfstandige kalvermesters (fig. 9). Elke zelfstandige kalvermester verkocht per jaar nl. gemiddeld slechts 31 veka's op markten tegen 220 veka's per veehandelaar (zie tabel 14).

De grootste vraag naar veka's op markten was afkomstig van (23) vleesgroothandelaren, die ieder per jaar 2315 dieren op markten kochten. De (31) distribuerende veehandelaren kochten op markten ieder 349 en de vleeswarenfabrikant 3 075 vette kalveren per jaar.

§ 3. De veevoerleveranciers

Ten gevolge van de door veevoerleveranciers - d.w.z. producenten en wederverkopers van kunstkalvermelk bestemd voor de mesterij - met kalvermesters afgesloten contracten zijn deze zowel bij de distributie van nuka's als bij de verzameling van veka's betrokken.

Naast deze rechtstreeks uit de mestcontracten voortvloeiende handel in vette kalveren, verzamelen de veevoerleveranciers ook van andere kalvermesters niet-contractanten - in hoofdzaak in commissie - nog een vrij groot aantal vette kalveren (zie fig. 10).

a. Herkomst en bestemming van de vette kalveren

In 1970 verhandelden de (61) veevoerleveranciers 521 850 veka's d.i. gemiddeld 8 555 vette kalveren (zie tabel 15).

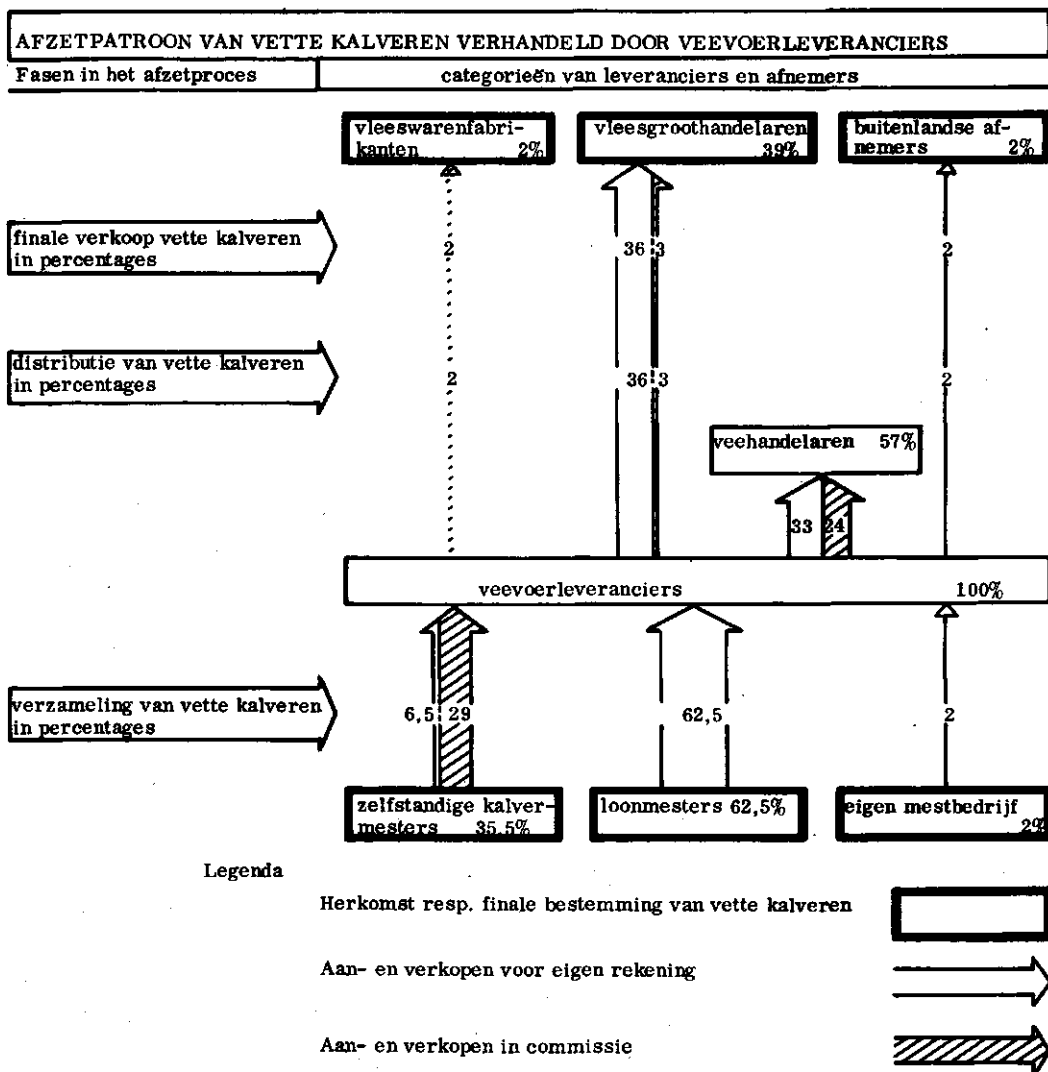
Zij kochten 35,5% van de vette kalveren van zelfstandige kalvermesters, 62,5% van loonmesters en 2% uit eigen mesterijen. Ca. 70% van de veevoerleveranciers kocht veka's bij slechts één categorie leveranciers.

Per veevoerleverancier was het aantal bij zelfstandige kalvermesters gekochte veka's aanzienlijk groter dan het aantal van loonmesters en eigen mesterijen afkomstige veka's.

Een klein aantal (10 van de 61) veevoerleveranciers - in hoofdzaak producenten van kunstkalvermelk - kocht vette kalveren van zelfstandige kalvermesters. Wederverkopers van kalvermelk daarentegen kochten

- 1) Dit aantal komt overeen met het door het CBS gepubliceerde aantal in 1970 op markten aangevoerde veka's. Van dit aantal werden 371 veka's (0,5%) door de veehandelaren voor de tweede maal intern op markten - al dan niet op dezelfde plaats of dag - verhandeld.
- 2) Volgens de "boerenenquête" 1968.

Figuur 10

N.B. De belangrijkheid van de kanalen is aangegeven in percentages van het totaal-aantal door veevoerleveranciers verhandelde vette kalveren (nl. 521 850 stuks).

Tabel 15. Verdeling van de aan- en verkopen van vette kalveren door veevoerleveranciers in 1970

	Dieren		Veevoerlev.		Aant. dieren/veevoerlev. p. jaar	
	aant.	proc. 1)	aantal	kopers verk.	per koper	per verkoper
A. Collecterende handel						
gekocht van: zelfst. kalvermesters	184 822	17	10		18 482	
loonmesters	326 156	30	51		6 395	
uit eigen mestbedrijf	10 872	1	17		640	
B. Tussenhandel via veehand. en markten						
verkocht aan: veehandelaren	297 985	27,5		22		13 545
D. Finale afzet vette kalveren						
verkocht aan: vleesgroothandelaren	203 523	18,5		40		5 088
vleeswarenfabrikanten	11 465	1		8		1 433
buitenlandse afnemers	8 877	1		2		4 439
Dubbeltelling veevoerleveranciers			- 17	- 11		
Totale afzet veevoerleveranciers	521 850	48	61	61	8 555	8 555

1) In % van het totaal aantal verhandelde vette kalveren (1 087 187 stuks).

voornamelijk veka's van loonmesters en eigen mesterijen.

De veevoerleveranciers verkochten in 1970 57% van hun totale veka-afzet aan veehandelaren, 39% aan vleesgroothandelaren, 2% aan vleeswarenfabrikanten en 2% aan buitenlandse afnemers. De meeste veevoerleveranciers verkochten hun veka's aan één categorie afnemers: d.w.z. dat deze zich in hoofdzaak richtten op de afzet aan finale afnemers. 22 van 61 veevoerleveranciers verkochten hun veka's echter in hoofdzaak aan veehandelaren.

b. Commissiehandel en contractuele relaties

In 1970 werd 29% (153 000 dieren) van de veka-omzet der veevoerleveranciers in commissie verhandeld en wel door 6 van de 10 veevoerleveranciers die vette kalveren kochten van zelfstandige kalvermesters. Deze 6 (grote) veevoerleveranciers verhandelden ieder gemiddeld per jaar 25 542 veka's in commissie. Van het totaal aantal door veevoerleveranciers in commissie verhandelde vette kalveren werd 82% verkocht aan veehandelaren, 6% aan vleeswarenfabrikanten en 12% aan vleesgroothandelaren. In de commissiehandel gaat het blijkbaar om gemiddeld grote aantallen dieren, terwijl de veka's in hoofdzaak via veehandelaren werden afgezet.

Van de veka-aankopen der veevoerleveranciers was in 1970 64% contractueel gebonden. Hiervan werd 98% gekocht van loonmesters en 2% van zelfstandige kalvermesters. Bij deze contractueel gebonden aankopen waren 52 van de 61 veevoerleveranciers betrokken.

Van de totale veka-afzet der veevoerleveranciers werd in 1970 slechts 2% op contract verkocht en wel in hoofdzaak aan vleesgroothandelaren. De veevoerleveranciers dragen dus zelf de risico's van de door hen afgesloten aankoopcontracten.

Met het bovenstaande is de omvang van de contractmesterij nog niet volledig weergegeven. De veevoerleveranciers sluiten nl. ook contracten af, waarbij de kalvermesters zelf voor de verkoop van de veka's moeten zorgen 1) (zie blz. 41).

c. Omzetklassen veka's bij veevoerleveranciers, aan- en verkooppatroon

De handel in vette kalveren is geconcentreerd bij de veevoerleveranciers uit de grootste omzetklasse, zoals uit tabel 16 blz. 59 blijkt.

1) Bijlage 10 geeft een overzicht van de totale aan- en verkoop van veka's door veevoerleveranciers, hun commissiehandel en hun contractuele relaties.

Tabel 16. Verdeling van het aantal veevoerleveranciers en van de veka-omzet, naar grootteklasse ondernemingen

	Onderne- mingen	Veka- omzet	Gemidd. omzet veka's
Totaal	61	521 850	8 555
waarvan bij jaaromzet 1)kalveren	%	%	
< 1 000	47	1	203
1 000 - < 10 000	38	14	3 195
≥ 10 000	15	85	49 164

1) Zie voor toelichting blz. 41.

Het aankooppatroon in de drie kalver-omzetklassen loopt sterk uiteen: de grote veevoerleveranciers kopen relatief veel veka's van zelfstandige kalvermesters, in hoofdzaak in commissie. De middelgrote veevoerleveranciers betrekken daarentegen relatief veel veka's van loonmesters. Dit kan verband houden met hun streven d.m.v. loonmestcontracten hun marktaandeel te handhaven, terwijl de grote veevoerleveranciers enigszins terughoudend zijn t.a.v. loonmestcontracten. De betekenis van de loonmesterij is blijkbaar mede afhankelijk van het marktaandeel van grote en middelgrote veevoerleveranciers. Het aandeel van de uit eigen mesterijen afkomstige veka's in de totale omzet is geringer naarmate de gemiddelde veka-omzet van de veevoerleveranciers groter is (zie ook blz. 41 en 42).

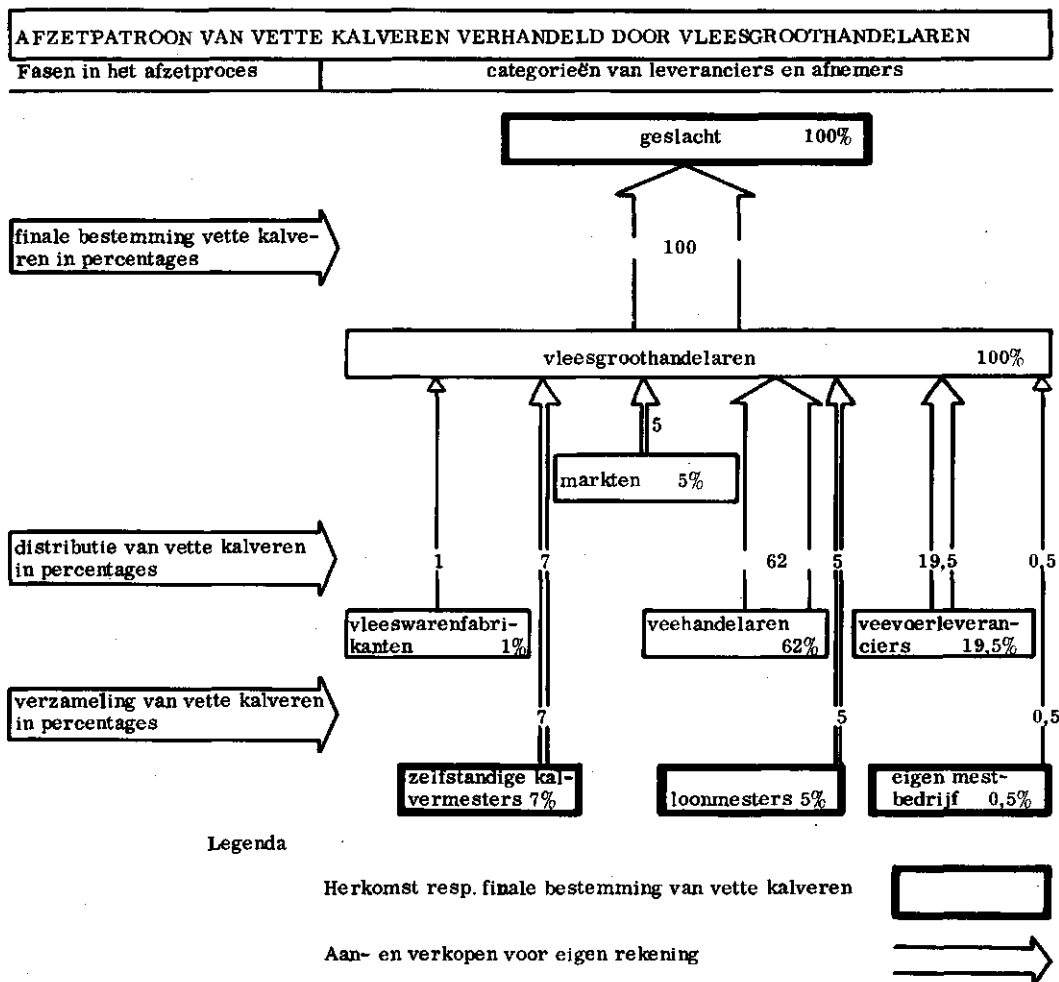
Ook het verkooppatroon verschilt per kalver-omzetklasse. Zo verkopen de grote veevoerleveranciers ($\geq 10\,000$ kalveren) bijna twee derde van hun totale veka-omzet aan veehandelaren. Blijkbaar willen de grote veevoerleveranciers de distributie van vette kalveren bij voorkeur overlaten aan andere categorieën handelaren. De middelgrote en ook de kleine veevoerleveranciers daarentegen verkopen relatief veel vette kalveren aan vleesgroothandelaren.

Voor meer gedetailleerde gegevens over verschillen in aan- en verkooppatroon van vette kalveren tussen groepen veevoerleveranciers ingedeeld naar jaaromzetten kalveren wordt verwezen naar bijlage 11.

d. Regionale aspecten

Daar de grote veevoerleveranciers voornamelijk in de regio's Noord en West zijn gevestigd, werden in deze gebieden relatief veel vette kalveren van zelfstandige kalvermesters gekocht. Een groot aantal van de in regio Oost gevestigde veevoerleveranciers behoort tot de middelgrote ondernemingen (1 000 - < 10 000 kalveren), die daar relatief veel vette kalveren kopen van loonmesters en verkopen aan de vele in dit gebied gevestigde kalverslachters.

Figuur 11

N.B. De belangrijkheid van de kanalen is aangegeven in percentages van het totaal-aantal door vleesgroothandelaren verhandelde vette kalveren (nl. 1 026 302 st.)

§ 4. De vleesgroothandelaren

Een aantal vleesgroothandelaren is betrokken bij de handel in vette kalveren. De vleesgroothandelaren slachten het overgrote deel van de door hen gekochte vette kalveren. In 1970 slachtten zij ruim 97% van het totaal aantal in Nederland geslachte vette kalveren.

a. Herkomst en bestemming van de vette kalveren

In 1970 kochten de 184 vleesgroothandelaren, die bij de handel in vette kalveren betrokken waren, 1 026 302 vette kalveren, dit is gemiddeld 5 584 vette kalveren per vleesgroothandelaar.

Zij kochten 62% van de vette kalveren van veehandelaren, 19,5% van veevoerleveranciers, 5% op markten, 1% van vleeswarenfabrikanten c.q. hun inkoopverenigingen, 7% van zelfstandige kalvermesters, 5% van loonmesters, terwijl 0,5% afkomstig was van eigen mesterijen. Behalve met loonmesters hadden twee vleesgroothandelaren ook contracten afgesloten met veevoerleveranciers, voor de aankoop van 14 076 vette kalveren. Ca. 80% van de vleesgroothandelaren kocht veka's van slechts één categorie leveranciers. Gemiddeld per vleesgroothandelaar werd van loonmesters aanzienlijk meer vette kalveren gekocht dan op markten (zie tabel 17).

Bijna alle door vleesgroothandelaren gekochte vette kalveren werden door hen, hetzij in eigen slachterijen, hetzij in openbare slachthuizen geslacht.

b. Omzetklassen veka's bij vleesgroothandelaren, aan- en verkooppatroon

Op basis van de in 1970 verkochte hoeveelheid kalfsvlees 1) zijn de vleesgroothandelaren ingedeeld in 3 omzetklassen, nl.:

1. Klein : 1 - < 150 ton kalfsvlees
2. Middelgroot: 150 - < 500 ton kalfsvlees
3. Groot : 500 en meer ton kalfsvlees

Uit onderstaande tabel blijkt, dat de (25) grote vleesgroothandelaren het overgrote deel van de vette kalveren kochten.

Tabel 18. Verdeling van het aantal vleesgroothandelaren en van hun veka-omzet, naar grootteklasse ondernemingen

	Onderne- mingen	Veka- omzet	Gemidd. omzet veka's
Totaal	184	1 026 302	5 584
waarvan bij jaaromzet kalfsvlees	%	%	
< 150 ton	79	1,5	110
150 - < 500 ton	7	3	2164
≥ 500 ton	14	95,5	39 286

1) Kalfsvlees omvat zowel vlees van vette kalveren als van graskalveren en nuchtere kalveren.

Tabel 17. Verdeling van de aan- en verkopen van vette kalveren door vleesgroothandelaren in 1970

	Dieren		Vleesgr.hand.		Aant.dieren/vleesgr.hand.p.jaar	
	aant.	proc. 1)	aantal	kopers verk.	per koper	per verkoper
A. Collecterende handel						
gekocht van: zelfst. kalvermesters	76 650	7	75		1 014	
loonmesters	47 978	4,5	5		10 430	
uit eigen mestbedrijf	3 897	0,5	1		3 389	
B. Tussenhandel via veehand. en markten						
gekocht van: markten	53 239	5	23		2 315	
veehandelaren	635 007	58,5	87		7 299	
C. Overige tussenhandel						
gekocht van: vleeswarenfabrikanten	7 095	0,5	2		3 000	
veevoerleveranciers	202 436	18,5	33		6 122	
D. Finale afzet						
verkocht aan: slagers	62	.	12			5
buitenlandse afnemers	575	.	1			500
geslacht	1 025 665	94,5	171			5 981
Dubbeltelling vleesgroothandelaren			-42			
Totale afzet vleesgroothandelaren	1 026 302	94,5	184	184	5 584	5 584

1) In % van het totaal aantal verhandelde vette kalveren (1 087 187 stuks).

Het aankooppatroon in de drie omzetklassen vertoont grote verschillen (zie bijlage 12). Naarmate de gemiddelde omzet groter is, zijn de aankopen bij zelfstandige kalvermesters kleiner. Blijkbaar willen de grote vleesgroothandelaren - die het overgrote deel van de veka's kopen - de collecterende kalverhandel bij voorkeur aan andere categorieën handelaren overlaten. In dit verband is opmerkelijk dat grote vleesgroothandelaren vette kalveren verkrijgen van loonmesters en uit eigen mesterijen.

Wat het verkooppatroon betreft, kan worden opgemerkt, dat bijna alle gekochte veka's worden geslacht.

c. Regionale aspecten

De grote vleesgroothandelaren (≥ 500 ton kalfsvlees) zijn in hoofdzaak gevestigd in Gelderland (excl. Rijk van Nijmegen en Land van Maas en Waal) en in Zuid-Holland. In Gelderland, waar de belangrijkste markt voor vette kalveren is gevestigd, kochten de vleesgroothandelaren relatief veel vette kalveren op markten. In Zuid-Holland kochten ze naar verhouding veel vette kalveren van de vele in dit gebied gevestigde veevoederleveranciers.

De vele in regio Zuid gevestigde kleine kalfsvleesgroothandelaren kochten relatief veel vette kalveren van zelfstandige kalvermesters en veehandelaren.

In het Rest-gebied (groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Utrecht en Noord-Holland) kochten de vleesgroothandelaren het overgrote deel der vette kalveren bij veehandelaren.

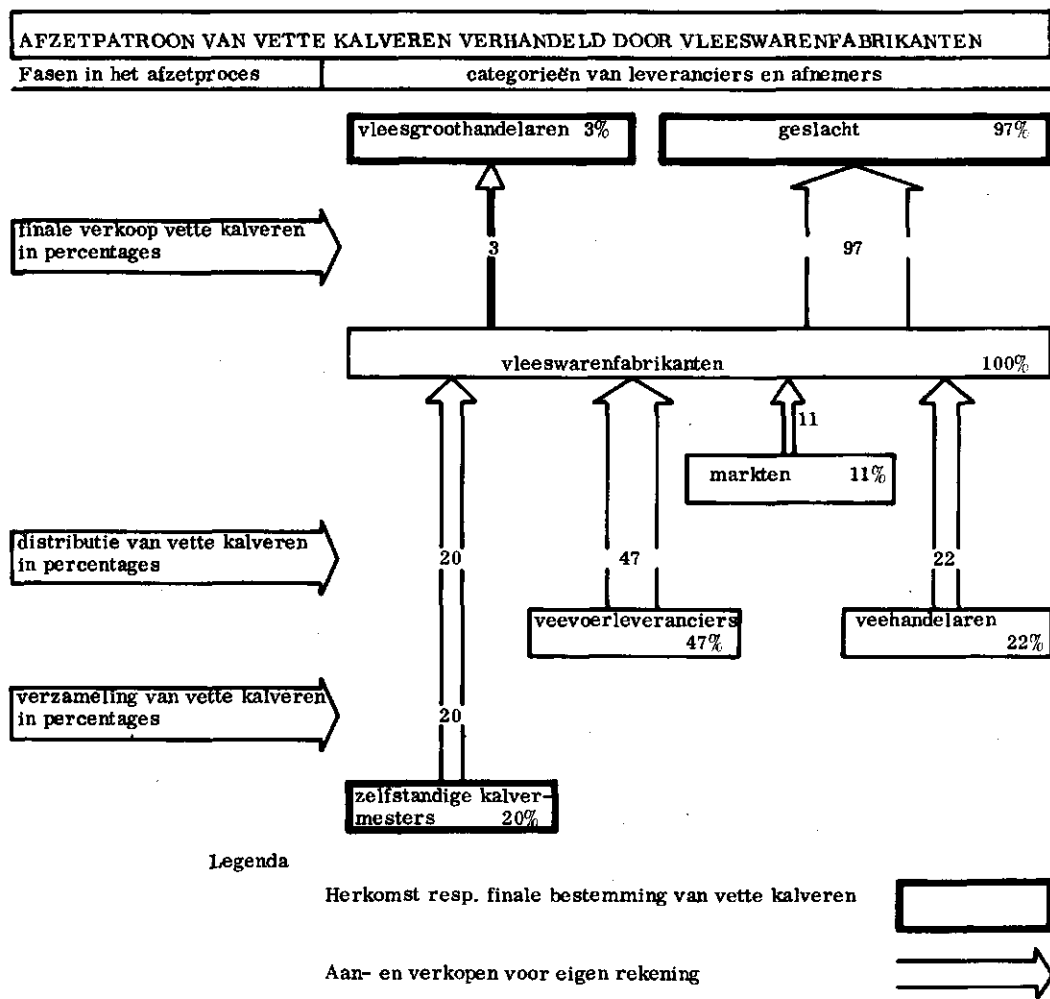
In bijlage 13 zijn meer gedetailleerde gegevens over regionale verschillen in aan- en verkooppatroon van veka's bij vleesgroothandelaren vermeld.

§ 5. De vleeswarenfabrikanten

In 1970 werden slechts 28 254 veka's door vleeswarenfabrikanten verhandeld. Zij kochten de veka's in hoofdzaak via hun coöperatieve veeafzetverenigingen. Van hun totale aankopen kochten zij 47% van veevoederleveranciers, 20% van zelfstandige kalvermesters, 22% van veehandelaren en 11% op markten. De aankopen bij veevoederleveranciers waren contractueel vastgelegd.

Het overgrote deel der vette kalveren werd door vleeswarenfabrikanten, hetzij in eigen slachterijen, hetzij in openbare slachthuizen geslacht (zie fig. 12). Slechts 2,5% van het totale aantal in Nederland geslachte vette kalveren werd door vleeswarenfabrikanten geslacht.

Figuur 12

N.B. De belangrijkheid van de kanalen is aangegeven in percentages van het totaal-aantal door vleeswarenfabrikanten verhandelde vette kalveren (n. 28 254 stuks).

Tabel 19. Handel in vette kalveren (incl. de bij slachting afgekeurde dieren)

Verkopers	Kopers	Markten	Vee-hand.	Veevoer-lev.	Vleesgr.-hand.	Vleesw.-fabr.	Slagers	Buitenl. afn.	In Nederl. geslacht	Ver-schil.	Totaal
Zelfst. kalvermesters	31 961	199 047	184 822	76 650	5 544						498 024
Loonmesters		179 386	326 156	47 978							553 520
Eigen meesterij		20 874	10 872	3 897							35 643
Totaal collecterende handel	31 961	399 307	521 850	128 525	5 544						1 087 187
Markten		10 808		53 239	3 075						67 122
Veehandelaren	35 161	66 101		635 007 *	6 322 *		24 593			+ 4 656	771 840
Vleeswarenfabrikanten				7 095 *					27 415	- 6 256	28 254
Vleesgroothandelaren							62	575	1 025 665		1 026 302
Veevoerleveranciers		295 624 *		202 436 *	13 313 *			8 877		+ 1 600	521 850
Finale afzet vette kalv.							62	34 045	1 053 080	-	1 087 187
Overige handel	35 161	372 533		897 777	22 710						1 328 181
Totaal-Generaal	67 122	771 840	521 850	1 026 302	28 254		62	34 045	1 053 080	-	3 502 555

* De twee beschikbare bronnen gaven een onderling iets verschillende uitkomst.

HOOFDSTUK V

De afzetstructuur van vetkalfsvlees: 1)

§ 1. Een totaal overzicht van het afzetpatroon

Tabel 20 geeft de ontwikkeling weer van de binnenlandse produktie en consumptie van vlees van gras- en vette kalveren. De produktie van graskalfsvlees is in vergelijking met de hoeveelheid vetkalfsvlees gering; het wordt in tegenstelling met het vetkalfsvlees hoofdzakelijk in het binnenland geconsumeerd. De regel exporten in de tabel heeft dan ook voornamelijk betrekking op vetkalfsvlees; de binnenlandse consumptie betreft zowel vetkalfsvlees als vlees van graskalveren.

Tabel 20. Ontwikkeling van de binnenlandse produktie en consumptie van gras- en vetkalfsvlees in 1960 - 1970 (1 000 ton vlees met been, excl. afsnijvet en afvallen)

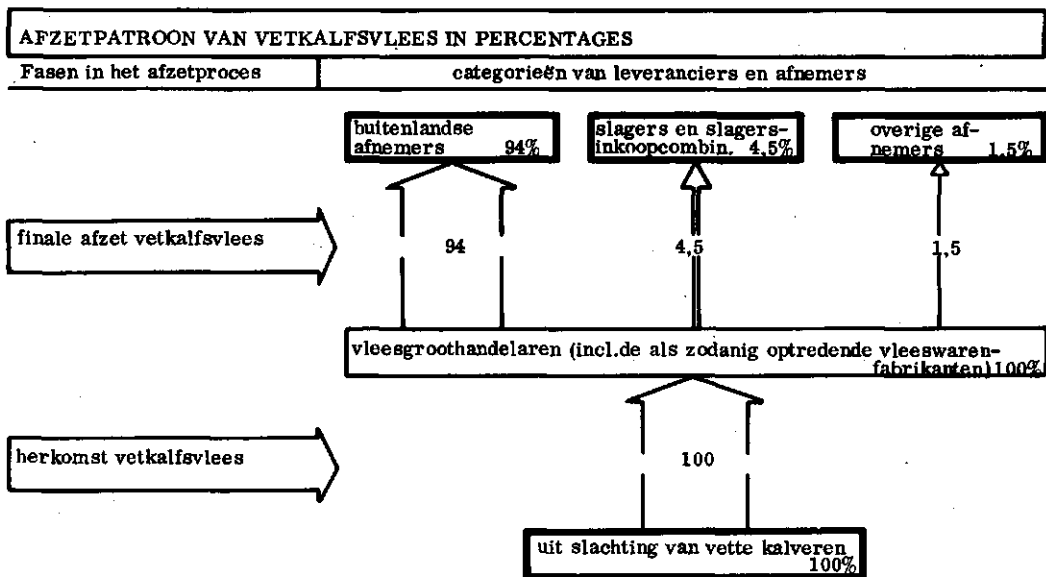
	1960	1965	1968	1969	1970
Binnenlandse produktie	33	63,5	77	87	100,5
Importen	-	0,5	1	1	1,5
Totaal beschikbaar	33	64	78	88	102
Exporten	23	55	67	80	94
Beschikbaar voor binnenlandse consumptie	10	9	11	8	8
Binnenlandse consumptie in kg/jaar per hoofd van de bevolking	1,1	0,7	0,9	0,7	0,6

Bron: statistische jaaroverzichten van het PVV

Sinds 1960 is de binnenlandse produktie van vetkalfsvlees voortdurend toegenomen, niet alleen door de stijging van het aantal geslachte vette kalveren, maar ook t.g.v. de tendentie de kalveren tot een zwaarder gewicht te mesten. Ook de geëxporteerde hoeveelheden zijn voortdurend toegenomen. De binnenlandse consumptie per hoofd vertoont daarentegen een dalende tendentie.

1) Daar de afzet van gras- en nuchter kalfsvlees in vergelijking met die van vetkalfsvlees zeer gering is, zullen we ons in dit hoofdstuk beperken tot de afzetstructuur van vetkalfsvlees.

Figuur 13

Legenda

Herkomst resp. finale bestemming van vetkalfsvlees

Aan- en verkopen voor eigen rekening

N.B. De belangrijkheid van de kanalen is aangegeven in percentages van de totale hoeveelheid door vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten afgezet vetkalfsvlees (nl. 105 843 ton).

Bij de doorstroming van vetkalfsvlees van slachterijen naar detail-
 listen wordt de distribuerende functie, al dan niet na verkleining van de
 slachtdelen, uitgeoefend door vleesgroothandelaren en vleeswarenfabri-
 kanten 1).

In het doorstromingsmodel (fig. 13) en in tabel 21 is aangegeven, wie
 welke functie vervult en voor welk deel van het totaal. In verband met de
 leesbaarheid van het model zijn hierin alleen de hoofdstromen weergege-
 ven. De totale hoeveelheid in 1970 verhandeld vetkalfsvlees 2) bedroeg
 volgens de enquête 105 843 ton. Van deze hoeveelheid werd 97,5% ver-
 handeld door vleesgroothandelaren en 2,5% door vleeswarenfabrikanten.

Het overgrote deel van het vetkalfsvlees (nl. 94%) werd door de vlees-
 groothandelaren en vleeswarenfabrikanten verkocht aan buitenlandse af-
 nemers. De in het binnenland afgezette hoeveelheden werden voor drie
 vierde verkocht aan slagers en slagersinkoopcombinaties en voor een
 vierde aan overige afnemers (grootwinkelbedrijven, kruideniers, waren-
 huizen, verbruikcoöperaties, levensmiddelengrossiers en grootverbrui-
 kers). Van de verhandelde hoeveelheid vetkalfsvlees bestond 98,5% uit
 helften en slechts 1,5% uit deelstukken met been (1,25%) en deelstukken
 zonder been (0,25%).

Tabel 21. Handel in vetkalfsvlees *) (tonnen)

Verkopers	Kopers hand.	Vleesgr. fabr.	Vleesw. afn.	Buitenl. afn.	Slagers en slagersin- koopcomb.	Overige afn.	Totaal
Beschikbaar uit slachtingen	103 057	2 786					105 843
Tussenhandel: vleesgr.hand.	557	80					637
Finale afzet: vleesgr.hand.			96 399	4 722	1 856		102 977
vleesw.fabr.			2 786		80		2 866
Totale fin. afzet			99 185	4 722	1 936		105 843
Totaal-Generaal	103 614	2 866	99 185	4 722	1 936		212 323

*) Bovenstaande tabel geeft sterk samengevat een beeld van de handel in
 vetkalfsvlees. Ten gevolge van systematische fouten bij de interpre-
 tatie van het begrip vetkalfsvlees door de geënquêteerden is met na-
 me de binnenlandse afzet hiervan vermoedelijk te hoog geschat. Een
 specificatie van de hoeveelheid verhandeld vetkalfsvlees geeft tabel
 28 in hoofdstuk V.

- 1) Een groot aantal vleeswarenfabrikanten verhandelde nl. behalve
 vleeswaren ook vers vlees.
- 2) Onder vlees is verstaan de verhandelde hoeveelheid helften, deelstuk-
 ken met been (bv. schouders en karbonades) en deelstukken zonder
 been (bv. rosbief en haas), dus niet vetten, levers, tongen en afvallen.

Tijdens de enquête is aan vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten ook gevraagd, waar de vette kalveren werden geslacht. In 1970 werd 74,5% van de vette kalveren geslacht in een openbaar slachthuis en 22% in eigen slachterijen, terwijl van 3,5% dit niet bekend is, daar enkele vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten zowel in een openbaar slachthuis als in een eigen slachterij slachten. De belangrijkste openbare slachthuizen waar vette kalveren werden geslacht, zijn in volgorde van belangrikheid: Den Haag, Apeldoorn, Den Bosch, Rotterdam, Nijmegen en Leiden. Op elk van deze abattoirs werden in 1970 meer dan 40 000 vette kalveren geslacht.

§ 2. De vleesgroothandelaren

De vleesgroothandelaren (exporteurs, verzend- en stadsgrossiers) slachten vette kalveren en distribueren vetkalfsvlees. Gezien de grote export van vetkalfsvlees zijn vooral exporteurs bij de handel in vetkalfsvlees betrokken.

Het merendeel van het door vleesgroothandelaren in 1970 verhandelde vetkalfsvlees was afkomstig van eigen slachtingen. Slechts een geringe hoeveelheid werd bijgekocht (zie fig. 14: interne handel).

a. Herkomst en bestemming van het vetkalfsvlees

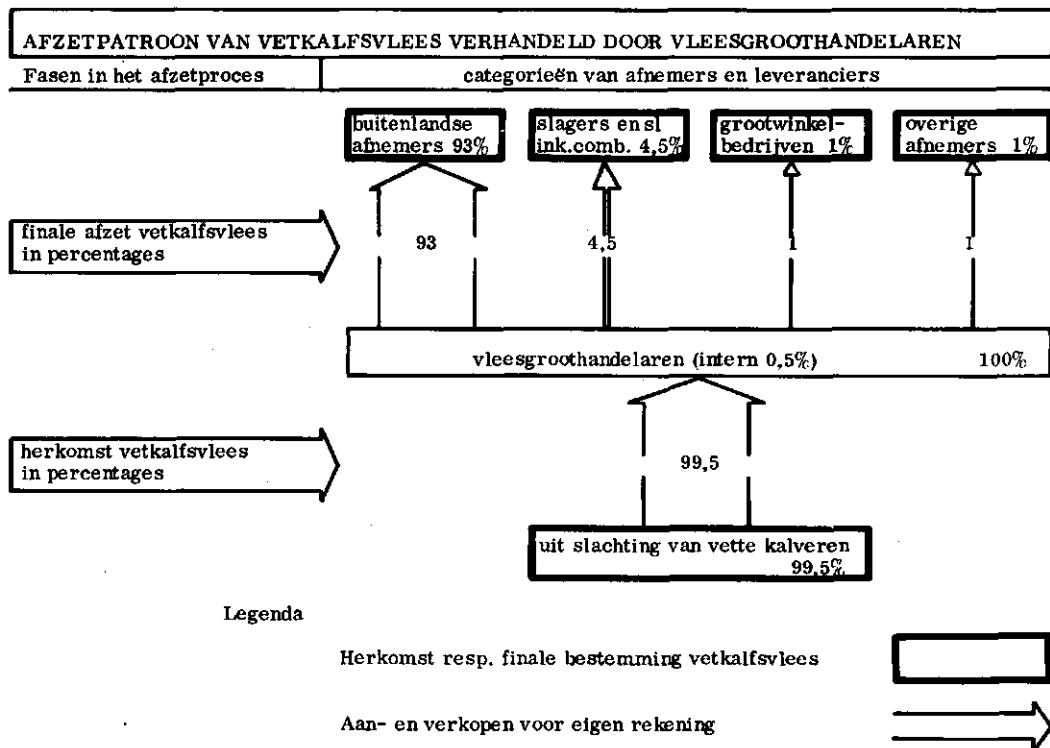
In 1970 beschikten de vleesgroothandelaren uit slachtingen over 103 057 ton vet kalfsvlees, waarvan 557 ton voor een tweede maal in handen van een vleesgroothandelaar kwam (interne handel). (Zie tabel 22.) Sommige vleesgroothandelaren in het bijzonder die, welke niet zelf vette kalveren slachtten, kochten vetkalfsvlees ten einde hun afnemers een volledig assortiment vleessoorten te kunnen aanbieden.

De vleesgroothandelaren verkochten het vetkalfsvlees in hoofdzaak naar EEG-landen (92%), met name naar Italië, West-Duitsland en Frankrijk. Naar niet-EEG-landen werd 1% van de totale afzet verkocht. Van de in het binnenland afgezette hoeveelheden, werd het merendeel verkocht aan slagers en slagersinkoopcombinaties. Kleinere hoeveelheden werden verkocht aan grootwinkelbedrijven en overige afnemers (kruideniers, verbruikscöoperaties, warenhuizen, levensmiddelengrossiers, grootverbruikers en vleeswarenfabrikanten).

De helften - 98,5% van de totale afzet - en de deelstukken met been - 1,2% van de totale afzet - werden voor het grootste deel geëxporteerd. De deelstukken zonder been - 0,3% van de totale afzet - werden in het binnenland verkocht. Een deel hiervan was voorverpakt in consumentenverpakking. Opmerkelijk is, dat de niet-slachtende vleesgroothandelaren, die vetkalfsvlees kochten, dit niet verder verwerkten.

De omvang van de gemiddelde jaarlijkse vetkalfsvlees verkopen aan de diverse categorieën afnemers per vleesgroothandelaar loopt sterk uiteen; deze hoeveelheid was het grootst voor exporten naar EEG-landen.

Figuur 14

N.B. De belangrijkheid van de kanalen is aangegeven in percentages van de totale hoeveelheid (incl. interne handel) door vleesgroothandelaren verhandeld vetkalfsvlees (nl. 103 614 ton).

Tabel 22. Verdeling van de aan- en verkopen van vetkalfsvlees door vleesgroothandelaren in 1970

	Vetkalfsvlees		Vleesgr.hand.		Tonnen vetkalfsvlees/vleesgroothandelaar per jaar	
	tonnen	proc. 1)	aantal kopers verk.	aantal kopers verk.	per koper	per verkoper
A. Collecterende handel						
gekocht van: uit slachting van vette kalveren	103 057	97,5	171		603	
B. Tussenhandel						
gekocht van: vleesgroothandelaren	557	0,5	41		14	
verkocht aan: vleesgroothandelaren	557	-0,5		23		24
vleeswarenfabrikanten	80	.		13		6
C. Finale afzet vetkalfsvlees						
verkocht aan: buitenlandse afnemers in EEG-landen	95 100	90		30		3 170
buitenlandse afnemers in niet-EEG-landen	1 299	1		7		186
slagers en slagersin-koopcombinaties	4 722	4,5		167		28
grootwinkelbedrijven	1 076	1		15		72
overige afnemers	780	1		40		20
Dubbeltelling vleesgroothandelaren			-23	-106		
Totale afzet vleesgroothandelaren	103 057	97,5	189	189	548	548

1) In % van de totale hoeveelheid verhandeld vetkalfsvlees (105 843 ton).

N.B. Onder exporten zijn ook de aan buitenlandse schepen verkochte hoeveelheden vetkalfsvlees opgenomen.

b. Omzetklassen vetkalfsvlees bij vleesgroothandelaren, aan- en verkooppatroon

Op basis van de 1970 verhandelde hoeveelheid kalfsvlees 1) zijn de vleesgroothandelaren ingedeeld in 3 omzetklassen, nl.:

1. Klein : 1 - < 150 ton kalfsvlees
2. Middelgroot: 150 - < 500 ton kalfsvlees
3. Groot : 500 en meer ton kalfsvlees

Uit onderstaande tabel blijkt, dat de (25) grote vleesgroothandelaren 95% van de afzet van vetkalfsvlees door vleesgroothandelaren voor hun rekening nemen.

Tabel 23. Verdeling van het aantal vleesgroothandelaren en van hun vetkalfsvlees-omzet naar grootteklasse ondernemingen

	Onderne- mingen	Vet- kalfs- vlees- omzet	Gem. om- zet vet- kalfsvl. (in tonnen)
Totaal	189	103 614	548
waarvan bij jaarafzet kalfsvlees	%	%	
< 150 ton	78,5	2	14
150 - < 500 ton	8,5	3	219
≥ 500 ton	13	95	3 923

In alle drie omzetklassen komen vleesgroothandelaren voor die vetkalfsvlees kopen, doch naarmate de gemiddelde omzet groter is, wordt relatief minder vetkalfsvlees gekocht (zie bijlage 14).

Het verkooppatroon in de drie omzetklassen vertoont grote verschillen. Naarmate de gemiddelde omzet hoger is, is het aandeel van de export in de totale afzet groter. Het omgekeerde doet zich voor bij de afzet aan slagers en slagersinkoopcombinaties, terwijl middelgrote vleesgroothandelaren relatief veel vetkalfsvlees verkopen aan grootwinkelbedrijven.

De exporteurs van vetkalfsvlees behoorden bijna allemaal tot de grote vleesgroothandelaren (≥ 500 ton kalfsvlees), terwijl de vetkalfsvleeshandelaren die hun afzet in het binnenland hadden, in het algemeen behoorden tot de kleine ondernemingen (< 150 ton kalfsvlees).

De grote vleesgroothandelaren verkochten behalve helften ook deelstukken met been. Deelstukken zonder been werden uitsluitend verkocht door kleine vleesgroothandelaren.

1) Kalfsvlees omvat zowel vlees van vette kalveren als van gras- en nuchtere kalveren.

c. Regionale aspecten

De belangrijkste vetkalfsvleeshandelaren zijn gevestigd in de regio's Oost en West. Hoewel in deze gebieden slechts 47% van de vetkalfsvleeshandelaren is gevestigd, verkochten zij ruim 80% van de totale hoeveelheid vetkalfsvlees.

In de regio's Noord en Oost werd bijna al het vetkalfsvlees geëxporteerd. In regio West - het belangrijkste consumptiecentrum - werd relatief veel vetkalfsvlees verkocht aan binnenlandse afnemers.

Voor meer gedetailleerde gegevens zie bijlage 15.

§ 3. De vleeswarenfabrikanten

De vleeswarenfabrikanten slachtten vette kalveren en distribueerden vetkalfsvlees. Bovendien verwerkten ze een zeer klein deel (0,5%) van het vetkalfsvlees tot vleeswaren (zie fig. 15). Het merendeel van het door hen verhandelde vetkalfsvlees is afkomstig van eigen slachtingen, slechts een geringe hoeveelheid werd bijgekocht.

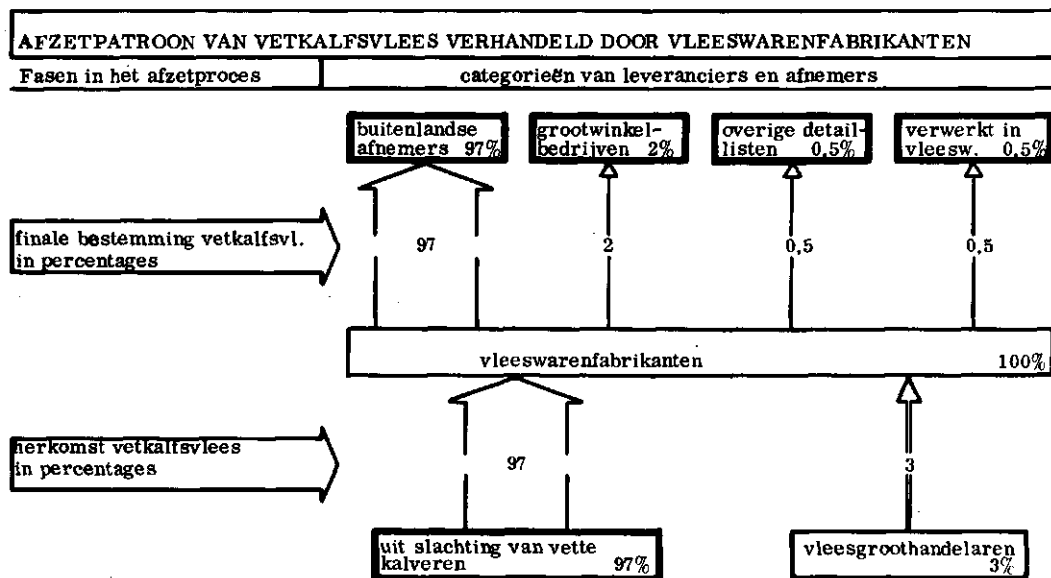
In 1970 beschikten de vleeswarenfabrikanten over 2 866 ton vetkalfsvlees (zie tabel 24). De 15 bij de handel in vetkalfsvlees betrokken vleeswarenfabrikanten zetten in dat jaar ieder gemiddeld 191 ton vetkalfsvlees om. De (2) vleeswarenfabrikanten die vette kalveren slachtten, zetten ieder aanzienlijk meer vetkalfsvlees om, dan de vleeswarenfabrikanten die geen vette kalveren slachtten.

De vleeswarenfabrikanten die vette kalveren slachtten, exporteerden het vetkalfsvlees (helften) naar EEG-landen. De vleeswarenfabrikanten die geen vette kalveren slachtten, verkochten het vetkalfsvlees aan binnenlandse afnemers of verwerkten het tot vleeswaren. Deze laatste groep kocht helften en verkleinde deze tot deelstukken met been en deelstukken zonder been. De deelstukken zonder been werden verwerkt tot vleeswaren. Bovendien verwerkten de vleeswarenfabrikanten nog 197 ton minder dure delen tot vleeswaren, nl. 39 ton vetten, 15 ton levers en 143 ton overige afval (kopvlees, tong en snippers).

§ 4. De afnemers van vetkalfsvlees

Tot slot van deze beschouwing over aan- en verkoopstructuur van vetkalfsvlees zal worden nagegaan, hoe en van wie de afnemers van vetkalfsvlees hun vlees kopen. Dit wordt overigens geen volledig beeld. De enquête geeft nl. geen informatie over de onderlinge handel van deze afnemers. Het hier geschetste beeld heeft dus slechts betrekking op de hoeveelheden vetkalfsvlees die deze afnemers rechtstreeks bij vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten kopen.

Figuur 15

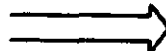

Legenda

Herkomst resp. finale bestemming vetkalfsvlees

Aan- en verkopen voor eigen rekening

N.B. De belangrijkheid van de kanalen is aangegeven in percentages van de totale hoeveelheid door vleeswarenfabrikanten verhandeld vetkalfsvlees (nl. 2 866 ton).

Tabel 24. Verdeling van de aan- en verkopen van vetkalfsvlees door vleeswarenfabrikanten in 1970

	Vetkalfsvlees	Vleesw.fabr.		Tonnen vetkalfsvlees/vlees- warenfabrikant per jaar
	tonnen proc. 1)	aantal kopers verk.	aantal per koper	
A. Collecterende handel				
gekocht van: uit slachting van vette kalveren	2786	2,5	2	1 211
B. Tussenhandel				
gekocht van: vleesgroothandelaren	80	.	13	6
C. Finale afzet vetkalfsvlees				
verkocht aan: buitenlandse afnemers				
in EEG-landen	2786	2,5	2	1 211
grootwinkelbedrijven	47	.	6	8
overige detaillisten	15	.	7	2
verwerkt tot vleeswaren	18	.	6	3
Dubbeltelling vleeswarenfabrikanten			-6	
Totale afzet vleeswarenfabrikanten	2866	2,5	15	191

1) In % van de totale hoeveelheid verhandeld vetkalfsvlees (105 843 ton).

N.B. Onder exporten zijn ook de aan buitenlandse schepen verkochte hoeveelheden vetkalfsvlees opgenomen.

a. De export van vetkalfsvlees

In 1970 kochten buitenlandse afnemers 99 185 ton vetkalfsvlees (vrijwel uitsluitend helften) in Nederland, voornamelijk van grote vleesgroot-handelaren (zie tabel 25). De EEG-landen kochten ruim 98% van de totale hoeveelheid uit Nederland geëxporteerd vetkalfsvlees en de niet-EEG-landen slechts 1,5%. Van de EEG-landen waren Italië (44%), West-Duitsland (42,5%) en Frankrijk (10,5%) verreweg de belangrijkste afnemers 1).

Bij de enquête is niet gevraagd naar de afzonderlijke buitenlandse afnemers. We mogen aannemen dat werd verkocht aan importerende vlees-groothandelaren, detailhandelsorganisaties, schepen e.d.

Tabel 25. Aankoop van vetkalfsvlees door buitenlandse afnemers

	Vetkalfsvlees		Vleesgr.hand. en vleesw.fabr.	
	tonnen	%	aantal	%
Totale aankoop buitenlandse afnemers	99 185	100	33	100
waarvan gekocht van:				
vleesgroot-handelaren	96 399	97	31	94
vleeswarenfabrikanten	2 786	3	2	6
waarvan in de vorm van:				
helften	98 372	99	32	97
deelstukken met been	813	1	3	9
deelstukken zonder been	-	-	-	-
waarvan gekocht door:				
EEG-landen	97 886	98,5	32	97
niet-EEG-landen	1 299	1,5	7	21

b. Grootwinkelbedrijven als afnemers van vetkalfsvlees

Grootwinkelbedrijven zijn ondernemingen, die de "groothandelsfunctie" uitsluitend ten behoeve van hun detailhandelszaken uitoefenen, zoals bv. Albert Heijn, Simon de Wit en de Gruyter.

Hun aandeel in de afzet van vers vlees is de laatste jaren sterk toegenomen. De meeste grootwinkelbedrijven verkopen - in tegenstelling tot de slaggers - voorverpakt vlees in zelfbedieningswinkels. Ze kopen daartoe of voorverpakt vlees of beschikken over eigen verpakkingsbedrijven.

In 1970 kochten de grootwinkelbedrijven 1 123 ton vetkalfsvlees dit is 17% van de in het binnenland afgezette hoeveelheid. Het merendeel van het vetkalfsvlees kochten de grootwinkelbedrijven van vleesgroot-handelaren, waarvan ruim 90% van middelgrote (150 - < 500 ton kalfsvlees) en grote ($\geq$ 500 ton kalfsvlees) ondernemingen.

De aankoop van grootwinkelbedrijven bestond voor bijna 90% uit helften, die door deze bedrijven zelf worden verkleind en voorverpakt. (Zie tabel 26.)

1) Bron: CBS.

De meeste grootwinkelbedrijven zijn gevestigd in de regio's West en Zuid en ze kochten het vetkalfsvlees dan ook voornamelijk van de in deze gebieden gevestigde vleesgroothandelaren en vleeswarenfabrikanten.

Tabel 26. Aankoop van vetkalfsvlees door grootwinkelbedrijven

	Vetkalfsvlees		Vleesgr.hand. en vleesw.fabr.	
	tonnen	%	aantal	%
Totale aankoop grootwinkelbedrijven	1 123	100	21	100
waarvan gekocht van:				
vleesgroothandelaren	1 076	96	15	72
vleeswarenfabrikanten	47	4	6	29
waarvan in de vorm van:				
helften	974	87	11	52
deelstukken met been	47	4	6	29
deelstukken zonder been	102	9	5	24

c. Slagers en slagersinkoopcombinaties als afnemers van vetkalfsvlees

De slagers zijn nog steeds de belangrijkste detaillisten van vers vlees, hoewel hun aandeel in de vers vleesdistributie t.g.v. de opkomst van nieuwe detailhandelsvormen (zelfbedieningswinkels) en door veranderingen in het kooppatroon ("one-stop shopping") is gedaald. Uit een consumentenonderzoek uitgevoerd in opdracht van het Bedrijfsschap voor het Slagersbedrijf bleek, dat in 1969 ongeveer twee derde van de geënquêteerde consumenten vlees kocht bij een slager. Het aantal slagersbedrijven bedroeg op 31 december 1970 ruim 8 000 1).

In 1970 kochten de slagers en slagersinkoopcombinaties 4 725 ton vetkalfsvlees d.w.z. 71% van de in het binnenland afgezette hoeveelheid vetkalfsvlees. Ze kochten het vetkalfsvlees bijna uitsluitend van vleesgroothandelaren. (Zie tabel 27.)

Bijna 90% van het door slagers (incl. slagersinkoopcombinaties) gekochte vetkalfsvlees bestond uit helften. Zij distribueerden dus niet alleen, doch verrichtten daarnaast ook andere werkzaamheden, zoals uitbenen en verkleinen.

In "West" dat zowel het belangrijkste productie- als consumptiegebied is, kopen de slagers en slagersinkoopcombinaties het meeste vetkalfsvlees van de hier gevestigde vleesgroothandelaren.

1) Bron: Bedrijfsschap voor het Slagersbedrijf: Verslag over de periode 1 januari 1970 t/m 31 december 1970.

Tabel 27. Aankoop van vetkalfsvlees door slagers en slagersinkoop-combinaties

	Vetkalfsvlees		Vleesgr.hand. en vleesw.fabr.	
	tonnen	%	aantal	%
Totale aankoop slagers en slagers-inkoopcombinaties	4 725	100	168	100
waarvan gekocht van:				
vleesgroothandelaren	4 722	100	167	99,5
vleeswarenfabrikanten	3	.	1	0,5
waarvan in de vorm van:				
helften	4 174	88	151	90
deelstukken met been	370	8	2	1
deelstukken zonder been	181	4	17	10

Tabel 28. Handel in varktafsvlees

Kopers Verkopers	Vleesgr. hand.	Vleesw. fabr.	Slagers en slagersin- koopcomb.	Grootw.bedr. warenhuizen verbruiksoobp.	Overige detaill.	EEG- landen	Niet- EEG- landen	Overige afn.	Verwerkt tot vleesw.	Totaal
Beschikbaar:										
uit stichtingen	103 057	2 786								105 843
Tussenhandel:										
vleesgroothand.	557	80								637
Finale afzet:										
vleesgroothand.			4 722	1 255	592	95 100	1 299	9		102 977
vleeswarenfabr.				47	15	2 786			18	2 866
totale finale afzet			4 722	1 302	607	97 886	1 299	9	18	105 843
Totaal-Generaal	103 614	2 866	4 722	1 302	607	97 886	1 299	9	18	212 323

OVERZICHT VAN DE BIJLAGEN

1. Nauwkeurigheid en representativiteit van de resultaten
2. Aan- en verkoopstructuur van nuchtere kalveren per omzetklasse bij veehandelaren in 1970
3. Aan- en verkoopstructuur van nuchtere kalveren per regio bij veehandelaren
4. Prijzen en berekende geboorten van nuchtere kalveren per maand in de periode 1 januari 1967 t/m 31 december 1970
5. Aan- en verkoopstructuur van nuchtere kalveren bij veevoerleveranciers in 1970
6. Aan- en verkoopstructuur van nuchtere kalveren per omzetklasse bij veevoerleveranciers in 1970
7. Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren bij veehandelaren in 1970
8. Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren per omzetklasse bij veehandelaren in 1970
9. Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren per regio bij veehandelaren in 1970
10. Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren bij veevoerleveranciers in 1970
11. Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren per omzetklasse bij veevoerleveranciers in 1970
12. Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren per omzetklasse bij vleesgroothandelaren in 1970
13. Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren per regio bij vleesgroothandelaren in 1970
14. Aan- en verkoopstructuur van vetkalfsvlees per omzetklasse bij vleesgroothandelaren in 1970
15. Aan- en verkoopstructuur van vetkalfsvlees per regio bij vleesgroothandelaren in 1970

BIJLAGE 1

De nauwkeurigheid en representativiteit van de resultaten

Doordat gewerkt is met een steekproef geven de gevonden hoeveelheden niet exact de werkelijkheid weer, doch ze zijn de best mogelijke schatting van de werkelijkheid. De schatting op grond van de steekproefuitkomsten is behept met een zekere mate van onzekerheid. Een maatstaf voor deze onzekerheid is de relatieve standaardfout. In onderstaande overzicht zijn de relatieve standaardfouten van een aantal belangrijke uitkomsten vermeld. Met een betrouwbaarheid van 65%, 95% of 99% mag worden aangenomen, dat de werkelijkheid niet meer dan 1x, 2x of 3x de relatieve standaardfout zal afwijken van de uit de steekproef berekende schatting. Meestal wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95% d.w.z. de geschatte getallen plus en minus 2x de relatieve standaardfout.

OVERZICHT. Enkele uitkomsten en hun relatieve standaardfouten

	Betrokken ondernemingen		Verhandelde dieren resp. tonnen vetkalfsvlees	
	aantal	rel. stand.fout	aantal resp. tonnen (x 1000)	rel. stand.fout
NUCHTERE KALVEREN				
totaal	2 157	-	2 625	6,63%
waarvan verhandeld door:				
veehandelaren	2 053	-	1 938	8,35%
veevoerleveranciers	62	-	559	7,49%
vleesgroothandelaren	40	-	60	17,87%
vleeswarenfabrikanten	2	-	67	23,72%
totaal in commissie	1 136	5,05%	730	11,85%
waarvan verhandeld door:				
veehandelaren	1 128	5,08%	562	13,71%
veevoerleveranciers	8	20,34%	168	22,33%
totaal op verkoopcontract	159	12,48%	617	12,73%
waarvan verkocht door:				
veehandelaren	103	18,92%	220	29,04%
veevoerleveranciers	51	4,95%	369	7,09%
vleesgroothandelaren	5	7,89%	38	14,93%
naar categorie van afnemers				
veehandelaren aan markten	1 593	2,90%	858	10,54%
veevoerleveranciers aan loonmesterijen en eigen mestbedr.	58	3,15%	375	6,68%
naar categorie van leveranciers				
veehandel van rundveehouders	1 938	1,25%	979	7,22%
veehandel van markten	521	8,21%	752	11,46%
veevoerleveranciers van veehandelaren	40	6,59%	412	8,91%
vleesgroothandelaren van veehandelaren	5	11,42%	21	19,45%
VETTE KALVEREN				
totaal	647	-	2 348	7,04%
waarvan verhandeld door:				
veehandelaren	400	-	772	14,24%
veevoerleveranciers	61	-	522	7,62%
vleesgroothandelaren	184	-	1 026	7,36%
vleeswarenfabrikanten	2	-	28	11,16%

BIJLAGE 1 (vervolg)

	Betrokken ondernemingen		Verhandelde dieren resp. tonnen vetkalfvlees	
	aantal	rel. stand.fout	aantal resp. tonnen (x 1000)	rel. stand.fout
totaal in commissie	213	10,51%	538	21,56%
waarvan verhandeld door:				
veehandelaars	207	10,84%	385	26,64%
veevoerleveranciers	6	24,97%	153	22,40%
totaal op aankoopcontract	163	9,53%	586	11,69%
waarvan gekocht door:				
veehandelaars	103	14,71%	179	26,87%
veevoerleveranciers	52	4,39%	332	7,02%
vleesgroothandelaars	7	28,87%	62	30,97%
vleeswarenfabrikanten	1	28,73%	13	28,73%
naar categorieën van afnemers				
totaalaantal geslachte vette kalveren	173	-	1 052	7,19%
geslacht door:				
vleesgroothandelaars	171	-	1 025	7,37%
vleeswarenfabrikanten	2	-	27	12,21%
veehandelaars aan vleesgroothandelaars	253	10,43%	641	21,66%
veevoerleveranciers aan vleesgroothandelaars	40	7,90%	204	16,11%
naar categorieën van leveranc.				
veehandelaars van loonmester.	103	14,70%	179	26,87%
veevoerleveranciers van loonmesterijen	51	4,57%	326	7,00%
vleesgroothandelaars van veehandelaren	87	17,86%	635	10,52%
vleeswarenfabrikanten van zelfstandige kalvermesters	2	-	6	3,88%
VETKALFSVLEES				
totaal verkoop	204	5,8%	106	13,5%
waarvan verkocht door:				
vleesgroothandelaars	189	6,2%	104	14,1%
vleeswarenfabrikanten	15	14,5%	3	32,2%
verkoop naar het buitenland:				
totaal	33	20,1%	99	14,8%
waarvan geëxporteerd door:				
vleesgroothandelaars	31	21,4%	96	15,5%
vleeswarenfabrikanten	2	30,8%	3	38,6%

De wijze van steekproeftrekking, nl. aselect en gestratificeerd naar produkten en/of omzetcategorie rechtvaardigt de veronderstelling, dat een representatief beeld van de afzetstructuur van kalveren en kalfsvlees is verkregen. Te meer daar de non-response gering was (zie blz. 18). Deze indruk wordt bevestigd als we een aantal steekproefuitkomsten vergelijken met andere bekende gegevens.

Het totaalaantal geslachte vette kalveren bedroeg volgens de steekproef 1 053 000 stuks. Volgens het Produktschap voor Vee en Vlees (PVV) werden in 1970 ca. 952 000 vette kalveren geslacht. Rekening houdend met een relatieve standaardfout van 7,19% en een betrouwbaarheid van 95% bestaat er tussen beide aantallen geen significant verschil.

De totale vetkalfsvleesproductie bedroeg volgens de steekproef 105 823 ton en volgens het PVV ca. 95 800 ton. Ook deze hoeveelheden verschillen niet significant, rekening houdend met een relatieve standaardfout van 11,5% en een betrouwbaarheid van 95%.

Voor het aantal verhandelde nuchtere kalveren zijn geen vergelijkbare cijfers bekend. Wel is het mogelijk om op grond van de in tabel 2 (blz. 20) en tabel 3 (blz. 22) gegeven cijfers te benaderen hoeveel nuchtere kalveren bestemd voor de slacht of de mesterij in 1970 maximaal resp. minimaal kunnen zijn verhandeld.

Volgens deze schatting kunnen in 1970 ten hoogste 1 400 000 nuchtere kalveren bestemd voor de slacht of de mesterij zijn verhandeld, nl. de hoeveelheid nuchtere kalveren beschikbaar voor verder mesten plus het aantal geïmporteerde en geëxporteerde nuchtere kalveren. Het is een maximum schatting, want een deel van de geboren kalveren blijft op de melkveebedrijven en wordt door de melkveehouders gemest, terwijl een ander deel eerst op oudere leeftijd wordt verkocht en dan geen nuchter kalf meer is. Verder verkopen de melkveehouders een aantal nuchtere kalveren aan slagers en is een aantal kalveren bestemd voor eigen consumptie.

Voor de schatting van de ondergrens kunnen we uitgaan van het totaal aantal in 1970 geslachte vette kalveren, omdat vette kalveren een betrekkelijk korte mestperiode hebben (ca. 4 maanden). Ook de overloop van jaar tot jaar tot jaar verschilt weinig en uit de boerenenquête van 1969 is bekend, dat slechts 2 à 3% van het aantal verkochte vette kalveren is afgemest op het melkveebedrijf waarop het is geboren. Regel 6 van tabel 3 is een schatting van de ondergrens van het aantal in 1970 verhandelde nuchtere kalveren bestemd voor de slacht of de mesterij. Volgens deze schatting bedroeg dit aantal ten minste 1 061 000 stuks. Dit aantal dient nog gecorrigeerd te worden met het aantal geslachte, geïmporteerde, geëxporteerde en gedurende de mestperiode gestorven graskalveren, omdat graskalveren meestal worden gemest op hetzelfde bedrijf als waarop ze zijn geboren. Richting en omvang van deze correctie zijn echter niet bekend.

Volgens de steekproef werden in 1970 ca. 1 256 000 nuchtere kalveren bestemd voor de slacht of verder mesten verhandeld (excl. de nuchtere kalveren die de melkveehouders zelf mesten). Dit aantal ligt tussen het geschatte minimum en maximum in.

Gezien de geringe afwijkingen van de steekproefuitkomsten t.a.v. andere gegevens is er geen reden, aan te nemen dat deze afwijkingen de representativiteit van de in dit rapport verstrekte onderzoekingsuitkomsten in ongunstige zin hebben beïnvloed.

BIJLAGE 2

Aan- en verkoopstructuur van nuchtere kalveren per omzetklasse bij veehandelaren in 1970

	Aankopen				Verkopen			
	totaal dieren	in commissie dieren	contractueel dieren	onderne- mingen	totaal dieren	in commissie dieren	contractueel dieren	onderne- mingen
KLASSE I (tot 1 000 kalveren) 1)								
markten	36 193	327	23 743	87	496 364	1 498	125 146	809
rundveehouders	606 805	1 787	162 152	973				
zelfst. kalverm.					32 890	355	8 834	96
andere veehand.	18 098	176			70 612	224	25 166	95
vleesgr.hand.					20 185	40		
veevoerlev.					38 396	96	26 749	65
buitenlandse lev. resp. afnemers								
loonmesters	10 093	298			3 347	17	3 347	17
eigen rundveeh. eigen mesterijen					9 395	87		
totaal	671 189 (100%)	1 848	185 895 (28%)	1 003	671 189 (100%)	1 848 (28%)	185 895 (28%)	1 003 (0,5%)

1) Uitgedrukt in gras- en vette kalveren; voor nuchtere kalveren is een omrekeningsfactor van 0,3 gebruikt.

BIJLAGE 2 (vervolg)

Aan- en verkoopstructuur van nuchtere kalveren per omzetklasse bij veehandelaren in 1970

	Aankopen			Verkopen				
	totaal dieren onderne- mingen	in commissie dieren onderne- mingen	contractueel dieren onderne- mingen	totaal dieren onderne- mingen	in commissie dieren onderne- mingen	contractueel dieren onderne- mingen		
KLASSE II								
(1 000 - 10 000 kalv.) 1)								
markten	195 030	132	65 275	66	211 609	63	45 679	18
rundveehouders	154 312	107	64 462	49				
zelfst. kalverm.					41 125	59	22 071	47
andere veehand.	76 612	54	5 620	8	31 872	32	14 171	23
veevoerlev.					105 610	55	53 436	48
buitenlandse lev. resp. afnemers					12 030	16		
loonmesters					18 545	39		18 545
eigen mesterijen					5 163	14		39
totaal	425 954 (100%)	144	135 357 (32%)	85	425 954 (100%)	144	135 357 (32%)	85
								18 545 (4,5%)
KLASSE III								
(≥ 10 000 kalveren) 1)								
markten	520 669	62	147 001	41	149 890	32	31 477	8
rundveehouders	217 856	44	93 698	22				
zelfst. kalverm.					137 928	37	47 768	19
andere veehand.	132 371	20			124 597	19		
veevoerlev.					264 741	37	161 454	30
buitenlandse lev. resp. afnemers	20 185	8			9 155	8		
loonmesters					198 528	47		198 528
eigen mesterijen					6 242	8		47
totaal	891 081 (100%)	62	240 699 (27%)	41	891 081 (100%)	62	240 699 (27%)	41
								198 528 (22%)
totaal-generaal	1 988 224 (100%)	2 053	561 951 (28%)	1 128	1 988 224 (100%)	2 053	561 951 (28%)	1 128
								220 420 (11%)

1) Uitgedrukt in gras- en vette kalveren; voor nuchtere kalveren is een omrekeningsfactor van 0,3 gebruikt.

BIJLAGE 3

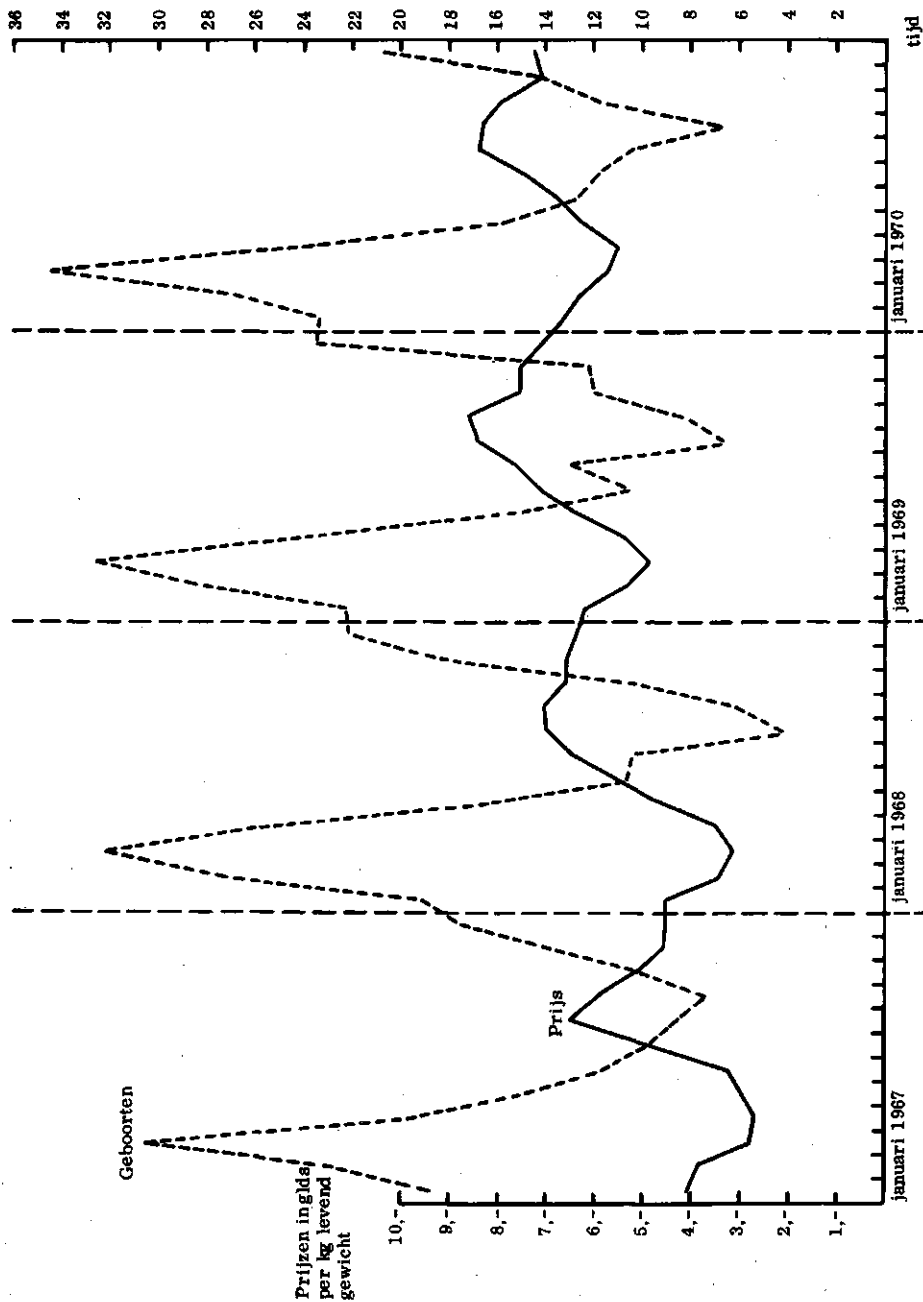
Aan- en verkoopstructuur van nuchtere kalveren per regio bij veehandelaren in 1970

		Aankopen		Verkopen	
		dieren	ondernemingen	dieren	ondernemingen
NOORD (Groningen, Friesland en Drenthe)					
markten		128 846	73	250 363	516
rundveehouders		225 902	556		
zelfstandige kalvermesters				3 693	51
andere veehandelaren		9 964	35	9 366	56
veevoerleveranciers				11 072	8
buitenl. leveranciers resp. afnemers		200	2		
loonmesters				84 580	11
eigen rundveehouderij		5 363	129		
eigen mesterij				11 201	16
totaal		370 275	575	370 275	575
waarvan: in commissie		131 361	404	131 361	404
OOST (Overijssel, Gelderland m.u.v. Rijk van Nijmegen en Land van Maas en Waal)					
markten		296 458	221	283 305	529
rundveehouders		317 628	656		
zelfstandige kalvermesters				152 033	228
andere veehandelaren		47 458	109	19 803	70
veevoerleveranciers				125 259	108
buitenl. leveranciers resp. afnemers		107	2	6 528	8
loonmesters				78 961	66
eigen rundveehouderij		4 588	105		
eigen mesterij				350	42
totaal		666 239	677	666 239	677
waarvan: in commissie		201 651	372	201 651	372
WEST (Utrecht, Noord- en Zuid-Holland)					
markten		157 634	124	198 237	308
rundveehouders		217 417	355		
zelfstandige kalvermesters				17 112	65
andere veehandelaren		59 888	35	21 320	24
vleesgroothandelaren				10 578	32
veevoerleveranciers				170 613	30
buitenl. leveranciers resp. afnemers				4 590	8
loonmesters				8 515	11
eigen rundveehouderij		100	48		
eigen mesterij				4 074	24
totaal		435 039	390	435 039	390
waarvan: in commissie		169 260	255	169 260	255

BIJLAGE 3 (vervolg)

		Aankopen		Verkopen	
		dieren	onderne- mingen	dieren	onderne- mingen
ZUID	(Zeeland, Noord-Brabant, Limburg, Rijk van Nijmegen, Land van Maas en Waal)				
	markten	168 954	104	125 958	240
	rundveehouders	218 026	372		
	zelfstandige kalvermesters			39 105	109
	andere veehandelaren	109 771	71	176 592	125
	vleesgroothandelaren			9 607	8
	veevoerleveranciers			101 803	43
	buitenl. leveranciers resp. afnemers	19 378	4	10 067	8
	loonmesters			48 364	16
	eigen rundveehouderij	42	16		
	eigen mesterij			5 175	27
	totaal	516 671	411	516 671	411
	waarvan: in commissie	59 678	93	59 678	93

BIJLAGE 4. Gemiddelde maandprijzen en het berekend aantal geboren kalveren per maand van 1 januari 1967 t/m 31 december 1970
 Berekende geboorten van kalveren (x 10 000)

BIJLAGE 5

Aan- en verkoopstructuur van nuchtere kalveren bij veevoerleveranciers in 1970

	Totaal		In commissie		Contractueel	
	dieren	onderne- mingen	dieren	onderne- mingen	dieren	onderne- mingen
AANKOPEN						
markten	77 293	24	7 553	6		
rundveehouders	5 539	17				
veehandelaars	412 229	40	114 972	5	1 931	1
vleeswarenfabrikanten	64 411	4	45 317	2		
totaal	559 472	62	167 842	8	1 931	1
VERKOPEN						
zelfst. kalvermesters	184 626	9	167 842	8	5 595	1
eigen mestbedrijven	11 189	19				
loonmesters	363 657	51			363 657	51
totaal	559 472	62	167 842	8	369 252	51

BIJLAGE 6

Aan- en verkoopstructuur van nuchtere kalveren per omzetklasse bij veevoerteleveranciers in 1970

	Aankopen			Verkopen		
	totaal dieren	in commissie dieren	contractueel dieren	totaal dieren	in commissie dieren	contractueel dieren
	omzet- ningen	omzet- ningen	omzet- ningen	omzet- ningen	omzet- ningen	omzet- ningen
KLASSE I (tot 1 000 kalveren) 1)						
markten	937	9	330	3		
rundveehouders	794	11				
veehandelaars	4 453	17	470	3		
veesw.fabrikanten	848	3	200	1		
zelfst. kalverm.						
loonmesters						
eigen mesterijen						
totaal	7 032 (100%)	31	1 000 (14%)	5	7 032 (100%)	31
					1 000 (14%)	5
						3 835 (54.5%)
						20
KLASSE II (1 000-10 000 kalv.) 1)						
markten	29 057	10				
rundveehouders	1 535	4				
veehandelaars	50 801	15	1 931	1		
zelfst. kalverm.						
loonmesters						
eigen mestbedr.						
totaal	81 393 (100%)	22	-	-	81 393 (100%)	22
					1 931 (2.5%)	1
						5 915
						67 621
						22
						67 621 (83%)
						22

1) Uitgedrukt in vette kalveren; voor nuchtere kalveren is een omrekeningsfactor van 0,3 gebruikt.

BIJLAGE 6 (vervolg)

Aan- en verkoopstructuur van nuchtere kalveren per omzetklasse bij veevoerleveranciers in 1970

	Aankopen			Verkopen		
	totaal	in commissie	contractueel	totaal	in commissie	contractueel
	dieren onderne- mingen	dieren onderne- mingen	dieren onderne- mingen	dieren onderne- mingen	dieren onderne- mingen	dieren onderne- mingen
KLASSE III						
($\geq 10\ 000$ kalveren) 1)						
markten	47 299	5	7 223	3		
rundveehouders	3 210	1				
veehandelaars	356 975	7	114 502	2		
vleesw.fabrikanten	63 563	1	45 117	1		
zelfst. kalverm.						
loodmesters						
eigen mestbedrijven						
totaal	471 047 (100%)	9	166 842 (35,5%)	3	166 842 (35,5%)	3 297 796 (63%)
totaal-generaal	559 472 (100%)	62	167 842 (30%)	8	167 842 (30%)	8 369 252 (66%)

1) Uitgedrukt in vette kalveren; voor nuchtere kalveren is een omrekeningsfactor van 0,3 gebruikt.

BIJLAGE 7

Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren bij veehandelaren in 1970

	Totaal		In commissie		Contractueel	
	dieren	onderne- mingen	dieren	onderne- mingen	dieren	onderne- mingen
AANKOPEN						
markten	10 808	31	8 430	23		
zelfst. kalvermesters	199 047	207	142 802	161		
loonmesters	179 386	103			179 386	103
andere veehandelaren	66 101	42	19 169	9		
veevoerleveranciers	295 624	78	214 284	59		
eigen mestbedrijven	20 874	109				
totaal	771 840	400	384 685	207	179 386	103
VERKOPEN						
markten	35 162	160	15 874	98		
andere veehandelaren	66 101	69	14 923	17		
vleeswarenfabrikanten	4 544	11	4 544	11		
buitenlandse afnemers	24 593	14	22 226	6		
vleesgroothandelaren	641 440	253	327 118	118		
totaal	771 840	400	384 685	207	-	-

BIJLAGE 8

Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren per omzetklasse bij veehandelaren in 1970

	Aankopen			Verkopen		
	totaal	in commissie	contractueel	totaal	in commissie	contractueel
	dieren onderne- mingen	dieren onderne- mingen	dieren onderne- mingen	dieren onderne- mingen	dieren onderne- mingen	dieren onderne- mingen
KLASSE I						
(< 1 000 kalveren) 1)						
markten	376	3	239	3	4433	72
zelfst. kalverm.	8 779	121	7 128	105		
loonnesters	2 356	17		2 356	17	
veevoerlev.	280	3	189	3		
eigen meesterijen	6 810	87				
andere veehand.						
veesw.fabrikanten						
veesgr.hand.						
buitenl. afnemers						
totaal	18 601 (100%)	233	7 556 (41%)	116	18 601 (100%)	233
					7 556 (41%)	116
KLASSE II						
(1 000-<10 000 kalv.) 1)						
markten	3 913	22	1 578	14	7 302	28
zelfst. kalverm.	37 252	37	22 943	34		3 877
loonnesters	15 453	39		15 453	39	
veevoerlev.	28 237	26	26 509	23		
eigen meesterijen	5 555	14				
andere veehand.	6 919	23	1 138	6	7 233	14
veesw.fabrikanten					4 070	8
veesgr.hand.					4 481	3
buitenl. afnemers					75 143	77
totaal	97 329 (100%)	105	52 168 (53,5%)	52	97 329 (100%)	105
					15 453 (16%)	39
					52 168 (53,5%)	52

1) Uitgedrukt in gras- en vette kalveren; voor nuchtere kalveren is een omrekeningsfactor van 0,3 gebruikt.

BIJLAGE 8 (vervolg)

Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren per omzetklasse bij veehandelaren in 1970

	Aankopen			Verkopen		
	totaal	in commissie	contractueel	totaal	in commissie	contractueel
	dieren	dieren	dieren	dieren	dieren	dieren
	omzet	omzet	omzet	omzet	omzet	omzet
	klasse	klasse	klasse	klasse	klasse	klasse
	III	III	III	III	III	III
KLASSE III						
(≥10 000 kalveren) 1)						
markten	6519	6	6613	6	6	6
zelfst. kalverm.	153 016	48	112 731	22	7 564	6
loonnemers	161 577	47	161 577	47		
veevoerlev.	267 106	48	187 586	33		
eigen meesterijen	8 509	8				
andere veehand.	59 182	19	18 031	3	55 948	3
vleesw.fabrikanten						
vleesgr.hand.						
buitenl. afnemers						
totaal	655 909	62	324 961	39	655 909	39
	(100%)		(49%)		(100%)	(49%)
			161 577	47	324 961	39
			(24,5%)		(49%)	

1) Uitgedrukt in gras- en vette kalveren; voor nuchtere kalveren is een omrekeningsfactor van 0,3 gebruikt.

BIJLAGE 9

Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren per regio bij veehandelaren in 1970

		Aankopen		Verkopen	
		dieren	ondernemingen	dieren	ondernemingen
NOORD (Groningen, Friesland en Drenthe)					
	markten	108	8	4 312	19
	zelfstandige kalvermesters	4 025	19		
	loonmesters	70 711	11		
	andere veehandelaren	660	3	7 932	16
	veevoerleveranciers				
	eigen mesterijen	9 398	16		
	vleesgroothandelaren			72 658	30
	buitenlandse afnemers				
	totaal	84 902	57	84 902	57
	waarvan: in commissie	1 269	35	1 269	35
OOST (Overijssel, Gelderland m.u.v. Rijk van Nijmegen en Land van Maas en Waal)					
	markten			21 229	69
	zelfstandige kalvermesters	117 340	78		
	loonmesters	63 387	65		
	andere veehandelaren	33 017	31	48 254	45
	veevoerleveranciers	106 894	44		
	eigen mesterijen	3 534	43		
	vleeswarenfabrikanten			4 544	11
	vleesgroothandelaren			246 948	83
	buitenlandse afnemers			3 197	3
	totaal	324 172	161	324 172	161
	waarvan: in commissie	195 286	69	195 286	69
WEST (Utrecht, Noord- en Zuid-Holland)					
	markten	7 744	14	6 028	54
	zelfstandige kalvermesters	46 110	71		
	loonmesters	5 099	11		
	veevoerleveranciers	130 866	17		
	eigen mesterijen	3 141	24		
	vleesgroothandelaren			186 932	74
	totaal	192 960	109	192 960	109
	waarvan: in commissie	132 095	77	132 095	77
ZUID (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg, Rijk van Nijmegen en Land van Maas en Waal)					
	markten	2 956	9	3 592	19
	zelfstandige kalvermesters	31 572	39		
	loonmesters	40 189	16		
	andere veehandelaren	32 424	8	9 915	8
	veevoerleveranciers	57 863	17		
	eigen mesterijen	4 801	27		
	vleesgroothandelaren			134 902	66
	buitenlandse afnemers			21 396	11
	totaal	169 805	74	169 805	74
	waarvan: in commissie	56 035	27	56 035	27

BIJLAGE 10

Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren bij veevoederleveranciers in 1970

	Totaal		In commissie		Contractueel	
	dieren	ondernemingen	dieren	ondernemingen	dieren	ondernemingen
AANKOPEN						
zelfst. kalvermesters	184 822	10	153 250	6	6 284	2
loonmesters	326 156	51			326 156	51
eigen mesterijen	10 872	17				
totaal	521 850	61	153 250	6	332 440	52
VERKOPEN						
veehandelaars	297 985	22	125 869	2		
vleeswarenfabrikanten	11 465	8	9 638	4		
vleesgroothandelaars	203 523	40	17 743	3	8 861	6
buitenlandse afnemers	8 877	2			2 308	1
totaal	521 850	61	153 250	6	11 169	7

BIJLAGE 11

Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren per omzetklasse bij veevoerleveranciers in 1970

	Aankopen			Verkopen		
	totaal dieren mingen	in commissie dieren mingen	contractueel dieren mingen	totaal dieren mingen	in commissie dieren mingen	contractueel dieren mingen
KLASSE I (tot 1 000 kalveren) 1)						
zelfst. kalverm.	663	4	557	3		
loonmeesters	3 302	20		3 302	20	
eigen meesterijen	1 932	8				
veehandelaars				1 621	11	
veesw.fabrikanten				1 715	7	
veesgr.hand.				2 561	13	165
totaal	5 897 (100%)	29	557 (9,5%)	3	5 897 (100%)	29 (0,5%)
KLASSE II (1 000-10 000 kalv.) 1)						
zelfst. kalverm.	5 273	1				
loonmeesters	64 793	22		64 793	22	
eigen meesterijen	3 410	5				
veehandelaars				11 681	5	
veesgr.hand.				52 918	19	8 696
buitenl. afnemers				8 877	2	2 308
totaal	73 476 (100%)	23	-	-	73 476 (100%)	23 (0,03%)

1) Uitgedrukt in vette kalveren; voor nuchtere kalveren is een omrekeningsfactor van 0,3 gebruikt.

Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren per omzetklasse bij veevoerleveranciers in 1970

	Aankopen			Verkopen		
	totaal	in commissie	contractueel	totaal	in commissie	contractueel
	dieren	dieren	dieren	dieren	dieren	dieren
	mingen	mingen	mingen	mingen	mingen	mingen
KLASSE III						
(≥ 10 000 kalveren) 1)						
zelfst. kalverm.	178 886	5	152 693	3	6 284	2
loonmesters	258 061	9			258 061	9
eigen meesterijen	5 530	3				
veehandelaren						
veesw.fabrikanten						
veesgr.hand.						
totaal	442 477	9	152 693	3	264 345	9
	(100%)		(34,5%)		(60%)	
				442 477	9	152 693
				(100%)		(34,5%)

1) Uitgedrukt in vette kalveren; voor nuchtere kalveren is een omrekeningsfactor van 0,3 gebruikt.

BIJLAGE 12

Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren per omzetklasse bij vleesgroothandelaren in 1970

	Aankopen				Verkopen			
	totaal dieren	onderne- mingen	in commissie dieren	contractueel dieren	totaal dieren	in commissie dieren	contractueel dieren	
KLASSE I (tot 150 ton kalfsvlees)								
markten	951	16	62	12				
zelfst. kalverm.	4 446	60						
veehandelaren	6 641	56						
veevoerlev.	3 967	20						
slagers					62	12	12	
geslacht					15 943	133		
totaal	16 005 (100%)	145	62 (0,5%)	12	16 005 (100%)	145 (0,5%)	12	
KLASSE II (150-500 ton kalfsvl.)								
markten	3 508	3						
zelfst. kalverm.	5 865	7						
veehandelaren	5 882	5						
vleesw.fabrikanten	7 095	2						
veevoerlev.	5 788	3			2 576	1		
geslacht								
totaal	28 138 (100%)	13	-	-	28 138 (100%)	13	-	
					2 576 (9%)	1	-	

BIJLAGE 12 (vervolg)

Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren per omzetklasse bij vleesgroothandelaren in 1970

	Aankopen				Verkopen			
	totaal	in commissie	contractueel	totaal	in commissie	contractueel		
	dieren	dieren	dieren	dieren	dieren	dieren	dieren	dieren
	mingen	mingen	mingen	mingen	mingen	mingen	mingen	mingen
KLASSE III								
(≥ 500 ton kalfsvlees)								
markten	48 780	5						
zelfst. kalverm.	66 339	8						
loonmesters	47 978	5	47 978	5				
veehandelaren	622 484	25						
veevoerlev.	192 681	10	11 500	1				
eigen mesterijen	3 897	1			575	1		
buitent. afnemers					981 584	25		
geslacht								
totaal	982 159	25	59 478	5	982 159	25	-	-
	(100%)		(6%)		(100%)			

BIJLAGE 13

Aan- en verkoopstructuur van vette kalveren per regio bij vleesgroothandelaren in 1970

	Aankopen		Verkopen	
	dieren	onderne- mingen	dieren	onderne- mingen
GELDERLAND (excl. Rijk van Nijmegen en Land van Maas en Waal)				
markten	36 405	2		
zelfstandige kalvermesters	19 851	3		
loonmesters	14 950	2		
veehandelaren	197 061	5		
veevoerleveranciers	23 316	13		
eigen mesterijen	3 897	1		
buitenlandse afnemers			575	1
geslacht			294 905	18
totaal	295 480	19	295 480	19
ZUID-HOLLAND				
markten	11 943	5		
zelfstandige kalvermesters	33 563	9		
loonmesters	33 028	2		
veehandelaren	190 641	29		
veevoerleveranciers	158 071	7		
geslacht			427 246	37
totaal	427 248	37	427 246	37
ZUID (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg, Rijk van Nijmegen en Land van Maas en Waal)				
markten	1 955	12		
zelfstandige kalvermesters	23 044	49		
veehandelaren	175 288	25		
vleeswarenfabrikanten	7 095	2		
veevoerleveranciers	21 049	13		
slagers			62	12
geslacht			228 369	76
totaal	228 431	88	228 431	88
REST-gebied (Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Utrecht en Noord-Holland)				
markten	2 936	4		
zelfstandige kalvermesters	192	14		
veehandelaren	72 017	28		
geslacht			75 145	40
totaal	75 145	40	75 145	40

Aan- en verkoopstructuur van vetkalfsvlees per omzetklasse bij vleesgroothandelaren in 1970

	Klasse 1 (< 150 ton)				Klasse 2 (150-<500 t.)				Klasse 3 (≥ 500 ton)			
	heften		deelstukken		totaal		heften		deelstukken		totaal	
	tonnen on- vlees der- nem.	tonnen on- vlees der- nem.	tonnen on- vlees der- nem.	tonnen on- vlees der- nem.	tonnen on- vlees der- nem.	tonnen on- vlees der- nem.	tonnen on- vlees der- nem.	tonnen on- vlees der- nem.	tonnen on- vlees der- nem.	tonnen on- vlees der- nem.	tonnen on- vlees der- nem.	tonnen on- vlees der- nem.
AANKOOP												
veesgroothandelaren uit slachtungen	259 1 511	30 118			259 1 766	30 133	286 3 221	9 14	12 96 815	1 25	12 3	1 98 070
totaal	1 770 (67,5%)	133 (12,5%)	255 (12,5%)	15	2 025 (100%)	148 (100%)	3 507 (100%)	16 (100%)	96 827 (98,5%)	25 (1,5%)	3 (1,5%)	98 082 (100%)
VERKOOP												
buitenlandse afnemers:												
- EEG-landen							1 077	6	93 439	24	584	2 94 023
- niet-EEG-landen							43	2	1 027	3	229	1 1 256
veesgroothandelaren	202	19			202	19	355	4				
grootwinkelbedrijven	1 02	5	102	5	570	8	404	2	404	2	404	2
slagers	1 334	131	181	17	1 515	148	1 076	13	1 286	1	370	2 845
slagersinkoopcombinaties												5
levensmiddelen-grossiers												1 286
warenhuizen			2	2	2	2			83	1	69	1 152
verbruikscoöperaties							64	2	28	1		28
kruidentiers	116	18	2	2	118	20	322	2	85	1		85
grootverbruikers	9	2			9	2						
veeswarenfabrikanten	59	6	18	6	77	12						
totaal	1 720 (85%)	131 (15%)	305 (15%)	17	2 025 (100%)	148 (100%)	3 507 (100%)	16 (100%)	96 827 (98,5%)	25 (1,5%)	3 (1,5%)	98 082 (100%)

Aan- en verkoopstructuur van vetkalfsvlees per regio bij vleesgroothandelaren in 1970

	Noord			Oost			West			Zuid		
	helften	tonnen on-	der- vlees	helften	tonnen on-	der- vlees	helften	tonnen on-	der- vlees	helften	tonnen on-	der- vlees
	nem.	nem.	nem.	nem.	nem.	nem.	nem.	nem.	nem.	nem.	nem.	nem.
AANKOOP												
vleesgroothandelaren		12	1		467	20				77	20	
uit slachtelingen	6815	27	38146	22	148	12	44323	47	1054	2	107	3
totaal	6815	27	38158	22	148	12	44790	52	1054	2	107	3
VERKOOP												
buitenlandse afnemers:												
- EEG-landen	6728	2	37510	7	39206	13	383	1	383	1	11072	8
- niet-EEG-landen			621	2	449	3	229	1				
vleesgroothandelaren					206	11					351	11
grootwinkelbedrijven					715	8					102	5
slagers	87	25	27	15	137	12	2130	42	370	2	44	5
slagersinkoopcomb.					1286	1					641	67
levensmiddelengrossiers					83	1	69	1				
warenhuizen					28	1					2	2
verbruikscöoperaties					149	4						
kruidenters					429	18					2	2
grootverbruikers											9	2
vleeswarenfabrikanten					11	3	59	6	3	1	7	3
totaal	6815	27	38158	22	148	12	44740	52	1054	2	157	5
											12341	73
											201	1